

SOTAVETERAANI KRIGSVETERANEN

N:o 5/2017 ■ Tarkastettu levikki 46 239 ■ Marraskuun 1. päivänä 2017

Sotaveteraaniliitto juhli näyttävästi

Juhlapuheen liiton 60-vuotisjuhlassa piti tasavallan presidentti Sauli Niinistö. Lisää juhlapäivästä sivut 6-8.

**Sotaveteraani
Sakari Sippola arvosti
Tuntematon sotilas
-elokuvaa**

sivu 3

**Sotaveteraaniliitto
palkitsi**

sivu 9

**Tammenlehvän Perinneliiton
puheenjohtaja Jukka Viinanen
haastattelussa**

sivu 14

**Fasismi, natsismi ja
kansallismielisyys**

sivu 25

**Perinneyhdistykset
esittäytyvät**

sivut 28, 30-31

Konsertti 22.10.

Nuorten sarjan sävellyskipailussa palkittu lahtelainen Emmi Mustonen oli kolmen lapsensa kanssa konsertissa. Nuorin lapsista oli 3 kuukauden ikäinen (ss. 10-11).

AJANKOHTAISTA

Pääkirjoitus

Ledare

Helsingissä 1. marraskuuta 2017

Koululaiset sankarihaudoilla ja juhlassa

Sotaveteraaniliiton 60-vuotisjuhla vuoden tapahtumat onnistuivat erinomaisesti. Veteraanit ja koululaiset laskivat juhlapäivänä 29. syyskuuta ha-vuseppeleen lähes 600 sanka-

rihautausmaalle eri puolilla maatamme. Samana päivänä juhlimme Helsingissä veteraanityömme kuutta vuosikymmentä 900 veteraanin ja tukijamme kanssa. Tapasimme lähes 9000 sotaveteraanijäsentämme. Luovutimme heille tasavallan presidentin ja rouva Jenni Haukion allekirjoittaman kunniakirjan.

Kunnioittavat kiitokset kaikille juhla-tapahtumien järjestelyissä mukana olleille. Olemme saaneet paljon myönteistä palautetta ja sotaveteraanien asiat olivat runsaasti esillä myös mediassa.

Yhdistyksissä, piireissä ja liitossa suunnitellaan parhaillaan tulevan vuoden toimintaa.

Liiton hallitus pitää tärkeimpänä valtakunnallisena edunvalvontatavoitteena sitä, että eduskunta päättää lain, jolla sotaveteraaneille toteutetaan samat kotipalvelut

kuin sotainvalideille. Veteraanien korkean iän vuoksi tämän asian hoitamisella on kiire. Sen ymmärtävät kaikki valtion ylimässä hallinnossa, ministeriöissä ja eduskunnassa. Uusi veteraanilaki olisi arvokas päätös isänmaamme juhluvuonna.

Liiton hallitus pyrkii siihen, että perinnetyömme alueelliset ja paikalliset toimintamallit saadaan rakennetuksi ja käyttöön otetuksi yhdessä Tammenlehvän Perinne-liiton ja sen jäsenjärjestöjen kanssa.

Veteraanijärjestöjen jäsenkunta ja toiminnan tavoitteet ovat pääosin samat. Pidämme hyvin luontevana, että voisimme tulevaisuudessa kartoittaa mahdollisuuksia tiivistää operatiivista yhteistyötä muiden veteraanijärjestöjen kanssa. Teemme edunvalvonnan ja varainhankinnassa nyt laajaa yhteistyötä.

Sotaveteraaniliiton liittokokous järjestetään Härmässä kesäkuun ensimmäisenä viikonloppuna. Kokous käsittelee mm. muutosehdotuksen liiton sääntöihin siten, että säännöt mahdollistavat perinneyhdistyksen liittymisen Sotaveteraaniliiton jäseneksi. Tämä on varautumista tulevaan perinne-ajan.

Erkki Heikkinen
puheenjohtaja

Skoleleverna vid hjältegravarna och som deltagare i festligheterna

Evenemangen i samband med Krigsveteranförbundets 60-årsjubileum lyckades utmärkt. Veteranerna och skoleleverna nedlade under jubileumsdagen den 29 september en granriskrans vid närmare 600 hjältegravgårdar på olika håll i vårt land. Samma dag firade vi i Helsingfors vårt veteranarbets sex årtionden tillsammans med 900 veteraner och våra stödande medlemmar. Vi hälsade på hos nästan 9000 av våra krigsveteranmedlemmar. Vi överräckte åt envar av dem ett diplom undertecknat av republikens president och fru Jenni Haukio.

Ett aktningsfullt tack till alla som var med i arrangemangen kring festligheterna. Vi har erhållit mycken positiv respons och krigsveteranernas sak uppmärksammades rikligt även i media.

I föreningarna, distrikten och förbundet planeras som bäst det kommande årets verksamhet.

Förbundets styrelse anser att som viktigaste nationella förmånsmålsättning vara, att riksdagen stadfäster en lag, genom vilken åt krigsveteranerna beviljas samma tjänster i hemmet som krigsinvaliderna redan får. På grund av veteranernas höga ålder är det skyndsamt att sköta detta ärende. Det förstår alla i statens högsta ledning, ministerierna och riksdagen. En ny veteranlag vore en vär-

dig avslutning på fäderneslandets jubileumsår.

Förbundets styrelse strävar därhän, att verksamhetsmodellerna för vårt lokala och distriktsvisa traditionsarbete kan fastslås och tas i bruk i samarbete med Eklövets Traditionsförbund och dess medlemsorganisationer.

Veteranorganisationernas medlemskårs och verksamhetens målsättningar är till stor del de samma. Vi anser det mycket naturligt, att vi i framtiden kunde kartlägga möjligheterna att fördjupa det operativa samarbetet med övriga veteranorganisationer. Vi utför ett omfattande samarbete i intressebevaknings- och medelanskaffningsärenden.

Krigsveteranförbundets förbunds-möte anordnas i Härmä under första veckoslutet i juni. Under mötet behandlas bl.a. ett ändringsförslag i förbundets stadgar sålunda, att stadgarna skulle göra det möjligt att en traditionsförening kunde anslutas till Krigsveteranförbundet som medlem. Detta är att förbereda sig för den kommande traditionstiden.

Erkki Heikkinen
ordförande
Svensk översättning Anders Knip

Hyytiälässä paljastettiin panssariestekivi

Teollisuuden Metsänhoitajat järjestivät kunnianosoituksen 100-vuotiaalle Suomelle ja sotaveteraaneille paljastamalla panssariestekiven metsäylioppilaiden harjoitteluasemalla Hyytiälässä Juupajoella 11. syyskuuta. Muistomerkin paljasti 95-vuotias sotaveteraani, metsänhoitaja

Kauko Mäenpää. Paljastuspuheen piti puolustusministeri **Jussi Niinistö.** Teollisuuden Metsänhoitajat -yhdistyksen puheenjohtaja **Sami Honkanen** kertoi panssariestekiven taustaa.

Metsäylioppilaiden vuoden 1939 kaksi kesäkurssia (yhteensä 98 miestä) oli kesällä 1939 Mart-

ti Tetrin johdolla vapaaehtoisissa kenttälinoitustöissä Karjalan kannaksella Pasurinkankaalla. Yhteen panssariestekiveen hakattiin sana *Hyytiälä* ja metsäylioppilaiden logo. Näistä metsäylioppilaista kaatui sodissa 27 ja moni haavoittui. Viime sotiin osallistui 1000 metsänhoitajasta 400.

Heistä kaatui 93 ja lisäksi 139 metsäylioppilasta kaatui.

Kannakselta tuotu *Hyytiälä* -panssariestekivi tulee olemaan heidän ja sodista selvinneiden sotaveteraanien muistokivi.

Tilaisuudessa oopperalaulaja **Jorma Hynninen** lauloi *Metsä-miehen laulun* ja ylimetsänhoita-

ja **Markku Rauhalampi** esitti runon *Kuudes joulukuuta*.

Juhlakahvit pikkusuolaisten kera juotiin Hyytiälän vanhassa hirsissä ruoka- ja juhlasalissa.

Lauri Hemmi
hämeenlinnalainen sotaveteraani ja metsänhoitaja

Panssariestekiven paljasti 95-vuotias sotaveteraani, metsänhoitaja Kauko Mäenpää avustajien kanssa.

Metsänhoitajat, sotaveteraanit (vas.) Esko Ylinen, Heikki Kauko, Lauri Hemmi, Olavi Aulamo sekä äärimmäisenä oikealla Kauko Mäenpää. Keskellä puolustusministeri Jussi Niinistö ja oopperalaulaja Jorma Hynninen.

Kolumni

Mittasuhteita

Muistan ikuisesti, kun maailmankuvani sodan suhteen avartui.

Elettiin kesää 1994. Tasan viisikymmentä vuotta aikaisemmin, 9. kesäkuuta Neuvostoliiton Puna-armeija oli aloittanut hirvittävän hyökkäyksen Karjalan kannaksella suomalaisten aseisiin. Tais-
telun muistoksi sataviisikymmentä Hami-
nan reserviupseerikoulun oppilasta pääsi
tutustumaan heinäkuun 1944 sekä talvi-
sodan aikaisiin taistelupaikkoihin.

Näille oppilaille matka oli opintoretki sotaan. Minulle, kolmekymppiselle Apu-
lehden (nais-)toimittajalle se oli hämmen-
tävä kokemus. En tiedä, miksi päätoimit-
taja valitsi juuri minut kaikista lehtemme
toimittajista, mutta siellä minä marssin
koko pitkän päivän miesjoukon peräs-
sä kaatosateessa, liian isossa sadetakissa ja
lonksuissa, reserviupseerikoululta laina-
tuissa kumisaappaissa.

Matkan ajoitus oli osuva. Viisikym-
mentä vuotta sitten "eilen" alkoi Norman-
dian maihinnousu, "ylihuomenna" Val-
keasaarella neuvostojoukkojen hyökkäys.
Matkustimme rajan yli kolmella linja-au-

tolla, ensin resuiseen Viipuriin ja sieltä sit-
ten eteenpäin, Summaan, Kuuterselkään.
Kuuntelimme, katselimme, tutkimme
karttoja. Ja äkkiä, Siiranmäellä, ymmär-
simme, mitä sota on.

Mäen päällä sijainneesta Seppälän ta-
lostä oli jäljellä enää ruusupuskat. Oppaa-
na toiminut sotahistorioitsija Sampo Ahto
osoitteli paikkoja ja laittoi miehiä seiso-
maan sinne tänne. Yhden oli määrä osoit-
taa, missä suomalaiset olivat ja toisen sitä
paikkaa, missä venäläiset olivat. Muistan,
kuinka pojat vilkuilivat toisiaan, voivatko
mittasuhteet oikeasti pitää paikkansa?

Koko siihenastisen elämäni olin luullut,
että sota on "kylä, kaupunki, järvi", mutta
se olikin "tie, pelto, mäki". Opin, että so-
dan kulku saattaa riippua jopa kymmenen
metrin pätkästä. Siitä, pääseekö vihollinen
kapean tien yli vai ei?

Pari vuotta myöhemmin matkustin
purjelaivalla Helsingistä Lissaboniin. En-
nen pelottavaa Biskajan-lahden ylitystä py-
sähdyimme keräämään voimia Ranskaan,
Cherbourgin kaupunkiin. Vuokrasimme
auton ja ajoimme rannalle. Mutta ei mil-

le tahansa rannalle. Historia tuntee sen ni-
meltä Utah.

Normandian maihinnousu oli läntisten
liittoutuneiden armeijoiden Pohjois-Rans-
kaan tekemä suuri maihinnousu toisessa
maailmansodassa vuonna 1944. Sitä kut-
suttiin nimellä Operation Overlord. Sa-
maan aikaan, kun amerikkalaiset vyöryi-
vät Omaha-rannalle, brittiläiset ja kana-
dalaiset sotilaat sekä osa amerikkalaisista
nousivat mereltä maihin muilla Utahilla,
Swordilla, Goldilla ja Junolla. Ensimmäi-
senä päivänä yhteensä yli 100 000 sotilasta
pyrkii maihin.

Ranta tuntui pituudeltaan äärettömäl-
tä ja leveydeltään järkyttävältä. Laskeske-
lin, että vedestä ensimmäiseen dyyniin oli
vähintään sata metriä. Tällä yhdellä ran-
nalla, 6.6.1944 kello 06.30 aamulla mie-
het lähtivät rämpimään rantaan. Monet
kuolivat, osa hukkuu tai haavoittui. Ja silti
Utah Beachillä tappiot olivat 23 000 mai-
hin nousseesta 197, vähäisimmät kaikista
rannoista.

Tänään Normandian rannikolla on
kymmeniä museoita, hautausmaita, bunk-

Toimittaja,
kirjailija
Eve Hietamies
toimii Sotave-
teraani-lehden
kolumnistina.

Kuva: Otaava/Jouni Harala

kereita, tykkeitä, tekosatamia sekä kuoppia
pommitusten jäljiltä. Niitä käy ihmette-
lemässä miljoonia turisteja. Mutta samal-
la tavalla ihmiset kävelevät myös hiljaisina
Salpalinjalla tai seisovat katsomassa Ihan-
talan kivimerta. Näillä taistelutantereilla
kasvaa nykyään voikukkia, villiiorvokkeja
sekä metsämansikoita. Tykinjyskeen tilal-
le on tullut linnunlaulu. Me nuoret emme
tiedä, miltä sota tuntui.

Mutta sen ymmärrämme, että rauhasta
on aina maksettu kova hinta.

Eve Hietamies

Uusi Tuntematon laajentaa sodan kuvaa

Tuottaja, ohjaaja Aku Lou-
himiehen idea tehdä Tun-
temattomasta Sotilaasta kolmas
elokuva on rohkea päätös. Suo-
mi 100-juhlavuonna valinta saa
erityistä painoarvoa ja sitä myös
arvosteltiin. Kysyttiin, eikö pitäi-
si tehdä jotain uutta eikä palata
vanhaan.

Konekiväärikomppanian
miesten ja naisten sotakohtalois-
ta jatkosodassa on tehty jo kak-
si kirjaa ja kaksi elokuvaa. Tarina
on suomalaisille tuttu. Kirja on
laajasti luettu ja Edvin Laineen
ensimmäinen elokuvaversio esite-
tään perinteisesti televisiossa itse-
näisyyspäivänä. Joka vuosi se saa
ennätysyleisön.

Tuottaja Louhimies järjesti
12. lokakuuta sotaveteraaneille
ja kutsuvieraille uuden elokuvan
ennakkoesityksen. Mielestäni
Aku Louhimiehen ja laajan taust-
tatiimin työ onnistui hyvin. Uusi
Tuntematon on tavallaan tutun
tarinan päivitys tämän päivän ar-
vomaailmaan.

Sotaelokuvassa tietenkin so-
ditaan, ammutaan ja kuollaan.
Sota korostuu, kun lähes neljän
vuoden jatkosota tiivistetään kol-
men tunnin elokuvaksi. Uudessa

Tuntemattomassa tuodaan esil-
le myös sodan laajemmat vaiku-
tukset.

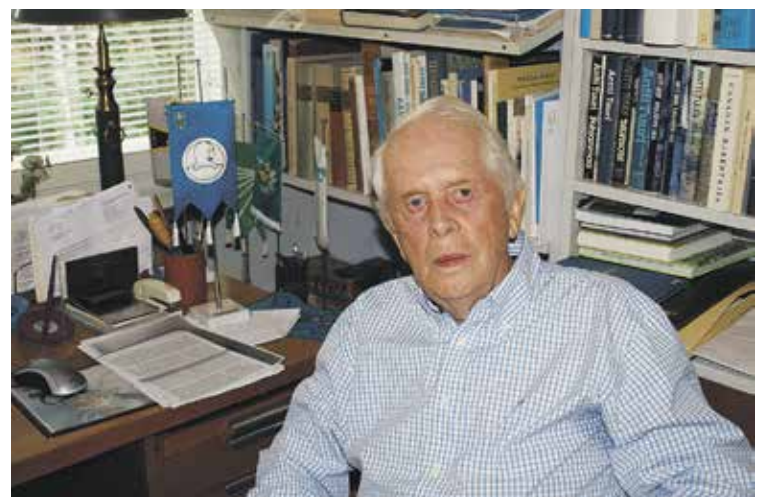
Esimerkiksi Antti Rokasta
kerrotaan aikaisempaa monipuoli-
sempi näkökulma ja henkilöku-
va. Konepistoolimies Rokka on
myös puoliso, perheenisä ja pien-
viljelijä Kannakselta. Antin puoli-
lison ja lasten esiintyminen elo-
kuvassa puhuttelee. Sota kosketti
koko kansaa, heitä kaikkia.

Elokuva on hyvin suunniteltu,
kuvattu ja äänitetty. Sodan koke-

mus on hyvin toden tuntuinen.

Usein kysytään, ihannoi-
ko Tuntematon Sotilas sota vai
onko se sodanvastainen. Siihen
voi vastata kysymällä itseltään
elokuvan nähtyään, olisinko minä
halunnut olla ase kädessä sodassa
mukana. En olisi halunnut, eikä
se ollut valintakysymys myöskään
sodassa olleille veteraaneille. Hei-
dät käskettiin sotaan ja he täytti-
vät siellä velvollisuutensa.

Erkki Heikkinen

Sakari Sippola katsoi Tuntemattoman sotilaan.

Sotaveteraanin kommentti

Tuntemattoman Sotilaan kutsuvie-
rasensi-illassa oli paikalla Sotavete-
raaniliiton valtuuston puheenjoh-
taja, sotaveteraani Sakari Sippola.

"Elokuva on hyvin vauhdikas
ja siinä on runsaasti sodan ääniä.
Filmi toi elävästi mieleeni omat

sotakokemukseni ja haavoittu-
miseni Vuosalmella. Elokuva an-
taa tosipohjaisen kuvan tapahtu-
mista ja mielestäni se noudattaa
tarkasti kirjailija Väinö Linnan
alkuperäisteoksen kerrontaa",
kommentoi Sippola.

Veteraanit ilmaiseksi katsomaan elokuvaa

Veteraani pääsee ilmaiseksi ma-to ennen klo 17.00 alkaviin
päivänäytöksiin. Lippukassalla on esitettävä tammenlehtäätunnus
tai henkilökortti, josta ilmenee veteraanistatus.

Käy katsomassa Sotaveteraaniliiton internet-sivut ja facebook.

www.sotaveteraanit.fi

<https://www.facebook.com/sotaveteraaniliitto>

AJANKOHTAISTA

Toiminnanjohtajalta

Verksamhetsledaren har ordet

Helsingissä 1. marraskuuta 2017

Perinnetyölle vastuunkantajia

Ajan teema on veteraanityöstä perinnetyöhön. Kaikki veteraanijärjestöt panostavat paljon nyt ja lähivuosina veteraanien, heidän puolisoitensa ja leskien hyvinvointin parantamiseen.

Sotaveteraaniliitolla ja sen perinnetoimintaan tähtäävillä yhdistyksillä on jo nyt perinnetoimintaa. Perinnetoiminta laajenee lähivuosina.

Tammenlehvän Perinneliiton linjauksen mukaisesti se ei perusta uutta jäsenyhdistysverkostoa, vaan kenttätoiminnassaan tukeutuu Sotaveteraaniliiton verkoston pohjalta muodostettavaan alueellisten perinneyhdistysten verkostoon. Useista piireistä muodostuu maakunnan laajuisia perinneyhdistyksiä ja sotaveteraanijärjestöistä pienempien alueiden perinneyhdistyksiä. Perinneyhdistykset muodostuvat sääntöjä muuttamalla.

Tulevien perinneyhdistysten tulee olla omalla paikkakunnallaan alueen paras sotahistorian ja veteraaniperinteen osaaja ja taitaja. Luonnollisesti se myös pitää huolta viimeisistä sotaveteraaneista, heidän puolisoistaan ja leskistään.

Sotaveteraanipiirin tai -yhdistyksen, joka tulevaisuudessa saa perinnetehtävän on laajennettava nykyistä toimintamalliaan. Tulevan perinneyhdistyksen pitää ottaa mukaan veteraani-, perinne-, maanpuolustus- ja muiden veteraanien perinneasian omaksi kokevien yhteisöjen parhaat toimijat.

Perinnetyöhön suuntautuvan sotaveteraanipiirin tai -yhdistyksen on nimettävä perinnetoimikunta. Jäseniksi tulee saada perinnetyöhön innostuneita henkilöitä Tammenlehvän Perinneliiton jäsenjärjestöjen paikallistoimijoista ja muista aktiiveista. Perinnetoimikunta aloittaa alueen perinnetyön suunnittelun, johtamisen ja toteutuksen.

Sotaveteraaniliiton hallituksen jäsen, sotaveteraani, kenraali Jaakko Valtanen varoitti rakentamasta perinnetyötä liiaksi seremonioiden varaan. Sitäkin tehdään, mutta joukkoja sillä ei saada liikkeelle.

Monipuolisen perinnetoiminnan luominen on haaste yhdistykselle, joka tähän asti on pääasiassa yksin hoitanut veteraanien tukiasioita. Nyt on perinneasioiden avartamisen aika.

Markku Seppä
Toiminnanjohtaja

Ansvariga för traditionsarbetet

Aktuellt tema är: från veteranarbete till traditionsarbete. Alla veteranorganisationer satsar nu och de närmaste åren mycket på förbättrande av veteranernas, deras makors/makars och ankors/änklingars välmående. Krigsveteranförbundet och de föreningar som satsar på detta traditionsarbete har redan nu traditionsverksamhet. Traditionsverksamheten utvidgas under de närmaste åren.

Enligt målsättningen för Eklövets Traditionsförbund kommer detta inte att grunda något nytt nätverk av medlemsföreningar, utan förlitar sig i sin fältverksamhet på de lokala traditionsföreningarnas nätverk, som grundas på basen av Krigsveteranförbundets nätverk. Av flera distrikt bildas landskapsvisa traditionsföreningar och av krigsveteranförbundets traditionsföreningar för mindre områden. Traditionsföreningarna bildas genom att ändra stadgarna.

De blivande traditionsföreningarna kommer på sin egen ort att vara den som bäst kan och behärskar sitt områdes krigshistoria och veterantraditioner. Naturligtvis tar de också hand om de sista veteranerna, deras makor/makar och ankors/änklingar.

Krigsveterandistriktet eller -föreningen, som i framtiden får traditionsuppgiften bör utvidga sin nuvarande verksamhetsmodell.

Den kommande traditionsföreningen bör få med de bästa aktivisterna beträffande veteran-, traditions-, landsförsvars- och övriga veterantraditionsärenden. Ett krigsveterandistrikt eller en krigsveteranförening som inriktar sig på traditionsarbetet bör bilda en traditionskommitté. Som medlemmar bör man erhålla personer som är intresserade av traditionsarbetet bland Eklövets Traditionsförbunds medlemsföreningars lokala aktörer och övriga aktiva. Traditionskommittén påbörjar planläggningen av det lokala traditionsarbetet, leder det och förklarar det samma.

Medlemmen i Krigsveteranförbundets styrelse, krigsveteranen, generalen Jaakko Valtanen varnade för att i allt för hög grad basera traditionsarbetet på ceremonier. Det gör man också, men på det sättet aktiverar man inte massorna.

Att skapa en mångsidig traditionsverksamhet är en utmaning för en förening, som hittills i huvudsak ensam har tagit hand om veteranernas stödande verksamhet. Nu är det tid att utvidga traditionsärendena.

Markku Seppä
Verksamhetsledare
Svensk översättning Anders Knip

Sadan vuoden suosikit
Heikkilän sotilaskodissa

Turun Sotaveteraanisoittajat ovat tutkineet, mitä suomalaista musiikkia meillä on soitettu ja laulettu 100-vuotiaan itsenäisyytemme ajan eri vuosikymmeninä. Tästä valikoimasta kuullaan näytteitä Heikkilän sotilaskodissa viikonloppuna 18.-19. päivinä marraskuuta.

Maamme on koko itsenäisyytemme ajan ollut vahvasti "omavertainen", olipa kysymyksessä klassinen, viihde- tai iskelmämusiikki. Kotimaisten säveltäjien ja sanoittajien tuotantoa on ollut runsaasti valittavissa niin isänmaallisiin kuin muihinkin juhliin yhtä hyvin kuin erilaisiin viihteellisiin tilaisuuksiin. Myös suomalaiset elokuva- ja laulunäytelmäsävellykset ovat täydentäneet valikoimaa.

"Törmäsimme valintavaikeuksiin, kun piti etsiä sopivia näytteitä niin klassisen musiikin säveltäjiltämme kuin viihteelliseltäkin sektorilta. Päädyimme lopulta ratkaisuun, jossa konsertin alkuaan poimittiin näytteitä rakastetusta ja perinteisestä vakavammasta musiikista Sibeliukselta ja Martenssoniin. Toinen

puoli konsertista etenee kevyellä linjalla, jossa myös laulusolisteilä on runsaasti tehtäviä. Olemme etsineet näytteet jokaiselta vuosikymmeneltä 1910-luvun lopusta tähän päivään. Viihteentekijöiden laaja kirjo muodostuu J. Alfred Tannerista Anssi Tikanmäkeen", kertoo orkesterin johtaja, dir.mus. **Reijo Ahola**.

Turun Sotaveteraanisoittajien kokoonpano on monipuolistunut. Uudet sovitukset ovat musiikkikapteeni, dir.mus. Urpo Laaksosen käsialaa. Laulusolisteina ovat **Tuija Saura** ja myös juontajana toimiva **Pertti Keihäs, Reijo Ahola, Keijo Lehto** ja **Antti Virtanen**.

Lippuja konserttiin

Lippuja voi ennakoon ostaa tai varata puhelimitse Turun sotaveteraanit ry:n toimistosta Lintinen Pitkäkatu 37 ja Heikkilän sotilaskodista. Perinteinen sotilaskotikahvitarjoilu hillomunkkeineen kuuluu nytkin väliajan ohjelmaan.

Miten muotoilla voi kauneimman kiitoksen

Osallistuin Suomen Sotaveteraaniliiton 60-vuotisjuhlaan Helsingin Messukeskuksessa 29.9.2017. Siellä kirjoittamani ja Teemu Koivulan säveltämä laulu sai ensiesityksensä. Tässä yhteydessä haluan kiittää juhlien järjestäjiä onnistuneesta juhlasta sekä jokaista juhliin osallistunutta arvokkaan ja lämminhenkiseen tunnelman luomisesta. Päivä oli ikimuistoinen.

Helsingin Messukeskuksen saavuin jännittyneissä tunnelmissa. Sotaveteraanit ovat olleet minulle aina ihmisiä, joita kohtaan tunnen erityisen suurta arvostusta. Vaihduin työpaikkaa perhepäivähoitajasta kodinhoitajaksi olen päässyt arkipäiväisessä kanssakäymisessä auttamaan heitä, joiden ansiosta maamme on tänäänkin itsenäinen. Arvostus vain kasvaa. Samalla toivoo, että voisi tehdä vielä enemmän. Messukeskuksessa yritin ujuttaa itseni jututulle mahdollisimman monen kanssa, onnistuinkin melko hyvin. Lyhyessä ajassa monta uutta ystävällistä ihmistä ja kohtaamista rikkaampi. Paljon jäi silti tarinoita kuulematta.

"Miten muotoilla voi kauneimman kiitoksen". Tuon laulun merkitystä itselle ei voi kuvata sanoin. Maailman kokoisella pallolla yksi laulu ei ehkä niin suuresti saa suuria aikaan. Mutta yhdelle ihmiselle, tai tässä tapauksessa kahdelle, siis myös säveltäjälle eli meille tekijöille se on hyvin tärkeä. Liian harvoin tulee lausuttua kiitos. Ja kuinka sen kiitoksen saisi tavoittamaan jokaisen, jolle se on tarkoitettu, siinäpä pulma. Sotaveteraaniliiton järjestämä sävellyskilpailu mahdollisti sen. Toivottavasti laulumme ja siihen sisältyvä viesti tavoittaa mahdollisimman monen veteraanin. Kaunein mahdollinen kiitos sotavuosiensa aikana kuin sen jälkeenkin tehdystä työstä. Myöskin siitä asenteen ja elämänilon levittämisestä. Se oivallus, että elämä voi olla hyvää ja siitä voi tehdä parhaan mahdollisen, vaikka kaikki ei menekään suunnitellusti on tärkeää tänäkin päivänä. Kaveria ei jätetä ja yhdessä olemme vahvempia kuin yksin. Sini-vaalean lippumme alla olemme mielipide-eroista, asenteista ja elämäntilanteiden erilaisuuksista riippumatta yhtenäinen kansa tänäkin päivänä. Kiitos kuuluu teille sotiemme veteraanit.

Sanoittaja Päivi Jalo sai erityismerkinnän Sotaveteraaniliiton sävellyskilpailussa.

Päivi Jalo
paivi.jalo@hotmail.com

Käy katsomassa Sotaveteraaniliiton internet-sivut ja verkkokauppa.

www.sotaveteraanit.fi

<https://www.facebook.com/sotaveteraaniliitto>

Savo-Karjalan Maanpuolustussoittokunnalta levy

Savo-Karjalan Maanpuolustussoittokunnan edustaja Annikki Tanskanen esittelee Muistoja-levyä Tuulikki Leinoselle (Sotainvalidien Pohjois-Karjalan piiri), Aimo Issakaiselle (Pohjois-Karjalan Reserviläispiiri) ja Jouni Mattilalle (Pohjois-Karjalan Sotaveteraanipiiri).

Ajatus levyhankkeesta lähti Aliikenteeseen Marssilauluja sotavuosilta -konsertista, joka pidettiin kesällä 2016 Joensuussa. Konsertissa esitettiin tuttuja sota-ajan lauluja ja marssilauluja. Konsertin jälkeen moni tuli kysymään, saako näitä lauluja levyltä.

Levyn toteutusajankohta sattui hienosti Suomi 100 vuotta -juhlallisuuksien yhteyteen ja sen julkaiseminen on osana juhluvuoden tapahtumia. Kunnioituksena ja kiitoksena sotiemme veteraaneja kohtaan soittokunta lahjoittaa levyn jokaiselle Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon veteraanille.

Levy julkistetaan konserttimallalla Outokummussa 2.12 ja Joensuussa Carelia-salissa 3.12. Joensuussa juhlistetaan samalla

soittokunnan vuosipäivää, koska juuri 3.12 tulee vuosi siitä, kun sopimus allekirjoitettiin MPK:n kanssa. Samalla julkistetaan soittajien uudet esiintymisasut.

Levyllä on kaikkiaan 19 kappaletta alkaen Muistoja Pohjois-Karjalasta ja päättyen Sillanpään marssilauluun. Kaikki muutkin kappaleet ovat tuttua sodanajan musiikkia. Levyllä esiintyy myös vokalisti ja harmonikkasolisti.

Levyä voi hankkia Pohjois-Karjalan Sotaveteraanipiiristä 15 euron hintaan.

Jorma Mikkonen
Pohjois-Karjalan
Sotaveteraanipiirin
puheenjohtaja

Savo-Karjalan Maanpuolustussoittokunta toimii Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen alaisuudessa ja toimialue on Savo-Karjala. Kotipaikka on Joensuussa. Soittokunnassa on 55 soittajaa ja se on koottu lähinnä Joensuun ja Outokummun puhallinorkesterin soittajista. Soittokunta on valittu ensimmäisenä pilotoimaan maanpuolustussoittokunta-toimintaa Suomessa. Jo lyhyen olemassa olonsa aikana maakunnissa on koettu erittäin hyvänä se, että Maanpuolustussoittokunta on saanut paikatuksi sitä aukkoa, jonka Karjalan Sotilassoittokunnan lakauttaminen aiheutti.

Nimitys Sotaveteraaniliitossa

Suomen Sotaveteraaniliittoon on 1.11.2017 nimitetty tiedottajaksi filosofian maisteri Ariela Säkkinen (38). Hän on toiminut aikaisemmin viestintäalan yrittäjänä sekä viestintätehtävissä useissa järjestöissä.

Yhdessä

Suomen satavuotisjuhlavuoden teemana on ”Yhdessä”. Yhteys rakentuu molemminpuolisuudesta, yhteistyöstä ja keskinäisestä kunnioituksesta. Me kaikki tarvitsemme yhteyksiä, joissa tunnemme olevamme hyväksytyjä ja joissa koemme, että meitä myös tarvitaan. Tällaista tapahtuu kotona, perheen ja ystävien kesken, työssä ja yhdistyselämissä.

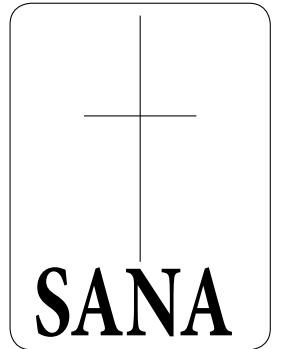
Kukaan, joka on kokenut sodan kauhut, ei toivo uusia sotia, ei omalta eikä muiden osalta. Ainoa myönteinen asia, jonka sotilaallinen kriisi voi tuoda mukanaan, on vahva tietoisuus siitä, että nyt kaikkien tulee taistella samaa päämäärää kohti. Usein on todettu, että ne haavat ja se katkeruus, jotka sisällissota 1918 ja sen jälkimainingit jättivät jälkeensä, alkoivat parantua vasta silloin, kun Suomen kansan oli pakko yhdistää voimansa maan itsenäisyyden yhteiseen puolustamiseen talvi- ja jatkosodan aikana.

Poliitikkojen ja muiden yhteiskuntavaikuttajien haasteena on, miten aikaansaada samanlainen yhteenkuuluvuus ja uhrivalmius tämän päivän yhteiskunnassa ilman, että loihditaan viholliskuvia ja ulkoista uhkaa. Asevarustelu, rajanveto ja epäily eivät koskaan voi olla kestävä rauhan pohjana. Jeesus varoitti siitä, että se, joka aseeseen tarttuu, joutuu itse sen uhriksi. Jokaiselle maalle kuuluu oikeus puolustaa itseään, mutta rauhaa voidaan pitemmän päälle rakentaa ainoastaan luottamuksen ja sen ymmärryksen pohjalta, että me kaikki hyödynemme kunnoss olevista suhteista ja hyvästä naapurisuudesta.

Raamattu tuo esille sen, että teoillamme on seuraamuksensa jälkipolville, mutta myös sen, että anteeksiantamus voi murtaa pahan kierteet. Kun me tänä Suomen juhluvuonna kokoonnumme ”Yhdessä”-teeman alle, meidän on syytä mietiskellä niitä siteitä, jotka yhdistävät meitä toisiinsa ihmisiin maan rajojen ulkopuolella, mutta meidän tulee myös mietiskellä kaikkia niitä siteitä, jotka yhdistävät meitä sekä taaksepäin ajassa että eteenpäin. Saamme ilmaista kiitollisuutemme siitä turvallisesta yhteiskunnasta, jonka sekä Jumala että edelliset sukupolvet ovat meille lahjaksi antaneet ja jota meidän tulee vaalia. Meidän on syytä tarkoin harkita, miten me voisimme jättää jälkeemme yhteiskunnan, jossa kaikilla taustasta huolimatta on mahdollisuus löytää tarkoituksenmukainen elämäntehtävä ja turvattu toimeentulo.

Sana ”Yhdessä” on myös muistutus Jumalan lupauksesta olla meidän kanssamme sekä elämissä että kuolemassa. Kun Jumala on kanssamme, mahdottomalta näyttävästä voi tulla mahdollinen. Siinä luottamuksessa saamme jättää itsemme, maamme ja maailmamme Jumalan käsiin.

Tacksamhet

”Den som sår snålt får en snål skörd.” (2Kor 9:6)
Försiktighet är en dygd, både i affärsvärlden och i jordbruket. Den som är dumdrigtig eller slösaktig kan lätt bli lurad eller skuldsatt upp över öronen. Men om man inte alls vågar satsa och ta risker, kan man inte heller nå framgång.

Det här gäller i allra högsta grad för vänskap och kärlek. Om vi inte vågar ge av oss själva, om vi inte vågar satsa på att relationen skall få fördjupas, får vi en snål skörd. Men det är riskabelt att lita på andra: när vi öppnar oss själva för en annan människa; när vi vågar tala om våra känslor, rädslor och drömmar, då gör vi oss sårbara.

Det här kan också tillämpas på Guds kärlek till oss. Gud kunde ha stannat på avstånd, i en för oss obegriplig himmelsk tillvaro. Men Gud valde att bli människa i Jesus Kristus. Gud valde att ta risken att bli ett litet skyddslöst barn, som föddes och fostrades av en ung oerfaren kvinna, Maria. Genom det här visade Gud sin stora kärlek till oss – en kärlek som förde Jesus till ensamhet, svek, lidande och död. Kärlekens väg är inte enkel, men dess skörd, dess frukter, är ofta överflödande rika.

Så var det också med Jesu offerväg. Den förde ned i lidande och död, men den ledde också vidare till uppståndelse och evigt liv – inte bara för Jesus Kristus själv, utan som ett erbjudande och som en möjlighet också för oss. Jesus sa: Jag har kommit för att ni skall få liv, och liv i överflöd.

En klassisk skildring av tacksamhetens kretslopp. Erbjuder oss Runebergs dikt om bonden Paavo. Runebergs beskrivning av Paavo är förstås starkt idealiserad. Men han beskriver en inställning som är lovvärd: när Paavo och hans hustru äntligen har lyckats bärja en god skörd, slår Paavo sig inte till ro. Grannens åker har skadats av frosten, och de behöver nu hjälp, så att de slipper svälta.

Vi får vara glada och tacksamma över vårt fosterland och över allt det goda vi fått, men vi skall inte vända ryggen åt våra medmänniskor och deras nöd. Vi får ta emot livet, freden och tryggheten som Guds goda gåvor. Men om vi inte är beredda att i vår tur dela med oss åt andra, då kan livets goda och Guds välsignelse inte ge en rik skörd. Gud kallar oss att ingå i ett kretslopp av förlåtelse, kärlek och tacksamhet, där vi får ta emot och dela med oss, i förtrostan på att Guds godhet mot oss aldrig tar slut. ”Gud förmår ge er allt gott i överflöd, så att ni alltid har allt vad ni behöver och själva kan ge i överflöd till varje gott ändamål.” (2Kor 9:8)

Björn Vikström
Porvoon hiippakunnan piispa
Biskopen i Borgå stift

Kiitos muistamisesta

Lämmin kiitos jokaiselle 90-vuotispäivääni muistaneelle ja tuestanne sotaveteraanien huoltotyöhön. Merkkipäivää 6.9. sain viettää perhepiirin tukemana synnyin- ja kasvu-kaupungissani Torniossa. ”Hoivatkaa, kohta poissa on veljet.”

Oulussa 2.10.2017

Aarno Strömmer

Kiitos

Lämmin kiitokseni 60-vuotispäivääni muistaneille ja tuestanne sotaveteraanien perinnerahaston kautta perinnetyöhön.

Tuija Saura

Sotaveteraaniliitto veteraanin ikään

Sotaveteraaniliiton 60-vuotisjuhla sisälsi jäsenten tapaamista, pääjuhlan sekä seppeleenlaskun 600 sankarihautausmaalla

Perjantaina, 29. syyskuuta Suomen Sotaveteraaniliitto juhli 60. toimintavuottaan. Liiton edeltäjä, Suomen Aseveljien Liitto perustettiin jo talvisodan päätyttyä vuonna 1940, mutta osana välirauhansopimusta se lakkautettiin vuonna 1945.

Uusi liitto perustettiin Rintamamiesten Asuntoliittona vuonna 1957, kun huomattiin, että useat rintamamiehet tarvitsivat apua piinanneeseen asuntopulaan.

Myöhemmin havaittiin, että sotaveteraanit tarvitsivat paljon muitakin apua, ja liiton tarjoamien palveluiden ja tuen monipuolistuessa nimi muutettiin Suomen Sotaveteraaniliitoksi vuonna 1964. Nykyisin liitto toimii yhteiskunnallisena edunvalvojana ja tarjoaa sotaveteraaneille ja heidän puolisoilleen kuntoutusta, tukea ja yhteisöllistä toimintaa.

Veteraanisukupolvien katoessa liiton on määrä muuttua veteraanien muistoa ja perinteitä vaalivaksi perinnejärjestöksi.

Kaikki liiton 10 000 tunnuksen omaavaa jäsentä olivat voineet saada osansa juhluvuodesta jo aiemmin syyskuussa. Kuukauden aikana paikallisten yhdistysten edustajat kävivät tapaamassa heitä henkilökohtaisesti ja luo-

Hietaniemessä havuseppele laskettiin sankariristille ja marsalkka Mannerheimin haudalle.

vuttivat tasavallan presidentti **Sauli Niinistön** ja rouva **Jenni Haukion** allekirjoittaman kunniakirjan. Samalla yhdistyksen vierailijat saattoivat tarkistaa jäsenten vointia ja sitä, ovatko he saaneet kunnilta tarvitsemaansa kuntoutusta ja palveluita.

Juhlapäivä käynnistyi aamulla seppeleenlaskulla kaikilla Suomen 622 sankarihautausmaalla. Helsingin Hietaniemessä syyssää oli kaunis, pirtään viileä ja sumuinen, mutta aurinkoinen. Seppeleet laskettiin sankariristille sekä marsalkka Mannerheimin muistomerille. Puolustusvoimia edusti

paikalla olleet kunniakomppania sekä Kaartin soittokunta.

Liiton aloitteesta hautausmailla pidettiin lukiolaisen puheita. Hietaniemessä puhujana oli **Vilho Seppä** Etu-Töölön lukiosta. Puheessaan hän korosti sotien vaikuttaneen myös hänen elämäänsä ja kertoi mm., kuinka Väinö Linnan *Tuntematon sotilas* auttoi häntä ymmärtämään paremmin historian tapahtumia. Hän kiitti veteraanisukupolvien rohkeutta ja uhrauksia sen eteen, että hänkin saa nyt elää niin hyvinvoivassa yhteiskunnassa.

Musiikkia, puheita ja kahvittelua

Valtakunnallinen pääjuhla järjestettiin Helsingin Messukeskuksessa. Ennen sen alkua Helsingin sotaveteraanikuoro tapasi presidenttiparin. Kuoro kajautti heille reippaan kuuluvasti *Valalaulun*, jonka jälkeen presidentti Niinistölle luovutettiin liiton 60-vuotisjuhlamitali ja rouva Haukiolle liiton ansiomitali. Presidentti luovutti kuorolaisille kiitoskirjeet. Kuoron vanhin esiintyjä on ehtinyt jo kunnioitettavaan 104 vuoden ikään.

Pääjuhla keräsi paikalle yhteensä yli 900 vierasta, runsaasti myös veteraaneja saattajineen.

Juhlaa oli mahdollista seurata suorana lähetyksenä Alfa TV-kanavan verkkosivuilla, ja se lähetettiin myöhemmin televisiossa samalla kanavalla.

Juhla käynnistyi vauhdikkaalla ja mahtipontisella Kaartin soittokunnan esittämällä Juhlasoitto sotaveteraaneille -musiikkiesityksellä, jossa oli havaittavissa elementtejä esimerkiksi Valalaulusta.

Vieraat toivotti tervetulleeksi liiton puheenjohtaja **Erkki Heikkinen**.

– Valtio lähetti miehet sotaan, valtion pitää hoitaa heidät nytkin, Heikkinen huomautti ja totesi liiton edunvalvonnalle olevan edelleen tarvetta. Nyt on esimerkiksi edistettävä lakia, joka takaisi tunnuksen omaaville veteraaneille samat kotipalvelut kuin sotainvalideillekin.

Juhla jatkui yhteislaulun muodossa liiton kunniamarssilla, *Siljanpään marssilaululla*. Sen jälkeen vuorossa oli presidentti Niinistön puhe. Niinistö totesi mm. nyky-Suomen olevan vahva myös epävarman maailmantilanteen aikana. Yhdeksi tärkeäksi vaikuttajaksi hän mainitsi yleisen asevelvollisuuden. Niinistö kiitti veteraanisukupolvea tarmosta

sekä sotien että jälleenrakennuskauden aikana. Hänen mukaansa veteraanien jättämä arvoperintö on myös seuraaville sukupolville erinomainen muistettava rakennettaessa tulevaisuuden Suomea.

– Vapaus ja vastuu, oikeus ja velvollisuus ovat sen ydinsisältöjä, Niinistö totesi.

Niinistön jälkeen lavalle nousi Kadettikuoro, joka esitti sävelmät *Suomen laulu* sekä *Lähde*. Kaartin soittokunta esitti *Jääkärien marssin*.

Juhlan puolelssavälissä lavalle nousi Itä-Helsingin musiikkiopiston lauluryhmä Wildcats kansallispuvut yllään. He esittivät reippaasti ja kauniisti sikermän sota-ajan lauluja.

Kokoelma tuttuja lauluja nuorten esittämänä, komeiden luontokuvien maisemoittaessa taustalla, kosketti yleisöä ja nosti mieleen muistoja. Tilaisuus jatkui kaihoisammalla yhteislaululla *Ilta skanssissa*. Laulu välitti il-lankoiton rauhallisen tunnelman laivastojoukossa, toisaalta toi ilmi kaipuuta, joka kohdistui puhujan rakkaaseen ja sotia edeltäneeseen onnen aikaan.

Tämän jälkeen lavalle nousi suuri joukko lapsia – Itä-Helsingin musiikkiopiston IHMU-kuoro. He esittivät Sotaveteraaniliiton järjestämän lastenlaulukilpailun parhaimmistoa. Kilpailun tarkoituksena oli löytää kappaleita, jotka edistäisivät veteraanisukupolven muiston ja sanoman välittymistä myös seuraaville sukupolville. Kuoro esitti kolme parhaaksi todettua laulua.

Kilpailun voittajakappale, **Tuomo Tiitisen** säveltämä ja sanoittama *Isä kerro* kertoi tarinan puhujasta, joka muistelee sitä, kun hän pyysi isäänsä kertomaan ukista ja hänen hurjista sotataisteluistaan. Vaikka puhuja ei ymmärtänyt tarinasta kaikkea, hän kiitti ukkia turvallisesta asuinympärist-

Ennen juhlaa olleessa presidenttiparin ja Helsingin Sotaveteraanikuoron tapaamisessa tasavallan presidentti Sauli Niinistö ja rouva Haukio luovuttivat kunniakirjat sotaveteraanilaulajille. Sauli Niinistö kätelee 104-vuotiasta Salomon Altschulieria.

Messukeskuksen juhlatila oli melkein viimeistä paikkaa myöten täynnä.

töstään. Juhlan lopulla **Mikael Konttinen** esitti vielä sävellyskilpailussa erityismaininnan saaneen *Miten muotoilla voi kauneimman kiitoksen* -kappaleen, jonka oli säveltänyt **Teemu Koi-vula** ja sanoittanut **Päivi Jalo**.

Päätössanat lausui sotaveteraani ja kenraali **Jaakko Valtanen**. Hän niin ikään muistutti veteraanisukupolven ponnistelujen tärkeydestä kotimaan rakentamisessa ja huomautti, että satavuotiaan Suomen historiasta vain viisi vuotta on ollut sotaisia. Nykyisin elossa olevat veteraanit ovat kuitenkin siis suurimman osan elämästään saaneet rakentaa hyvinvointiyhteiskuntaa ja elää rauhan aikana. Valtanen totesi myös, että kyseessä lienee yksi viimeisistä merkittävistä julkisista tilaisuuksista, jossa sotiemme veteraaneja on läsnä. Hän kiitti liittoa veteraanien puolesta sen saavutuksista – erityisesti heikommassa asemassa olevien aseveljien elinolosuhteiden parantamisesta. Tukitoimista ja kunnioituksesta saivat kiitosta myös veljes- ja sisarjärjestöt, valtiovalta ja puolustusvoimat.

Juhla päättyi Kaartin soitto-kunnan säestämään, yhdessä kajautettuun *Maamme*-lauluun.

Tämän jälkeen vieraat siirtyivät salista kahvitilaisuuteen.

"Aika paljon hyvää on saatu aikaan"

Kahvitilaisuudessa juhlaväki oli silminnähden tyytyväinen juhlaan.

– Nelisenkymmentä vuotta sitten teimme 19 000 veteraanin voimin suurmarssin Senaattorille veteraaniasian puolesta. Toiminnassa olen ollut 50 vuotta mukana, joten hieno päätös tälle taipaleelle lämmittää tämänikäistä miestä, hymyili **Markus Aaltonen** Eurasta.

– Ohjelmaa oli sopivasti. Sodanajan lauluista tehti sikermä

oli liikuttava ja oli ihana nähdä lapsikuoroja. Mikael Konttinenkin laulaa hienosti, kiitteli **Svea Roering** Helsingistä.

– Nämä ovat aina tällaisia juhallisia juttuja, kommentoi helsinkiläinen **Reino Harju**. Hän oli Helsingin sotaveteraanikuoron jäsenenä saanut laulaa presidenttiparille aiemmin päivällä.

Sotaveteraaniliitolla on ollut tärkeä merkitys juhlassa vierailleille veteraaneille.

– Saan ja olen saanut kaiken tarvitsemani avun nimenomaan liiton kautta. En minä kaupungilta mitään saa, Harju totesi.

– Saimme tuttavista Suomen puolelta sekä tarpeen tullen rahallista apua. Tuen turvin pystyimme aloittamaan matrikkelimme kokoamisen ja rakentamaan oman hautausalueen Tallinnan metsäkalmistolle, kertoi jatkosodassa vapaaehtoisena Suomen armeijassa taistellut virolainen **Raul Kuutma**. – Se on esimerkillinen sotilaallinen hautauspaikka. Siellä on myös muistomerkki kaikille Suomen pojille, jonne kaikki saavat tulla muistelemaan läheisiään, Kuutma jatkoi.

– Mukavaa toimintaa on kyllä tarpeeksi, tänä syksynä melkein joka viikko, kun omakin yhdistykseni täyttää 50 vuotta, totesi Helsingfors Svenska Krigsveteraner -yhdistykseen kuuluva **Roering**.

– Lueimme aina Sotaveteraanilehteä ja olemme toimineet paikallisyhdistyksissä. Arne ei enää, Jan-Erik edelleen, kertoivat **Jan-Erik Granbacka** Kruunupyystä ja **Arne Björk** Pietarsaaresta.

– Aika paljon hyvää on saatu aikaan, he totesivat.

Teksti: Aaro Aalto
Varusmiestoimittaja
Ruotuväki-lehdessä

Kuvat: Niko Häggman,
Ruotuväki-lehti

Wildcats-kuoro esitti sikermän sota-ajan lauluja. Nuoret laulajatytöt olivat pukeutuneet kansallispukuihin.

Itä-Helsingin musiikkiopiston 60-henkinen IHMU-kuoro esitti Sotaveteraaniliiton sävellyskilpailussa palkittuja kappaleita. Takana Mikael Konttinen.

Tasavallan presidentti Sauli Niinistö: Ole kiitollinen elämästä

Kauneimmat kuulemani sanat ovat tulleet teiltä itseltänne. Moni veteraani on pukeutunut kaiken tuntemuksensa yhteen lauseeseen: ”Olen kiitollinen elämästä”.

Sen kuuleminen pysäyttää ja puhuttelee. Olla kiitollinen elämästä, ei vain omasta elämästään, sisältää monta sanaa: Varmasti kaiken sen, mikä omiin jälkeläisiin ja läheisiin liittyy. Paljon myös siitä, että kiitos kasvaa kovien kokemusten myötä. Ehkä muistutuksenkin – moni tämän päivän suuri ongelma on teidän mittapuulanne paisunut yli mittasuhteensa. Ja sanomaa myös elinpiiriin; näillä ystävillä, tässä yhtei-

sössä, Suomen maassa on ollut
hyvä elää.

Te olette kovasta puusta veistettyä, kauniisti ajattelevaa väkeä!

En voi olla nyt muistelematta tapausta, jota en koskaan unohda. Itsenäisyyspäivän vastaanotolla, Presidentinlinnassa, joimme kahvit veteraanien pöydässä. Vieressäni istui Hannes Hynönen, häntä vastapäätä toinen entinen rintamamies Olavi Lintula. Katsoivat toisiaan hetken, ja sitten kysymys kuin yhdestä suusta: Oletko se Sinä? Kävi ilmi, että nämä 101-vuotiaat olivat tavanneet toisensa viimeksi 1930-luvulla alokaikanaan, 80 vuotta sitten. Niin syvään

oli heille tuo muisto jäänyt, että se kosketti.

Monille jälkipolville Suomen tarina on pitkälti teidän tarinanne. Virinnyt määrätietoinen perinnetyö varmistaa, ettei tarinanne unohdu.

Uusien sukupolvien on luotava jatkoa Suomen tarinalle, jotta se kestää seuraavatkin sata vuotta. Sille taipaleelle on hyvä lähteä pitäen mielessä sodan sukupolven jättämän arvoperinnön: Vapaus ja vastuu, oikeus ja velvollisuus ovat sen ydinsisältöjä.

Ja ne kauniit sanat. Vielä senkin annoitte. Että oppisimme ymmärtämään: Ole kiitollinen elämästä!

Sotaveteraani Jaakko Valtanen juhlassa: Elämäntyömme jälkiä ei kenenkään tarvitse siivota

Kun kuluvana juhluvuotena
Kajattelemme maamme it-
senäisyyden satavuotista taival-
ta, saatamme todeta, että siitä
vain runsaat viisi vuotta on ku-
lunut sotien olosuhteissa. Lähes
yhdeksänkymmentäviisi vuot-
ta kansamme on siis saanut elää
rauhan vallitessa ja siitä yhtäjak-
soisesti yli seitsemän viimeistä
vuosikymmentä!

Me veteraanisukupolviin kuuluvat jouduimme tietysti paljolti huolehtimaan sotien menetysten korjaamisesta, mutta olemme myös osaltamme saaneet olla aina kahdeksankymmentäluvulle saakka rakentamassa nykyistä hyvinvointiyhteiskuntaamme. Siitä on tullut jatkuvasti paraneva kotimaa meille itsellemme, mutta ennen kaikkea lapsillemme, lastenlapsillemme sekä tuleville sukupolville. Täydellisyyttä siinä työssä ei luonnollisesti koskaan voida saavuttaa, mutta me suomalaiset olemme viisaasti yhdessä toimien ja ponnistellen saavuttaneet tulok-

sia, jotka monilta osiltaan kelpaavat jopa esimerkiksi muille kansoille. Merkittäviin kansalaisoikeuksiimme kuuluu vapaus ilmaista eri mieltä oleminen. Sen teemme tarvittaessa äänestästikin, mutta olemme useimmiten osanneet löytää yhteiset etumme ja yhdessä voineet sopia hyvistä ratkaisuista. Se on vaatinut meiltä kaikilta ymmärtävää suvaitsevaisuutta ja sotiemme kokemusten vahvistamaa luottamusta toisiimme kohtaan. Luottamusta edisti varmaan myös se, että itsenäistymiseemme liittyvien vaikeiden ja jopa traumaattisten tapahtumien jälkeen löysimme varsin pian tahtoa sisäiseen sopuun ja rakentavaan yhteistyöhön.

Olemme lisäksi voineet yhdessä vahvistaa sitoutumistamme länsimaisen ja eurooppalaisen kulttuuriperinteen arvoihin ja sisäistää pohjoismaisen kansanvaltaisen oikeusjärjestyksen loukkaamattomat periaatteet. Tänään voimme omanar-

vontuntoisesti sanoa maamme
 olevan hyvin toimiva ja varsin
 turvallinen eurooppalainen si-
 vistysvaltio. Sekin on mittaa-
 mattoman arvokas saavutus.

Veteraanisukupolvien elämäkokemukset puhuvat myös sen puolesta, että on viisasta yhdessä muiden Euroopan kansojen kanssa jatkaa ja edistää rauhantilan ja yhteistyön lujittamista koko maanosassamme. Yhdessä olemme silloin tarvittaessa myös vahvempia ja valmiimpia valitsemaamme elämänjärjestystä puolustamaan.

Uskon tulkitsevani tuntojan-
ne kun sanon, että voimme pala-
ta tästäkin juhlasta koteihimme
omavarvontuntoisin ja kiitollis-
sin mielin. Elämäntyyömme jäl-
kiä ei kenenkään tarvitse siivo-
ta! Ja teille kaikille - hyvät juh-
lavieraat - toivotan luottavaisia ja
tulevaisuudenuskaisia ajatuksia
satuvaistiaan isänmaamme tur-
vallisesta ja hyvästä seuraavasta
vuosisadasta.

Sukupolvien välisillä kohtaamisilla saisi paljon hyvää aikaan

Sain mahdollisuuden tulla seuraamaan Sotaveteraaniliiton 60-vuotisjuhlia puolustusvoimien uutislehden Ruotuväen varusmiestoimittajana. Oli suuri ilo nähdä, kuinka moni oli tullut paikalle. Jokainen, jonka kanssa keskustelin juhlan aikana, oli iloisella päällä ja ylipäättään vaikuttu suhtautuvan elämäänsä esimerkillisen positiivisella otteella. Juhla tarjosi myös yllättävän oivaltamisen kokemuksen.

Itselleni veteraaniaasia on ollut hieman kaukainen, sillä omat isovanhempani olivat sotien syttyessä vasta pikkulapsia, ja heidän vanhempansa taas suhteellisen vanhoja. Veteraanien arvostus onkin ollut itselleni eräänlainen valmiiksi annettu itsestäänselvyys. Heitä on kunnioitettu sen enempiä ajattelematta, koska niin nyt vain kuuluu tehdä ja koska muutkin niin tekevät.

Asia on jäänyt eräänlaiseksi passiiviseksi kyseenalaistamattomuudeksi mieleen ja kukaan ei ole oikein vaivautunut selittämään pintaa syvemältä, miksi asia on niin tärkeä. Näin on tuntunut hieman kliseiseltä, kun esimerkiksi itsenäisyyspäivän alla mediassa hehkutetaan sodan jännittäviä käänteitä ja veteraanien elämäntapahtumia vuodesta toiseen.

On harmillista myöntää, että oivalluksen hetki syntyi vasta omakohtaisen kokemuksen kautta. Vasta juhlassa todella tajusin sen, että jotkut todella lähtivät sotaan keskellä parhaita nuoruusvuosiaan, joutuivat aivan oikeasti taistelemaan samalla tavalla, mitä varusmiespalveluksessa harjoitellaan – ja nyt he istuivat siinä edessäni. He ovat aivan tavallisia ja oikeita ihmisiä, eivät historiankirjan massoja tai iltapäivälehtien jumaloimia yleistietäjiä.

Puhutaan, että veteraanit olisivat saaneet osakseen halveksuntaa seuraavan sukupolven aikuisuudessa 1960-luvulla – radikaalismin aikakautena. Nuorempien

Aaro Aalto toimii varusmiestoit-
mittajana Ruotuväki-lehdessä.

on vaikea ymmärtää veteraanipolven kokemuksia, koska samaistuminen sota-ajan ja jälleenrakentamisen melskeessä tapahtuneisiin lukuisiin asioihin on hankalaa ja vaatii asiantuntemusta.

On mahdotonta kuvitella sitä kaikkea henkilökohtaisten mui-
tojen kirjoa, joka liittyy vuosia
kestäneeseen sotimiseen ja vuosi-
kymmeniä kestäneeseen jälleen-
rakentamiseen – sen onnistumi-
siin, vastoinikäymisiin ja tahdon-
voimaan.

Ilokseni huomasin, kuinka juhla oli rakennettu veteraanien ehdoilla, ja kuinka veteraanit itsekin tiedostivat, että suomalaiset valtiovaltaa myöten kunnioittavat heidän saavutuksiaan. Jos veteraanipolvi kokee tai on kokenut vähättelyä tai välinpitämättömyyttä, kyse lieene miltei aina ymmärtämättömyydestä. Nyt voimme todeta, että sukupolvien väliset kohtaamiset lisäävät ymmärrystä. Siksi itseäni harmittaakin, kun jokainen suomalainen nuori ei mahdu osallistumaan veteraanijuhliin ja pääse jututtamaan sodan ja rintamat kokeneita.

Aaro Aalto

*Suomen Sotaveteraaniliitto kiittää
60-vuotisjuhlaa taloudellisesti tukeneita*

Vas. Keskustan eduskuntaryhmän puheenjohtaja Antti Kaikkonen, Uudenmaan Sotaveteraanipiirin sosiaalineuvoja Leena Jäntti ja Kokoomuksen eduskuntaryhmän puheenjohtaja Kalle Jokinen.

Sotaveteraaniliiton ansiomitali myönnettiin Sotaveteraanilehden avustajalle Jyri Paulaharjulle ja liiton veljesjärjestön, Rintamaveteraaniliiton toiminnanjohtaja Heikki Karhulle.

Sotaveteraanipiirien sosiaalineuvoja toimivat Anna-Liisa Tapio, Reino Rouhiainen ja Leena Jäntti saivat Sotaveteraaniliiton ansiomitalin.

Sotaveteraaniliitto palkitsi ansiomerkeillä

Suomen Sotaveteraaniliiton hallitus on myöntänyt Sotaveteraanien kultaisen ansioristin 44 henkilölle ja Sotaveteraaniliiton ansiomitalin 69 henkilölle ja Sotaveteraanien ansioristin yhdelle henkilölle. Liiton esittämät huomionosoitukset luovutettiin 22. syyskuuta. Sotaveteraanipiirit luovuttavat anomansa ansiomerkit omissa tilaisuuksissaan.

Sotaveteraanien kultainen ansioristi myönnettiin seuraaville henkilöille:

Matti Ahlgren, Somero
Tuukka Alhonen, Kaarina
Mikko Annala, Toholampi
Aino Heinonen, Heinola
Matti Hiivola, Mynämäki
Eero Holopainen, Nurmes
Into Hurri, Somero

Heimo Hämäläinen, Kangasala
Veikko Ilmasti, Helsinki
Raimo Jalkanen, Rautalampi
Toivo Johansson, Nurmes
Veikko Julkunen, Jämsä
Airi Järvinen, Mänttä-Vilppula
Alarik Kaunisto, Kauhajoki
Antti Koivumäki, Nakkila
Eeva-Liisa Kolehmainen-Mehtonen, Nurmes
Vilho Komu, Nurmes
Paavo Koskinen, Tammela
Taisto Lehtilä, Jämsä
Veikko Lehtonen, Pori
Sylvia Leino, Ypäjä
Reino Löflund, Hämeenlinna
Alpo Murtoniemi, Kalajoki
Heino Nieminen, Kankaanpää
Marjatta Nurminen, Pälkäne
Ahti Okkonen, Nurmes
Mauno Peltonen, Hartola
Olli Pietilä, Pornainen
Nestor Pyykkö, Nurmes

Åke Qvist, Vanda
Yrjö Savola, Vaasa
Lars Selin, Sjundeå
Niilo Silvesalo, Lahti
Yrjö Sirkkiä, Aura
Olavi Sjöholm, Turku
Veikko Tynkky, Ikaalinen
Eino Ullgren, Nurmes
Paavo Valtokari, Varkaus
Pasi Venho, Salo
Erik Werner, Helsingfors
Alpo Vuorela, Kauhajoki
Viljo Vuorinen, Pälkäne
Arvo Vähä-Pietilä, Forssa
Seppo Väättäin, Kerava

Sotaveteraanien kultainen ansioristi voidaan myöntää tunnustuksena liiton tarkoitusten hyväksi tehdystä erittäin merkittävästä ja pitkään jatkuneesta työstä.

Sotaveteraaniliiton ansiomitali myönnettiin seuraaville henkilöille:

Heidi Aho, projektipäällikkö, Helsinki
Eero Alatalo, yrittäjä, Lieto
Arman Alizad, toimittaja, Helsinki
Katja Berg, toimistopäällikkö, Rautjärvi
Pasi Flinkman, varatoimitusjohtaja, Vantaa
Sasa Färling, lentoemäntä, Kerava
Harri Haanpää, yrittäjä, Ylivieska
Teijo Haapaniemi, vapaa-aikasihteeri, Reisjärvi
Lauri Hollmén, arkkitehti, Salo
Heikki Hytti, harmonikkataiteilija, Savitaipale
Esa Isokoski, vastaava vahtimestari, Ylivieska
Tuula Jaakkola, asiakkuuspäällikkö, Kouvola
Kalle Jokinen, kansanedustaja, Orimattila
Leena Jäntti, sosiaalineuvoja, Tuusula
Voitto Järvelä, toimitusjohtaja, Hämeenlinna
Ilkka Järvinen, lääninrovasti, Hyvinkää
Antti Kaikkonen, kansanedustaja, Tuusula

Jari Kajavirta, hallitusneuvos, Helsinki
Jouni Kaleva, johtajaylilääkäri, Jyväskylä
Jan-Henrik Kankare, kapteeniluutnantti, Nousiainen
Heikki Karhu, toiminnanjohtaja, Kangasala
Päivi Karikumpu, kaupunginjohtaja, Nivala
Esa Karkola, lääkäri, Konnevesi
Anna-Mari Kaskinen, kirjailija, Helsinki
Mathias Kass, johtaja, Nykarleby
Iina Kivimäki, musiikin maisteri, Turku
Timo Kivistö, kapteeniluutnantti, Rusko
Jukka Knuuti, päätoimittaja, Helsinki
Kaija Koskinen, kirjanpitiäjä, Turku
Markku Lappalainen, Kunnanjohtaja, Ilomantsi
Paula Lehtomäki, kansliapäällikkö, Helsinki
Erkki Liikanen, viihdetäiteilijä, Tammela
Kim Mattsson, prikaatikenraali, Helsinki
Mustonen, toimitusjohtaja, Nurmes
Soile Norén, toimitusjohtaja, Turku
Erkki Ojanen, director musices, Riihimäki
Manu Paajanen, toimittaja, Forssa
Eija Paananen, sihteeri, Helsinki
Jyri Paulaharju, tietokirjailija, Vantaa
Vesa Paunonen, Vantaa
Ilpo Pohjola, kehityspäällikkö, Liperi
Sanna Pulkkinen, musiikin lehtori, Savitaipale
Jukka Purolinna, asiakkuusjohtaja, Vantaa
Marcus Rantala, politices magister, Helsingfors
Reino Rouhiainen, sosiaalineuvoja, Mikkeli
Eija Räihä, toimitusjohtaja, Rovaniemi
Anna-Liisa Rönnqvist, lähihoitaja, Hyvinkää
Hanna Saarela, musiikin maisteri, Imatra
Samuli Saarela, kanttori, Imatra
Päivi Saarimaa, sihteeri, Helsinki
Raimo Salo, muusikko, Kyyjärvi
Tiina Saloheimo, projektiohjaaja, Helsinki
Auvo Seppälä, ylityönjohtaja, Kangasala
Leena Seppälä, kotihoidon esimies, Kouvola
Marjo Säkkinen, kulttuurisihteeri, Nurmes
Anna-Liisa Tapio, sosiaalineuvoja, Tampere
Sampo Terho, eurooppaministeri, Helsinki
Raili Tervonen, kanttori, Rautjärvi
Eero Vainikka, toimitusjohtaja, Savitaipale
Kaarina Vainikka, kivitaiteilija, Savitaipale
Maria Vanhanen, sihteeri, Helsinki
Ami Wardi, kaupallinen johtaja, Vantaa
Tuula Wennström, filosofian maisteri, Helsinki
Helena Veräväinen, sosiaalineuvoja, Hämeenlinna
Teuvo Viita-aho, taksiryttijä, Nivala
Vesa Viitaniemi, toimitusjohtaja, Turku
Harri Virta, kaupunginjohtaja, Turku
Pasi Virtanen, majuri, Hollola
Erkki Vuokila, toimitusjohtaja, Helsinki

Sotaveteraaniliiton ansiomitali voidaan myöntää Sotaveteraanityön päämäärien hyväksi kauan ja ansiokkaasti tai muutoin merkittävästi toimineelle henkilölle, joka ei ole sotaveteraani, sekä sotaveteraanille, joka on sanotuina tavoin toiminut muussa yhteydessä kuin liiton tahi sen jäsen- tai tukiyhteisön antamissa luottamus- tai muissa tehtävissä.

Vas. Sotaveteraanien ansioristillä palkittu viihdetäiteilijä Tuija Saura, toimittaja Arman Alizad, lentoemäntä Sasa Färling ja kirjailija Anna-Mari Kaskinen.

Huomionosoitusten saajat yhteiskuvassa Katajanokan Kasinolla 22.9.

Kuvat: Juha Vääräkangas ja Sotaveteraaniliiton kokoelmat

AJANKOHTAISTA

Sävellyskilpailujen parhaimmisto hurmasi Finlandia-talossa

Lahja sotaveteraanilta -konsertissa esiintyi muun muassa Rauman normaalikoulun oppilaita ja opettajaopiskelijoita. Estradille pääsi vihdoinkin liiton kahden laulukilpailun koko parhaimmisto.

Suomen Sotaveteraaniliiton 60-vuotisjuhlavuoden kunniaksi järjestetyt kaksi sävellyskilpailua huipentuivat sunnuntaina 22. lokakuuta järjestettyyn Lahja sotaveteraanilta -konsert-

tiin Finlandia-talossa Helsingissä.

Konsertti oli suunnattu koko perheelle. Vaikka paikalla oli paljon liiton ja läheisten järjestöjen kanssa tekemisissä olevia, löytyi yleisöstä suuri määrä kaikenikäisiä. Kaiken kaikkiaan yleisöä keräytyi paikalle noin 800 henkilöä.

Toinen sävellyskilpailu oli suunnattu alle 35-vuotiaille säveltämisen ja sanoittamisen taitaville. Haussa oli niin päiväkotiryhmälle kuin nuorisokuorollekin soveltuva positiivinen ja kansanomainen sävellys, joka sisältäisi

veteraanien kunnioitusta ja perinnettä sekä isänmaanrakkautta.

Toinen kilpailu puolestaan etsi sävellystä valmiille runolle. Valittu runo *Puolesta isänmaan* on **Anna-Mari Kaskisen** luomus ja käsittelee erityisesti sitä, kuinka veteraanisukupolvi joutui uhraamaan parhaat nuoruusvuotensa kotimaansa puolesta. Puhuja pyrkii samastumaan sotatilanteeseen, kunnioittaa sukupolven muistoa ja toivoo tulevaisuudelta rauhaa.

Konsertin tunnelma oli arvok-

Konsertin juonsi viihdetaiteilija Tuija Saura, joka oli myös sävellyskilpailun ja konsertin ideoija. Kukittamassa liiton puheenjohtaja Erkki Heikkinen.

Sotaveteraaniliiton Finlandia-talon konsertissa oli 800 hengen konserttiyleisö. Eturivissä konserttia kuuntelee eduskunnan puhemies Maria Lohela puolisoineen.

kaan juhlaa mutta reipas. Mar-morinhohtoinen Finlandia-talo tarjosi juhlalle arvokkaat puitteet, olihan yleisökin pukeutunut kenties keskivertokonserttia juhlavammin. Ohjelman painopiste oli selkeästi veteraaniperinteessä ja muistelussa, mutta yhtä lailla katsoi kohti tulevaisuutta. Vaihtelevan ikäisen yleisön lisäksi myös esiintyjät edustivat kaikkia sukupolvia. Nuorin esiintyjä oli kahdeksanvuotias, vanhin 104.

Mikael Konttinen esitti *Isä kerro -*laulun, lastenlaulukilpailun voittajan, sekä kilpailussa kunniamaininnan saaneen kap-paleen *Miten muotoilla voi kau-neimman kiitoksen*. Se ilmaisi säveltäjän ja sanoittajan kiitollisuutta maan puolustamisesta – sitä, kuinka yksinkertainen kii-

toksen lausuminen ei tunnu riittävältä.

Sävellyskilpailu Anna-Mari Kaskisen runoa varten oli kerännyt kaiken kaikkiaan 130 ehdotusta, mutta raati päätyi toisistaan tietämättä yhteen ja samaan sävellykseen. Tämän esitti konserttiyleisölle tyylikäs EMO Ensemblen kvartetti.

Rautatiensoittajat Hyvinkäältä säestivät muun muassa yhteislauluja, kuten *Sillanpään mars-silaulun* ja *Illan skanssissa*. Kapellimestarina toimi **Hannu Simonen**.

Itä-Helsingin musiikkiopiston lauluryhmä Wildcatsin reippaat nuoret naiset esittivät eri maakuntia edustaneissa kansallispuvuissa lastenlaulukilpailun valittuja paloja sekä siker-

Kansallisen veteraanipäivän sanoma ei sammu

Suomessa syntyi uusi perinne huhtikuun 30. päivänä vuonna 1986. Tällöin valtioneuvosto nimesi Lapin sodan päättymisajankohdan, huhtikuun 27. päivän, kansalliseksi veteraanipäiväksi. Samalla valtioneuvosto määräsi tämän vuosittain toistuvaksi viralliseksi liputuspäiväksi.

Juhltaa on vietetty vuodesta 1987 lähtien lukuisissa eri paikoissa. Joka vuosi yhden kaupungin tehtäväksi on annettu järjestää arvokas pääjuhla, jossa veteraanit ovat luonnollisesti keskiössä. Ensimmäisen tilaisuuden sai kunnian järjestää Lahden kaupunki.

Tämän lisäksi kunnat, seurakunnat ja lukemattomat eri yhteisöt ovat järjestäneet alueellisia ja paikallisia juhlia. Näiden tilaisuuksien ansiosta mahdollisimman moni veteraani on päässyt juhlistamaan tärkeää päiväänsä.

Ympyrä sulkeutui 30 vuoden jälkeen, kun vuoden 2017 pääjuh-

lan sijainniksi valittiin jälleen Lah-ti. Juhlapuhujana toimi tasavallan presidentti **Sauli Niinistö**. Hän nosti puheessaan esille veteraanipäivän tärkeyden ja jatkuvuuden.

Kansallisen veteraanipäivän viettäminen tietysti jatkuu, eikä sen sanoma koskaan sammu, presidentti lausui.

Veteraanipäivän järjestäjät nykyaikaistavat juhlan ohjelmaa

Ensi vuonna veteraanipäivän pääjuhlaa vietetään Helsingissä Finlandia-talolla. Vaikka tapahtumaan on vielä paljon aikaa, ovat valmistelut jo käynnissä.

Kaupunki on nimennyt juhlan vastuuhenkilöt ja juhlan suunnittelu on hyvässä vauhdissa, kertoo puolustusvoimien henkilöstöpäällikkö, kontra-amiraali **Timo Junttila**.

Puolustusvoimille on kunniasia tukea veteraanipäivän juhlia. Niin kauan kuin sotiemme veteraaneja on keskuudessamme, ha-

Kansallisen veteraanipäivän päätoimikunnan puheenjohtaja, kontra-amiraali Timo Junttila kannustaa kuntia ja kaupunkieja järjestämään ja samalla uudistamaan kansallisen veteraanipäivän juhlia.

luamme teoillamme osoittaa, että veteraania ei jätetä, hän jatkaa.

Junttila toimii myös kansallisen veteraanipäivän päätoimi-

kunnan puheenjohtajana ja on täten vahvasti mukana järjestelyissä.

Veteraanipäivän juhlallisuuksia ollaan uudistamassa veteraanien korkealle keski-ialle paremmin soveltuvaksi. Aikaisemmin juhlallisuudet kestivät lähes koko päivän, mutta tulevaisuudessa niiden kesto lyhenee. Sama arvokkuus tilaisuuksissa kuitenkin säilyy.

Myös sisältöä pyritään uudistamaan nykyaikaisemmaksi, jotta se vetoaisi paremmin nuorempiin sukupolviin, selvittää Tammenlehvän Perinneliiton toiminnanjohtaja **Pekka Holopainen**.

Ohjelmaa uudistamalla halutaan varmistaa, että nuoret kokevat juhlan myös itseään koskettavana. Niin he jatkossakin vaalisivat ja pitäisivät tätä perinnettä yllä, hän lisää.

Vuonna 2018 tullaan keskittymään arvokkaaseen päiväjuhlaan, jonka päävieraina ovat pääkaupunkiseudun sotaveteraanit. Päivän keskeisenä teemana tulee olemaan veteraanien perinnön siirtä-

minen seuraaville sukupolville.

Junttilan mukaan vastaisuudessa juhlata järjestetään sillä periaatteella, että mahdollisimman moni veteraani voi osallistua.

Tulevaisuudessa pääjuhlat tulevat todennäköisesti keskittymään suuriin kaupunkeihin. Päämääränä tässä on se, etteivät pitkät matkat olisi osallistuvien veteraanien rasitteena, hän sanoo.

Yleisradio on myös luvannut, että pääjuhlan tapahtumat tullaan välittämään suoraan kansalaisille. Tämän ansiosta sotaveteraanit myös kodeissa ja hoitolaitoksissa ympäri Suomen voivat olla mukana päivän juhlissa. Lähetysten voisivat myös oppilaitokset ottaa osaksi opetusohjelmaansa, ideoi Junttila.

Alueellisilla ja paikallisilla juhlilla on tärkeä rooli

Vuosien saatossa veteraanipäivän alueellisista ja paikallisista juhlita on muodostunut hieno kansallinen perinne. Kunnat ovat pää-

Harri Luoman tekemän voittajasävellyksen Anna-Mari Kaskisen veteraanirunoon Puolesta Isänmaan esitti EMO-kvartetti, jossa esiintyivät Milla Nissinen sopraano, Alexandra Petrova alto, Joel Ward tenori ja Eero Smeds basso.

män sota-ajan lauluista. **Marko Mäenpään** luoma filmi esitteli taustalla kuvia sota-ajan arjesta niin rintamalla kuin kotipuolesa. Filmikin toimi eräänlaisena säestäjänä.

Kovasti pirteyttä toivat Rau-
man normaalikoulun oppilaat
musiikinopettajineen. He esitti-
vät lukuisia lastenlauluja eri ko-
koonpanoilla. Osan lauluista he
esittivät suuressa ryhmässä, lau-
loipa kaksi oppilasta lotan arki-
askareista kertoneen *Pikku lotta*
-kappaleen aidot 1940-luvun lot-
tapuvut yllään.

Lapsiesiintyjät toivat ohjel-
maa perheen pienimmille, mut-
ta samalla he myös suuntasivat
konsertin katsetta kohti tulevaa
– sitä, kuinka Sotaveteraaniliit-
to tulevaisuudessa tulee ylläpitä-

mään veteraanien perinnettä ja
muistoa. Yhdessä koululaisten
esitysten kanssa taustalla esitel-
tiin liiton kouluja varten suun-
nittelemaa tehtäväpakettia, jota
myös Rauman opettajaopiske-
lijat olivat olleet luomassa. Teh-
tävämönisteissa on esimerkiksi
kuva lottakanttiinista, ja hyllyiltä
saa erotella sota-ajan ja nykyajan
tuotteita.

Kiitossanat esitti, omien sa-
nojensa mukaan ennen loppu-
huipennusta, liiton puheenjohta-
ja **Erkki Heikkinen**. Hän kiitti
järjestämiseen osallistuneita va-
paaehtoisia, esiintyjä ja soitta-
jia sekä Rautatiesoittajien kapel-
limestaria. Kiitoksen sai myös
juontajana toiminut **Tuija Saura**,
jonka aloitteesta konsertti oli saa-
nut alkukipinänsä.

Tilaisuus päättyi Helsingin
sotaveteraanikuoron esittämään
Valalauluun sekä *Veteraanin iltahuutoon*. Kyseessä on ainut kuo-
ro, jonka kaikki esiintyjät ovat
edelleen sotaveteraaneja.

Yleisö oli saapunut paikalle
ympäri maata erilaisten tekijöi-
den houkuttelemana.

– Vaimo huomasi tämän aa-
mulla Helsingin Sanomien me-
novinkeistä. Ja hyvä konsertti oli,
kannatti tulla, nauroi Oulaisista
saakka ajanut **Timo Pekilä**.

– Marttaliiton juhlassa antoi-

vat lipun. Todella ihana konsert-
ti, sanoi **Aili Kärkkäinen** Hel-
singistä.

– Olimme osallistuneet sävel-
lyskilpailuun, saimme kutsun, jo-
ten tulimme koko perheen voi-
min, kertoivat **Marko Kangas**,
Karoliina Kangas ja heidän kak-
si lastaan Hausjärveltä.

Vaikka haastattelut tehtiin
konsertin jälkeen eri paikoissa,
suosikkiohjelma numero sinko-
si jokaisen suusta ilman hetken-
kään epäröintiä. Haastateltavien
toisistaan tietämätön yksimieli-

syys yllätti kaikesta huolimatta.

– Viimeinen oli ehdottomas-
ti paras, kertoi salista juuri pois-
tunut ja edelleen liikuttunut Ka-
roliina Kangas viitaten Sotavete-
raanikuoron ohjelma numeroon.
– *Veteraanien iltahuuto* oli kyl-
lä hieno, Kärkkäinen kertoi.
– *Veteraanien iltahuuto* on aina
hyvä ja koskettava, Pekilä totesi.

Teksti: Aaro Aalto
Varusmiestoimittaja
Ruotuväki-lehdessä

Helsingin Sotaveteraanikuoro sai raikuvat aplodit Vala ja Veteraanin Iltahuuto -laulujen esityksistä.

sääntöisesti vastanneet kansalli-
sen veteraanipäivän paikallisista
järjestelyistä saaden usein tukea
seurakunnilta, maanpuolustus- ja
kansalaisjärjestöiltä sekä puolus-
tusvoimien joukko-osastoilta.

Alueellisilla ja paikallisilla
juhlilla on myös tulevaisuudessa
erittäin tärkeä rooli veteraanien
arvokkaan perinteen jatkamises-
sa. Näitä juhlia on syytä uudistaa
samalla tapaa kuin pääjuhlaakin,
toteaa Junttila.

Kansallisen veteraanipäivän
päätoimikunta tulee aiempien
vuosien tavoin lähettämään suo-
situksensa kansallisen veteraani-
päivän viettämisestä.

Haastavin yhteinen tehtäväm-
me on hakea veteraanien arvos-
tukselle ja perinnetyölle sellaiset
muodot, jotka sotien jälkeiset su-
kupolvet voivat kokea omikseen,
Junttila painottaa.

Lauri Arjas
varusmiestoimittaja
Ruotuväki-lehdessä

Kansallisen veteraanipäivän pääjuhlaa vietettiin tänä vuonna juhlavissa merkeissä Lahdessa.

Taipumattoman Tannerin kunnianpalautus

Pääministerin sijainen, ulkoasiainministeri Väinö Tanner puhumassa radiossa rauhanehdoista 13.3.1940

Monitoimimies Lasse Lehtisen kirjoittama lähes 900-sivuinen ”Tanner Itsenäisen Suomen mies” ilmestyi syyskuun alussa. Järkäleen päähenkilö Väinö Tanner (1881-1966) jätti suomalaisen yhteiskuntaan syvän jäljen. Monipolvinen matka rautateiden jarrumiehen pojasta yhteiskunnan huipulle, ja sieltä sotasyllisyysoikeudenkäynnin myötä marttyyrina takaisin poliittiseksi vaikuttajaksi on jäänyt historian katvealueeseen.

Filosofian tohtori Lasse Lehtinen hyödyntää kaikessa kirjoitustyössään television uutistomittajana omaksumaansa taitoa esittää vaikeaselkoiset asiat niin, että se kuuluisa ”Pihtiputaan mummokin” pääsee jyvälle. Tanner-kirja ei tee poikkeusta. Kirjan lukijoita ei tarvitse varoittaa etukäteen siitä, että kirjassa julkaistavat dokumentit ovat vaikeaselkoisia. Lehtinen on kerännyt lähdeluettelonsa kirjan loppuun, eikä rasita lukijaa virallisilla dokumenteilla.

Häntä on tästä ennenkin arvosteltu ns. ”oikeissa tutkijapiireissä”, niin nytkin. Lehtisen kantti on kaiken kestänyt ja kestää edelleen. Kirjaa lukee kuin hyvää romaania, ja vaikka lukijat voivat olla joistakin tulkinnoista eri mieltä kirjailijan kanssa, Tanner-kirja imaisee lukijan perehtymään itsenäisen Suomen synnyvaiheisiin, osuustoimintaliikkeen kehitykseen, kansakunnan eheytykseen vuoden 1918 jäljiltä, talvi- ja jatkosodan kulissemiin, sotasyllisyysoikeudenkäyntiin, 50-luvun yöpakkasiin ja noottikriisiin.

Lehtisen kirjan erityinen ansio on, että hän valottaa Tanneria ihmisenä, ei vain julkisena hahmona. Tanner oli ruumiinra-

kenteeltaan vanterra, ja siitä ehkä johtui, että hän innostui nuorena painimisesta. Hän osasi heittää vastustajiaan vielä myöhemmin. Kirjassa kerrotaan, miten vastaan jurnuttanut Arvo Poika Tuominen sai 20-luvulla kyytiä ja lensi näyttämöltä verhojen taakse.

Kauppaopiston priimus Väinö Tanner erottautui koulutovereistaan ja valitsi omanlaisensa urapolun. Opettajat olivat havainneet Tannerin kyvyt ja hänelle myönnettiin stipendi jatko-opiskeluihin ulkomailla. Tanner hypäsi kesäkuussa 1902 laivaan ja matkasi kuvernöörin antamalla luvalla Suomen suuriruhtinaskunnasta Lyypekin kautta Hampuriin.

Tanner halusi perehtyä osuustoimintaliikkeen toimintatapoihin. Hän tiesi, että Hampurissa oli Saksan osuuskappan pääkonttori ja hän meni sen kummemmin etukäteen sopimatta kolkuttelemaan ovia. Kesti viikkoja ennen kuin kolkuttavalle avattiin, mutta lopulta sinnikkyys palkittiin. Kaukaa pohjoisesta tulleen nuoren miehen, ”suomalaisen karhun”, kyvyt havaittiin. Töitä löytyi ja ennen kaikkea syntyi ystävyys- ja tuttavuuksuhteita, jotka tekivät Tannerista kansainvälisesti poikkeuksellisen hyvin verkottuneen suomalaisen.

Tanner palasi Suomeen ja ura urkeni niin politiikassa kuin osuustoimintaliikkeessäkin. Hän aloitti kaupanhoitajana Vähäkisten osuusliikkeessä Turussa, jossa kaikki ei mennyt aivan nappiin. Tehtävä oli Tannerin kyvyille turhan pienimuotoinen. Sillin päiden pureskelu ei Tannerille riittänyt.

Tanner hoiti lakitieteen opiskelunsa päätökseen ja istui kä-

räjät P.E. Svinhufvudin alaisena Lappeen tuomiokunnassa 1908. Tutustumisesta ei ollut haittaa, kun herrojen polut leikkasivat myöhemmin monta kertaa.

Tanner oli alusta lähtien oman tien kulkija sosialidemokraattisessa puolueessa.

Hän oli pukeutunut ponksuuriin, kun hänet valittiin eduskunnan varapuhemieheksi 1910. Työkansa ja moni muukin päivitteli, koska moinen englantilaisten herrasmiesten asu ”morning dress” ei kuulunut työväestön tavanomaiseen etikettiin.

Tannerissa yhdistyi nuoresta pitäen pyrky, noste ja sitko. Hänet valittiin vain 34-vuotiaana Elannon toimitusjohtajaksi vuonna 1915. Häneen sopii luonnehdinta ”oikea mies oikeaan aikaan ja oikeassa paikassa”.

Kirjailija Lehtinen sai käyttöönsä Tannerin perikunnalta Väinön ja Linda-vaimon kirjeenvaihdon. Se paljastaa Tannerin pehmeän puolen. Aviopuolisoiden näyttää olleen erittäin lämpimät välit. Yksiavioisuus ja raittius olivat Tannerin tavaramerkki.

Alkoholista Tannerin tiedetään sentään kerran maistaneen - ja hyvästä syystä. Tanner kuului yhdessä puoluetoverinsa Väinö Voionmaan kanssa Suomen valtuuskuntaan, joka neuvotteli Tartossa Neuvostoliiton kanssa rauhansopimuksen vuonna 1920. Herrat olivat iltakävelyllä ja tulivat kaupapuutarhaan, jossa omistaja halusi tarjota muukalaisille ryyppyä.

Voionmaa hätäntyi ja selitti, ettei hän ota, mutta tämä toveri ottaa. Tanner ei halunnut leimata kaveriaan valehtelijaksi ja kullautti elämänsä ensimmäisen - ja ilmeisesti - viimeisen ryyppyn. - Kylläpä se karvasteli ja olin vähällä tukehtua yskänkohtaukseen,

Tanner muisteli myöhemmin kokemustaan, josta ei tullut tapaa.

Tannerin voima oli ylipäänsä todistelussa ja laskelmissa, ei puhetaidossa. Tanner oli kuuluisa töksäyttävästä tyylistään. Kirjassa siteerataan Ruotsin pääministeriä Per Albin Hanssonia, joka totesi, että Tannerilla on ihmeellinen kyky sanoa kriittisellä hetkellä epämiellyttäviä asioita epämiellyttävällä tavalla.

Tanner ei sietänyt takin kääntäjiä. Hän jäi syrjään punakapinasta 1918 ja ryhtyi sen raunioilta rakentamaan maltillista SDP:tä ja osuuskauppaliike Elantoa. Tanner lähti alusta asti siitä, että kauppa on kauppaa: Elannolle kelpaa myös porvarien rahat.

Hän osoitti suurta ennakkoluulottomuutta, kun hän tuurasi sairastunutta presidentti K.J. Ståhlbergia ja otti pääministerinä vastaan suojeluskuntien paraatin Senaatintorilla vuonna 1927. Valkoisten ja punaisten verisistä taisteluista oli kulunut vain kahdeksan vuotta.

Tanner kävi koko 20- ja 30-luvun kahden rintaman sotaa kotikommunisteja ja Lapuanliikettä vastaan. Orastava kansalaissopu johti punamultahallitukseen, joka istui vuodesta 1936 talvisodan alkuun asti. Pääministerinä oli Edistyspuolueen A. K. Cajander, mutta Lehtinen nostaa Väinö Tannerin valtiovarainministerinä Suomen sen ajan vaikutusvaltaisimmaksi mieheksi. Lehtinen siteeraa arvionsa tueksi Paavo Haavikkoa, joka puhui ”Tannerin tasavallasta”.

Tannerin taival ministerinä jatkui talvisodan sytyttyä Risto Rytin hallituksen ulkoministerinä. Herrat tunsivat toisensa Suomen Pankista, jossa Ryti oli ollut pitkään pääjohtajana ja Tanner toiminut pankkivaltuustossa. Kaksikkoa yhdisti nuukuus ja se, että kumpikin luotti siihen, ettei sota syty.

Talvisota synnytti sanan varsinaisessa merkityksessä suomalaisen kansanarmeijan. Sosialidemokraattejakin liittyi suojeluskuntiin. Rautaa rajalla olisi saanut olla enemmän. Armeija pystyi silti panemaan hanttiin, ja enemmistö olisi halunnut jatkaa taistelua. Hallituksessa tiedettiin todellinen tilanne paremmin, ja Suomi allekirjoitti ns. Moskovan rauhansopimuksen 1940.

Jatkosodan aikana sisäpoliittiset jännitteet kasvoivat. Lehtinen kuvaa raadollisesti, miten Tanner piti oman puolueensa SDP:n hallituksessa puoliväkinä aina kesän 1944 torjuntataisteluihin asti. Jos tämä perälauta olisi pettänyt, rintamalla olisivat rukkaset voineet hyvinkin alkaa putoilla. Mannerheim pelasi aikaa sota-älyttämällä, Tanner poliittisella rintamalla.

Tannerin suhde Urho Kekkoseen saa kirjassa ymmärrettävästi runsaasti tilaa. He tulivat pitkään toimeen ongelmitta, mutta välit viilenivät, kun Kekkonen käänsi marraskuussa 1942 keltansa ja alkoi Tannerin mielestä häpeilemättä hännystellä Neuvostoliittoa. Jäätymispiste, joka ei koskaan enää sulanut, saavutettiin sotasyllisyysoikeudenkäynnin aikana. Tanner katsoi, että oikeusministeri oli innokkaampi ja aktiivisempi Neuvostoliiton toiveiden tyydyttämiseksi kuin olisi ollut tarpeen.

Sotasyllisyysoikeudenkäynti ja viiden vuoden kuritus-huonetuomio tekivät Tannerista kansallisen marttyyrihahmon. Vanki ei sellissään lannistunut, eikä menettänyt tarmoaan. Paasikiven luuta lakaisi muurien ulkopuolella. Tanner sai huomata, että Paasikivi luotti pääministerinä enemmän SDP:n K-A Fagerholmiin kuin Kekkoseen.

Hallituksen tehtävänä oli Valpon eli valtiollisen poliisin puhdistaminen kommunisteista. Sosialidemokraattinen sisäministeri Aarre Simonen vähäteli tehtävänsä vaikeutta ja sanoi, että kommunistipoliiseista pääsi eroon, kun ensin erotettiin ne, jotka eivät osanneet lukea ja sitten ne, jotka eivät osanneet laskea.

Tanner istui tuomiostaan kolmen vuotta ja kirjoitti tänä aikana vankilassa muistelmiaan 2500 sivua. Hänen luonteenlujuudestaan kertoo se, että oli vain kaksi asiaa, joista hän valitti: sikareja sai liian vähän, eikä ollut ulko-oven avainta.

Tanner tarkkaili vapautumisesta jälkeen maailmanmenoa Sorkin tilaltaan Vihdistä. Suomen meno ei taatusti kaikilta osiltaan häntä ilahduttanut. Kekkonen sai Paasikiveltä armon ja toimi 50-luvulla toistuvasti pääministerinä.

Tanner jaksoi rohkaista asevelisocialisteja pitämään puolensa niin kommunisteja kuin maalaisliittolaisia vastaan. - Ei pidä mennä huutokauppaan kommunistien kanssa, koska ne tarjoavat aina enemmän: inflaatio ja devalvaatio ovat kummatkin huonoja vaihtoehtoja. Tanner, sosialidemokraatti, kannatti kireää rahoitustaloutta, kulutuskysynnän rajoittamista ja valtiontalouden supistamista.

30-luvun punamultapoliitikosta oli tullut varhainen sinipunamies. Tanner katsoi, että kokoomuslaiset ovat realisteja, ymmärtävät taloudellisen kriisin ja pitävät sanansa. Maalaisliittoa hän, itsekin tilallinen, irvaili joukoksi, joka katselee maailman menoa navetan katolta.

Suhde Kekkosen taustapuolueeseen Maalaisliittoon pysyi kaiken aikaa jännitteisenä. - Mi-

täs te nuori mies puhutte? Nyt-hän muodostetaan Suomen eikä Neuvostoliiton hallitusta, Tanner sanoi vuonna 1958 Johannes Virolaiselle, joka varoitti ottamasta asevelisolistien kärkihahmoa Väinö Leskistä Fagerholmin ns. yöpakkashallitukseen.

Vanha suola janotti. Tanner oli tehnyt vain vuotta aikaisemmin 76-vuotiaana paluun SDP:n puheenjohtajaksi ja antoi valituttua itsensä jatkamaan vielä kolmeksi vuodeksi 1960. Taustalla hääri Tanneria maanittelemassa Väinö Leskinen. Hän ei halunnut päästää ikätovereitaan asemaan, jota oli itse havitellut vuosikautia.

Neuvostoliitossa kuvattiin SDP:n johtokaksikkoon Tanner-Leskinen klikiksi. Lehtinen kirjoittaa, ettei se lannistanut lähettämistä adjutanteja tunnustelemaan, olisivatko Neuvostoliiton edustajat valmiita kontaktiin. Vastaus oli siltä puolelta yksiselitteisen tyrmävä: ” Parempi, jos Leskinen menisi hirteen!”. Tannerista arveltiin, että tämä pudottaisi Leningradiin atomipommin, jos hänellä vain sellainen olisi.

Asevelisolistit eivät lannistuneet. Heidän suuri tavoitteen- sa oli saada Kekkosen presidenttiys päättyämään vuoden 1962 vaaleissa. Se yritys lopahti vuotta aikaisemmin nootikriisiin, josta Lehtisen kirjassa on yksiselitteinen käsitys. Kriisi oli presidentti Kekkosen ja Neuvostoliiton yhteisoperaatio Kekkosen valinnan turvaamiseksi. Kokoomuksen ja SDP:n yhteinen ehdokas oikeuskansleri Olavi Honka vetäytyi kisasta.

Epäonnistuminen Kekkosen kamppailmisessa kiihdytti asevelisolistien loppuliukua SDP:n johdosta. Lehtinen kuvaa laveasti kirjassaan puolueen sisäisiä jännitteitä, jotka sodan päättymisen jälkeen vähitellen kasvoivat. Asevelisolistien rintamasta alkoi 50-luvulla livetä merkittäviä poliitikkoja. Yksi ja toinen Neuvostoliiton mustalla listalla ollut rupesi ajattelemaan poliittista tulevaisuuttaan ja haki etäisyyttä entisistä tovereistaan.

Kaksiseuraa johti lopulta uuden puolueen syntymiseen. SDP:sta erosivat ns. skogilaiset ja perustivat 1959 uuden puolueen, Työväen ja Pienviljelijöiden Sosialistisen Liiton eli TPSL:n. Perustamiskokouksen avasi Sosialidemokraattisen Opposition Neuvottelukunnan puheenjohtaja Emil Skog. Poliittisen tilannekatsauksen esitti opposition eduskuntaryhmän puheenjohtaja Aarre Simonen, jonka sapeli heilahti nyt Tanneria, Lindblomia ja Leskistä päin.

Lehtinen ei ujostele, kun hän kirjoittaa, että hanketta rahoitettiin avoimesti Neuvostoliitosta.

Sieltä tuli myös sanallista tukea. NKP:n pääsihteeri Hrustsov oli kuullut Moskovaan saakka Tannerin, Leskisen, Pitsingin ja Lindblomin vappupuheita. Hrustsov sanoi olevansa pahoillaan siitä, että tietyt piirit esittävät ”panetelevia valheita siitä, että Neuvostoliitto muka sekaantuu Suomen asioihin”.

Väinö Tanner ei ehtinyt nähdä SDP:n hajaannuksen päättymistä, sillä hän kuoli 1966. Tanner sai valtiolliset hautajaiset, mutta presidentti Kekkonen ei voinut Lapin hiihtomatkan takia osallistua muuten kuin lähettämällä adjutantin laskemaan seppeleen. Tanner oli ollut yhtä leppymätön. Hän ei koskaan noudattanut Kekkosen lähettämää kutsua tulla itsenäisyyspäivä vastaanotolle.

Lasse Lehtinen kuuluu tunnetusti SDP:n tannerilaiseen siipeen. Hän kiteyttää Tannerin merkityksen niin, että hänen taustatuellaan sodanjälkeinen SDP jatkoi kommunisminvastaista taistelua järjestöissä ja työpaikoilla. Suomi ei suistunut Tšekkoslovakian tielle. SDP säilyi asevelisolistien hallussa aina 1960-luvulle asti. SDP:n suometuminen lykkääntyi ratkaisevat 20 vuotta, jona aikana Neuvostoliitto alkoi hajota.

Kari Mänty
Sotaveteraaniliiton
viestintätoimikunnan
puheenjohtaja

Yrjö Kärkkäinen 1918–2017

Väärinkäsitys johti Yrjö Kärkkäisen rajamieheksi

Rajavartiolaitoksen entinen päällikkö, kenraaliluutnantti Yrjö Leo Kärkkäinen kuoli Helsingissä 13.9.2017. Hän oli syntynyt Kotkassa opettajaperheeseen 28.6.1918. Usean eteläsvomalaisen paikkakunnan jälkeen kotipaikaksi vakiintui Mikkeli, jonka Lyseosta hän kirjoitti ylioppilaaksi 1939 ja jo 2. kesäkuuta hän siirtyi Hämeen ratsurykmenttiin Lappeenrantaan suorittamaan asevelvollisuuttaan. Siihen sisältyi reservioliupseeri- ja reservioliupseerikurssi. Vanhempien vastustuksesta huolimatta hän hakeutui kadettikouluun.

Hän toimi 1941–1944 Kevyt osaston ja rajajääkärikomppanian päällikkönä. Pokonvaaran taistelusta 1943 hän sai RJP5:n päiväkäskyssä kiitoksen taistelun reip-paasta ja sitkeästä johtamisesta. Vuosina 1944–1947 hän toimi rajajääkärikomppanian päällikkönä Pohjois-Karjalan rajavartiostossa Ilomantsissa, jota hän muisteli elämänsä parhaana työpaikkana. Myöhemmin hän palasi sinne lähes vuosittain kalastelemaan.

Jatkosodan aikana sattui mielenkiintoinen tapaus, joka muutti hänen sotilasuransa. Hän saapui toipumislomaltaan henkilöstötäydennyskeskukseen, jonka päällikkö ilahtui hänen kanta-korttinsa merkinnästä RvRAUK. Karhumäessä oli rajajääkäriosasto, jonka kaikki upseerit olivat kaatuneet tai haavoittuneet. Kun Kärkkäinen ilmoitti, ettei hän ole raja- vaan ratsuväen mies, majuri ilmoitti:

– Olkaa mitä olkaa, mutta menkää sinne ja ottakaa osasto johtoonne. Siitä kääntyi Kärkkäisen upseerin ura, joka johti rajavartiolaitoksen päällikön tuolille saakka.

Toinen haavoittuminen tapahtui Tolvajärven eteläpuolella, kun pensaaseen jäänyt ”puskaryssä” ampuu olkaluun pirstaleiksi. Läheltä piti jo edellisenä päivänä, kun ammuksen sirpale katkaisi repun kantohihnan metallisoljen.

Hän kävi 1947 sodissa olleille upseereille tarkoitetun evers-ti Adolf Ehrnroothin johtaman kapteenikurssin. 1947-1954 hän toimi Pohjois-Karjalan rajavartioston toimistopäällikkönä Onttolassa, jossa aikaisemmin virinnyt tuttavuus johti avio-liittoon Sirkka Vallen kanssa vuonna 1948. Muutamaa vuotta myöhemmin hän kävi Sotakorkeakoulun, joka päättyi tammi-kuussa 1951 ja hän oli nyt yleisikuntakapteenina ensimmäinen tenttien kautta koulun läpäissyt rajavartiolaitoksen upseeri. Tämä toi runsaasti erilaisia koulutus-

Yrjö Kärkkäinen osallistui Sotaveteraaniliiton järjestämälle matkalle Hamina Tattoo -konserttiin vuonna 2014. Oik. Antti Henttonen, Yrjö Kärkkäinen, Pekka Korvenheimo ja Peter Küttner.

tehtäviä hänen toimiessaan Pohjois-Karjalan rajavartioston komentajan apulaisena.

Rajavartiolaitoksen esikunnan toimistopäällikkönä hän joutui mukaan esikunnan moninaisiin tehtäviin ja vuonna 1966 hänestä tuli neljäksi vuodeksi Pohjois-Karjalan ja sen jälkeen kuudeksi vuodeksi Lapin rajavartioston komentaja. Tähän tehtävään liittyi myös toiminta rajavaltuutettuna.

Komentajan tehtävässä Lapissa hän joutui usein ulkomais-tenkin valtiovieraiden oppaaksi ja osallistumaan järjestelytehtäviin. Tunnetuimpia vieraita olivat mm. Persian shaahi puolisoineen, Ruotsin kruununprinssi Kaarle Kustaa sekä Hollannin kuningatar Juliana, joka halusi välttämättä nukkua maassa porontaljalla. Yrjö Kärkkäinen toimi presidentti Urho Kekkosen ja hänen seurueensa jokavuotisen hiihtoretken järjestäjänä yhdessä Muonion rajakomppanian kanssa. Pääkokkina toimi ylijohtaja Tauno V. Mäki ja majapaikkana oli Porojärven kämpä.

Yrjö Kärkkäinen nimettiin Rajavartiolaitoksen apulaispäälliköksi 1975 ja seuraavana vuonna päälliköksi. Vaimon pitkäaikaisen, vaikean sairauden vuoksi hän ei halunnut jatkaa viran hoitamista, vaan siirtyi eläkkeelle kesäkuussa 1978. Muutama vuosi vaimon kuoleman 1989 jälkeen hän tutustui Iris Lahteen, joka Sirkka-vaimon tavoin oli farmaseutti ja toimi samoin aktiivisesti sotilaskotityössä. Iris oli hyvä matkatoveri sekä ulkomaan matkoilla, että kotimaan luontoretkillä. Hänen tapaturmaisen kuolemansa jälkeen oli matkustelta-va yksin, elleivät omaiset voineet olla mukana.

Matkailun ohella Yrjö Kärkkäinen harrasti monenlaista nikarointia varsinkin Ristiinan mökillä Uus-Niemelässä. Sen isäntänä hän kestiti vieraitaan ja

jopa rakensi heille turvakaiteen jyrkälle rinnepolulle. Iloa ja tulevaisuuden uskoa lisäsivät lapset Tuula, Harri ja Riitta perheineen.

Yrjö Kärkkäinen osallistui alusta alkaen sodanajan rajajääkärijoukkojen perinnetyöhön, joka jatkui myöhemmin sodan- ja rauhanajan rajavartioväen perinnetyönä. Hän toimi alusta alkaen rajamiesten oltermannina. Vielä 2016 hän oli kunnivieraana mukana uusien rajajääkärien valatilaisuudessa Immolassa.

Rauhan- sekä sodanajan palveluista hän sai useita kunniamerkkejä, joihin kuuluvat mm. Suomen Valkoisen Ruusun 1.luokan komentajamerkki, 3.luokan Vapaudenristi miekkokera, 4.luokan Vapaudenritit sekä tammenlehvien että miekkokera, Suomen Valkoisen Ruusun 1.luokan ritarimerkki, Rajavartiolaitoksen ansioristi erikoistunnuksin ja Alankomaiden Orania-Nassaun ritarikunnan komentajamerkki.

Sota-ajan tapahtumia ja kokemuksia hän on muistellut teoksissa Rajajääkärikomppania sodassa (1987) ja Rajajääkäripataljoona 5 (1991, yksi kolmesta kirjoittajasta).

Yrjö Kärkkäisen kohdalla toteutui Ida-äidin elämänohje: ”Kun syö hitaasti, niin elää kauan.”

Antti Henttonen
Opetusneuvos ja
kunnia-rajajääkäri

AJANKOHTAISTA

Jukka Viinanen: Veteraanityö on mitä suurimmassa määrin rauhantytöä

Tammenlehvän Perinneliiton tuore puheenjohtaja, vuorineuvos **Jukka Viinanen** kertoo kasvaneensa isänmaallisissa kodissa.

– Sain kotoa perusarvot. Sotaveteraanien tekemän työn merkitys on ollut minulle selvää lapsesta asti. Sodat käynyt isäni oli myös aktiiviupseeri.

Viinanen syntyi Turussa ja varttui Riihimäellä, mutta lapset kasvatettiin karjalaisina. Isän kotipitäjä Hiitola sijaitsee aikanaan Neuvostoliitolle luovutetulla alueella Laatokan Karjalassa. Sotien jälkeen sinne pääsi ensimmäisen kerran vuonna 1991.

– Olen tavannut käydä Hiitolassa vähintään kerran vuodessa. Käyn hoitamassa siellä isoäniä hautaamaan. Muita suomalaishautoja siellä ei taida ollakaan.

Viinanen, 69, teki pitkän uran yritysjohtajana. Hän toimi pitkään Nesteen eri johtotehtävissä ja sittemmin Orionin toimitusjohtajana. Varsinaisen työuransa jälkeen hän oli useiden pörssiyhtiöiden hallituksissa, mutta luopui noista tehtävistä muutama vuosi sitten.

– Tammenlehvän Perinneliiton toiminta on nyt minun elämäni keskeinen asia. Sen lisäksi olen mukana vain muutamissa säätiöissä, jotka nekin ovat pääosin isänmaallisia.

Hyviä arvoja eteenpäin

Viinanen kertoo Tammenlehvän Perinneliiton haluavan välittää niitä arvoja, jotka olivat ominaisia sotavuosien eläneille niin taistelu- kuin kotirintamalla.

– Ihmiset olivat isänmaallisia, velvollisuudentuntoisia ja uhrautuvaisia. He välittivät toisistaan ja uskoivat tulevaisuuteen. Nämä ar-

vot olivat vallalla myös jälleenrakennuksen vuosina. Vaikka politiikka olikin kovaa sodan jälkeen, mielestäni sodan nähneitä sukupolvia yhdistää sovinnollisuus.

Viinanen muistuttaa, että suomalainen yhteiskunta on muuttanut vuosikymmenten mittaan.

– Nykyään ei tarvita enää samanlaista uhrautuvaisuutta kuin erityisesti sotavuosina. Sen sijaan esimerkiksi tulevaisuudenuskoa tarvitaan edelleen ja toisesta välittämistä tarvitaan yhä enemmän. Meillä on paljon ihmisiä, jotka tarvitsevat tukea. Heitä ei pidä jättää yksin.

Viinanen toteaa, että perinneyhteyden pitää kohdistua ennen kaikkea nuoriin.

– Meidän on huolehdittava siitä, että nuoret ymmärtävät jatkossakin sodanaikaisen isänsä puolustamisen ja itsenäisyyden merkityksen. Meidän täytyy siirtää eteenpäin perinteisiä arvoja, koska niiden varaan kansakuntamme identiteetti on rakentunut. Uskon, että myös tulevaisuutta on hyvä rakentaa niiden arvojen varaan.

Internet yksi painopisteistä

Koulut ovat Viinasen mukaan perinneyhteydessä jatkossakin avainasemassa. Hän toteaa, että veteraanit ovat jaksaneet vieraila kouluissa kiitettävästi vuosien mittaan.

– Koululaisilla on suuri kunniotus heitä kohtaan. Nyt veteraanit alkavat tietysti olla iäkkäitä ja jossakin vaiheessa heitä ei enää ole. Asiassa on löydettävä uusia vastuunkantajia.

Viinanen nostaa esiin myös reserviläisjärjestöjen ja kotien roolin tärkeiden.

Vuorineuvos Jukka Viinanen korostaa yhteistyön merkitystä. Tulevat perinneyhdistykset kokoavat Perinneliiton jäsenyhteisöjen aktiivit ja alueen muut toimijat mukaan alueelliseen perinneyhteyshöön. Varsinainen perinneyhteyshöön tehdään paikallisella tasolla.

– Reserviläisjärjestöillä on paljon vaikutusmahdollisuuksia, edelleen ehdoton enemmistö nuorista miehistä suorittaa asepalveluksen. Perheillä ja suvuilla on velvollisuus siirtää seuraavalle sukupolvelle se tieto, mikä liittyy oman suvun sotakokemuksiin.

Viinasen mukaan jatkossakin perinteen siirtämisessä tarvitaan sankarihautoja ja muita muistomerkkejä sekä juhlapäiviä ja -tilaisuuksia. Samalla hän korostaa uudistumisen tärkeyttä.

– Haluamme tavoittaa nuoret ja he ovat nykyään netissä. Meidän onkin hyödynnettävä perinteensuorissa aktiivisesti sosiaalista mediaa ja muita uusia teknologioita. Niiden on oltava jatkossa työmme yksi painopiste.

Viinasen mielestä mediassa veteraanit ovat saaneet viimeisen parikymmenen vuoden aikana sen arvon, joka heille kuuluu.

– He ovat päässeet kertomaan sotakokemuksistaan ja ajatuksistaan. Monista veteraaneista on tehty vallan mainioita henkilökuvia.

Viinanen korostaa, että tällä hetkellä työn painopiste on selkeästi itse veteraaneissa.

– Sotaveteraaneista, heidän puolisoistaan ja leskistään huolehditaan niin kauan kuin heitä on olemassa. Se on edelleen ykkösasiamme ja perinneyhteyshöön vasta kakkossijalla.

Yhteinen tehtävä

Tammenlehvän Perinneliitolla ei ole jatkossakaan omaa kenttäorganisaatiota. Se on antanut Sotaveteraaniliitolle tehtäväksi luoda perinneyhteyshöön kenttäverkoston, alueelliset perinneyhdistykset, Sotaveteraaniliiton nykyisen organisaation perustalle. Yhdistysten tarkoituksena on koota Perinneliiton jäsenyhteisöjen aktiivit ja alueen muut toimijat mukaan alueelliseen perinneyhteyshöön. Varsinainen perinneyhteyshöön tehdään paikallisella tasolla.

Suomen Sotaveteraaniliiton vuodesta 2002 alkaen päivitetyn tulevaisuus suunnitelman mukaisesti 40-50 sotaveteraaniiyhdistyksestä tai -piiristä muodostuu sääntömuutoksilla perinneyhdistyksiä, jotka hoitavat tukityön loppuun ja perinneyhteyshöön alueellaan. Vireillä oleva sääntömuutos mahdollistaa niiden ottamisen liiton jäseniksi. Sotaveteraa-

niliitto jatkaa nykymuodossa ja nykyäänöillä arviolta ainakin vuoteen 2025. Se antaa perinneyhdistyksille asiantuntija-apua tukitehtävän hoitamiseen, tarjoaa jäsenhallinnon sekä hoitaa viestintää, jota perinneyhteyshöön osalta suunnitellaan yhdessä Tammenlehvän Perinneliiton kanssa.

Viinasen mukaan puheenjohtajana hänen tavoitteenaan on edistää saumatonta yhteistyötä.

– Meidän on tehtävä perinneyhteyshöön ohjaustakin yhdessä. Se ei ole kenenkään organisaation oma, vaan meidän kaikkien yhteinen tehtävä, jossa on selkeä päämäärä. Tässä ja muussa toiminnassa yritän lähentää konkreettisesti ja henkisesti niin eri jäsenyhteisöjä kuin Tammenlehvän Perinneliittoa toisiinsa.

Viinanen sanoo veteraanityöhön olevan mitä suurimmassa määrin rauhantytöä.

– Yksikään veteraani ei halunnut sotaa ja yhteisenä toiveena on, ettei sellaisia enää tulisi. Haluamme tuoda esiin arvoja, jotka edistävät sovinnollisuutta ja rauhaa.

Juhana Unkuri
helsinkiläinen toimittaja

Koivunen Oy

Autojen varaosat, lisävarusteet, kemikaalit ja työkalut

Fixus Kauppiat

www.fixus.fi

RUSKOVILLA®

MUSTOSET

Ykä 0400 138 129
Jari 0404 167 606
Matti 0404 145 099
Pete 0405 111 061
Johanna 0451 580 700

www.kkmustoset.fi

Osta ja tue!

VETERAANIT SUOMI 100

2017 Juhlamerkki

10€

Tue sotiemme veteraaneja ja
osta oma Veteraanit Suomi 100
-Juhlamerkki R-kioskilta tai
suomimerkki.fi

Myynti:

suomimerkki.fi

VOIT MYÖS LAHJOITTAA 10 €!
Lähetä tekstiviesti VETERAANIT
numeroon 16499 tai
soita 0600 0 1939 (10,01 + pvm/mpm)

**SOTIEMME
VETERAANIT**
VETERANERNA FRÅN VÅRA KRIG

Kansa käveli ja sana kiiri Kymenlaaksossa

Kansa kävelemään, YK:n rauhanpäivän Suomen päätapahtuma Kotkassa sai liikkeelle yhteensä 530 henkeä Sapokan merenrantamaisemiin. Kymenlaakson Rauhanturvaajat olivat tehneet huolellisen ennakkovalmistelun ja osallistuivat itse isolla joukolla järjestelyihin ja kävelyyn. Kansa kiitti, käveli ja seurasi ohjelmaa.

Sanoma kävelystä levisi maakuntalehtien jopa sivun revityksillä koko Kymenlaaksoon. Myös ennakkotiedotus meni hyvin läpi maakunnan lehdistössä. Näin sotiemme veteraanien ja rauhan hyvä asia tavoitti median kautta kymmeniä tuhansia ihmisiä. Tapahtuma oli myös tiedotusvoitto!

Kotkassa ja Kouvolassa osallistui kävelyyn lisäksi ennen ja jälkeen päätapahtuman 29 koulua ja päiväkotia. Ne saivat liikkeelle omassa liikuntatilaisuuksissaan 2 318 lasta!

Kotkan tilaisuuden alus- sa kuultiin tasavallan presidentti Sauli Niinistön tervehdys. Sen luki upseerikokelas **Veikko Repo** Maasotakoulusta.

Suomen Rauhanturvaajaliiton tervehdyksen tapahtumaan tuonut puheenjohtaja **Paavo Kiljunen** sanoi kävelytapahtuman perustuvan Maailman veteraanijärjestön suositukseen. Tapahtuma oli tänä vuonna myös osa maanpuolustusjärjestöjen Nuku Rauhassa -kampanjaa.

- Kävelytapahtuman tarkoituksena on yhdistää sukupolvet kevyen liikunnan merkeissä YK:n rauhanpäivän yhteydessä. Samalla muistetaan tänäkin päi-

vänä erittäin ajankohtaista rauhan asiaa.

- Liikuntatapahtuma on myös hyvä tapa siirtää sotiemme veteraanisukupolven perinteitä ja kes- täviä arvoja nuoremmille elämän evääksi. Rohkeutta, tulevaisuudenuskoa ja yhteishenkeä, mutta myös hyvää kuntoa tarvitaan hienon isänmaamme tulevaisuuden turvaamisessa. Kansalaisten säännöllinen liikuntaharrastus edistää tätä tavoitetta, Kiljunen jatkoi.

Hän muistutti paikallaolijoita, että vaikka Suomessa on maata saatu kehittää rauhan oloissa jo yli 70 vuoden ajan, rauha ei ole kuitenkaan kaikkialla itsestään selvyys.

Kylmä pää, lämmin sydän

Puheenjohtaja Kiljunen tähdensi kylmän pään ja lämpimän sydämen merkitystä.

- Vastuullisena kansakuntana Suomi hoitaa turvapaikanhakijoiden asian lakia, ihmisoikeuksia ja kansainvälisiä sopimuksia kunnioitten. Viranomaiset tarvitsevat tässä vaikeassa tehtävässä kansalaisten täyden tuen, eivät kiihkomielistä opastusta mistään suunnasta. Kylmälle päälle ja lämpimälle sydämelle on aina käyttöä.

Lopuksi puheenjohtaja Kiljunen muistutti myös oman maan puolustuksesta.

- Suomen asemassa rauhan paras tae viisaan ulkopoliitiikan lisäksi on pitää huolta maanpuolustuksesta ja kokonaisturvallisuudesta. Suomi on myös pidettävä sellaisena kaikille hyvänä

Kotkan kävelytapahtuman tunnelmaa keuhuttiin laajasti. Sen takeena oli sää, musiikki, rokka ja sotkun kahvit.

maana, jota ollaan tulevaisuudessaakin valmiita puolustamaan. Sellaisena, jota sotiemme veteraanisukupolvi suurin uhrauksin puolusti ja jota sama sukupolvi sodan jälkeen rakensi.

Nuoret ottavat vastuuta

Sotiemme veteraanien tervehdyksen tapahtumaan toi **Aulis Taponen** Kotkan Sotaveteraaneista.

- Olen iloinen, että nuoremmat ikäluokat ottavat vastuuta tämänkaltaisten tapahtumien järjestämisestä, kun me sotiemme veteraanit olemme tulleet vanhoiksi.

Kotkan kaupunginhallituk-

sen puheenjohtaja **Nina Brask** sanoi tervehdyksessään, että suomalaisten maanpuolustustahto on merkittävä osa rauhan rakentamista.

- Ei pidä ymmärtää maanpuolustustahtoa pelkästään aseelliseksi maanpuolustukseksi. Jokainen kantaa kortensa kekoon, omilla ominaisuuksilla, kunhan yhteinen päämäärä on meille selvä. Tahdomme elää itsenäisessä Suomessa ja pitää yhteiskuntamme turvallisena kasvupaikkana, Brask sanoi.

Kymenlaakson Rauhanturvaajien organisoimassa tapahtumassa kävelijöitä viihdytti en-

nen ja osin kävelyn aikana liki 30 hengen Kotkan & Haminan nuorisoorkesteri kapellimestari **Anne Kankareen** johdolla. Kävelijöiden alkuverryttelyn piti **Mia Holmberg**.

Puolustusvoimien osasto kalustoineen toi myös nykypäivän puolustuksen uskottavuutta esille. Tapahtuman tilannejohtajana ja seremoniamestarina oli **Mikko Räinen**. Toimitsijoina oli rauhanturvaajia läpi koko Kymenlaakson maakunnan.

Teksti ja kuva: Terho Ahonen

Palosuojamaalarit Suomessa Oy Alajärvi	Kone-Vahto Oy Kalkkinen	www.meyervastus.fi
Kruunu Herkku -käsintehtyä ruokaa- www.kruunuherkku.fi	Eflow Oy Espoo	Soukan Huolto Oy Espoo
Rakenne Tikka Oy Espoo	E. M. Pekkinen Oy Espoo	Esse Elektro Kraft Ab Esse
Agro-Tilit Oy Forssa	Haapajärven Lämpö Oy	LSA Sähkö Hamina
Haminan Autohuolto Oy Hamina	Elinkeinoyhtymä A & T Lehtinen Hauho	Hämeen LämpöAalto Oy Hauho
www.kuntarahoitus.fi	L-Force Oy Helsinki	Sähköinsinööri-toimisto Delta-KN Oy Helsinki

Veteraaneille illallinen Helsingin Seurahuoneella

Satavuotiaan itsenäisen Suomen merkkivuonna on Restel Oy tarjonnut muutamilla paikakakunnilla veteraaneille juhlanan illallisen teemalla "Monien makujen Suomi". Lokakuun alkupuolella tilaisuus oli Helsingin Seurahuoneella, perinteikkään tyylikkäissä puitteissa. Se kokosi avaran ravintolasalin täyteen kaikkien veteraanijärjestöjen helsinkiläisiä jäseniä, pääosin juuri tunnuksen omaavia sotiemme veteraaneja.

Restelin toimitusjohtaja **Mikael Backman** toivotti kaikki tervetulleiksi illalliselle ja kiitti lämpimin sanoin veteraaneja maamme itsenäisyyden turvaamisesta.

Illan pääohjelmanumero oli luonnollisesti erittäin maittava aterian nauttiminen. Taustamusiikkia tarjosi **Henri Mäntylä**. Kiitossanat veteraanien ja veteraanijärjestöjen puolesta lausui Rintamaveteraaniliiton liittovaltuuston puheenjohtaja, kenraali **Antti Simola**.

Menukokonaisuuden oli suunnitellut Suomen kokkimaajoukkue. Restel Oy toteutti juhlanan tapahtuman veteraaneille yhteistyössä Tradekan, Culinary Team Finlandin ja Unileverin kanssa.

Teksti ja kuva: Tero Tuomisto
Veteraani-lehden päätoimittaja

Toimitusjohtaja Mikael Backman toivotti kaikki tervetulleiksi.

Lakiasiaintoimisto Kari Uoti Oy Helsinki	Isännöitsijätoimisto Helsin ja Soppela Oy Helsinki
www.atplukkari.fi	Goodfix Oy Helsinki
Talkkaripalveluja pääkaupunkiseudulla www.senioritalkkarit.fi	Herttoniemen LVI-Huolto Oy Helsinki
Rail Partners Oy Helsinki	SPT-Sähkö Oy Helsinki
Paakkisen Automaalaamo Oy Hollola	T:mi Ari Siivonen Hollola
Tilipym Oy Huittinen	www.reumavastaanotto.fi

Sotaveteraanipiirien myyntituotteet

Iisakki-puukko
hinta 60 euroa
**Syntymä-
päiväkynttilä**
hinta 15 euroa

Tilaukset:
Puh. 050 517 6396,
ep.sotaveteraanipiiri@netikka.fi

**Liiton tunnuksella
varustettu solmio,**
hinta 15 euroa.

**Kylpypyyhkeet
(Finlayson)**

Pyyhkeen koko 70x150,
neljä väriaihtoehtoa,
hinta 22 euroa/kpl.

Kynttilänjalka

Kultakeskuksen perinteinen malli
vuodelta 1918. Korkeus 77 mm.
Varustettu liiton tunnuksella. Hopeaa.
Hinta 150 euroa

Tilaukset:

Kanta-Hämeen Sotaveteraanipiiri ry, Suomenkasarmi rak. 2 A 105,
13130 Hämeenlinna tai puh. 03 675 6839 (ma-to klo 9.00-12.00),
kanta-hameen.svp@sotaveteraaniliitto.fi. Toimitus postiennakolla.

Kävelykeppi

Jääpiikillä ja rannelenkilla
varustettu kävelykeppi. Sota-
veteraanien perinneyhdistyksen
jäsenten käsityönä valmistama.
Tilatessasi ilmoita pituutesi.

Hinta 60 euroa

Tilaukset:

Loimaan Seudun Sotaveteraanien
Perinneyhdistys r.y., Risto Jaakkola,
Loimaankatu 8 C 5, 32200 Loimaa,
puh. 050 566 0456,
risto.jaakkola@saunalahti.fi
Toimitus postiennakolla.

T-paita tunnuksella
tummansininen,
koot L, XL ja XXL
Hinta 15 euroa

Veteraanivyö

Laadukas kotimainen kääntövyö,
nahkaa väri musta/
viinipunainen. Soljessa
liiton tunnus, solkea saata-
vana myös hopeanväriseen.
Hinta 25 euroa

Henkselit

Kotimaiset, veteraani-
tunnuksella. Saatavana
on viinipunaista,
tummansinistä ja
mustaa.
Hinta 23 euroa

Tilaukset: Solveig Hyöty, 09 612 7003,
sodrafinlands.kvd@sotaveteraaniliitto.fi
Toimisto on avoinna klo 10.00-14.00.

Kaikki tuotteet on varustettu Sotaveteraaniliiton logolla.

Veteraanien palvelut Kuopiossa sotainvalidien tasolle

Veteraanien kuntoutukseen ja palveluihin osoitettu määräraha on ollut useimmissa kunnissa riittämätön tarpeisiin nähden. Kuntien tekemät palvelutarpeen kartoitukset ja lisääntyneet yhteydet veteraaneihin ovat tuoneet todelliset tarpeet esille. Samoin Valtiokonttorin ja Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön järjestämällä maakuntakierroksella annettiin kunnille lupaus palvelujen laajan kirjon toteuttamiseen. Kuopio varmisti kaupungin rahoitukseksi veteraanipalvelut ennen tietoa lisämäärärahasta ja asiaa on hoidettu siellä siis jo vuoden alusta tehden palvelupäätöksiä veteraanien tarpeiden mukaisesti.

Syysyn valtion II lisätalousarviossa hyväksytty 12 662 688,13 euron lisämääräraha (sisältäen 1 018 428,62 vuoden 2016 palautuksen) rintamaveteraanien kuntoutukseen ja palveluihin perustuu kunnille toukokuussa 2017 tehtyyn seurantakyselyyn talousarvion lisämäärärahan riittävyydestä. Lisäys on näin ollen tarpeellinen ja perusteltu. Huoli määrärahan riittävyydestä on lisäyksen jälkeenkin todellinen. Lisämäärärahan tarve olisi todennäköisesti laskelmia suurempi, mikäli kustannusten arviointi olisi tehty kunnissa esimerkiksi vasta heinäkuussa 2017. Liiton saamien tietojen mukaan osa kunnista haki lisämäärärahaa 31.5. jälkeen. Valitettavasti nämä kunnat jäivät nyt ilman tarvitsemaansa lisämäärärahaa. Vuonna 2016 lisämäärärahan hakuaika oli viimeistään 31.8.2016 ja tämä hakuajan muutos sekä alkukesästä tehdyt palvelutarpeen arvioin-

nit aiheuttivat lisämäärärahan hakemisessa viivästyksiä.

Talousarviossa vuodelle 2018 varattu määräraha on 20,8 % pienempi kuin tämän vuoden määräraha. Huomioiden nyt hyväksytty lisämääräraha erotus on huomattavasti suurempi.

Sotaveteraaniliitto ja Rintamaveteraaniliitto ovat tehneet esityksen lakialoitteesta, jossa palveluista säädetään lailla, joka saattaa kaikki veteraanit samalaisten kotipalvelujen piiriin, jotta sotainvalideille korvataan sotilasvammalain nojalla.

Nyt on herännyt kysymys veteraanien eriarvoisuudesta riippuen siitä, missä he asuvat. Kuopiossa lisämäärärahan turvin palvelumääräraha on 10 508,38 euroa/veteraani, kun se kunnissa ilman haettua lisämäärärahaa on 1 645,82 euroa. Ero on siis melkoinen, vaikka palvelujen tarve alkaa olla samalla tasolla kaikkien veteraanien kohdalla. Valtion

talousarvio vuodelle 2018 vahvistetaan joulukuussa.

Valtiovarainvaliokunta hyväksyi lokakuussa toisen lisätalousarvion

Lisätalousarviesityksen keskeinen määrärahamuutos liittyy veteraanien kuntoutukseen ja kotiin vietäviin palveluihin, joihin osoitetaan 11,6 milj. euron lisärahoitus sekä lisäksi vuoden 2016 palautunut miljoona. Valiokunta on tyytyväinen hallituksen esitykseen. Tämän lisäyksen myötä rintamaveteraanien kuntoutukseen ja avopalveluihin on käytettävissä tänä vuonna yhteensä 52,9 milj. euroa.

Itsenäisyyden juhluvuoden kunniaksi veteraanimäärärahoja korotettiin jo vuoden 2017 varsinaisessa talousarviossa 20 milj. eurolla. Hyväksyessään mainitun talousarvion eduskunta edellytti lisäksi, että hallitus seuraa veteraanien kuntoutukseen ja kotiin vietäviin palveluihin osoitettujen määrärahojen riittävyyttä ja palvelujen toimivuutta ja ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin, jotta kaikilla veteraaneilla on mahdollisuus päästä heille tarkoitettujen palveluiden piiriin.

Valtiovarainvaliokunnan saaman selvityksen mukaan määräraharatke on osoittautunut ennakoitua suuremmaksi. Tämä aiheutuu suurelta osin siitä, että kunnat ovat järjestäneet veteraanipalveluja aiempaa tehokkaammin ja näin useammat veteraanit ovat päässeet palvelujen piiriin. Jotta palvelujen saatavuus voidaan turvata myös loppuvuoden aikana, on määrärahakorotus tarpeellinen ja perusteltu. Valiokunta pitää hyvänä myös sitä, että määräraha on tarkoitettu kohdentaa pääosin kotiin vietäviin palveluihin, millä voidaan osaltaan tukea kotona asumista.

Valiokunta ottaa kantaa ensi vuoden veteraanimäärärahojen riittävyyteen käsitellessään vuoden 2018 talousarviesitystä (HE 106/2017 vp). Valiokunta korostaa kuitenkin jo tässä yhteydessä, että veteraanipalveluiden rahoitus on turvattava itsenäisyyden juhluvuoden päätöksen hengen mukaisesti myös ensi vuonna siten, että kaikilla veteraaneilla on mahdollisuus päästä veteraanipalveluiden piiriin.

Eduskunta hyväksyi vuoden 2017 toisen lisätalousarvion

Eduskunnan ainoassa käsittelyssä oli hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2017 toiseksi lisätalousarvioksi. Lausumaehdotusta koskevassa äänestyksessä valtiovarainvaliokunnan mietintö (VaVM 6/2017) ja edustaja Krista Kiurun lausumaehdotus saivat molemmat 70 ääntä, joten asiasta jouduttiin järjestämään lippuäänestys. Lippuäänestyksessä lausumaehdotus voitti äänin 71–70.

Hyväksyessään hallituksen

esityksen eduskunta on samalla hyväksynyt seuraavan lausuman:

Lausuma

Momentti 33.50.56

Eduskunta edellyttää, että hallitus varaa riittävät määrarahat veteraanien kuntoutukseen ja ko-

tiin vietäviin palveluihin ja arvioi jatkossa määrärahojen tason todellisen tarpeen mukaan. Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE127/2017 sisältyvän ehdotuksen vuoden 2017 toiseksi lisätalousarvioksi mietinnön mukaisena.

Lisämääräraha kuntoutukseen oli yhteensä 3 369 979,52 euroa

Lisämäärärahaa yli 50 000 euroa saaneet kunnat:

Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystieteiden keskus	166 300,00
Etelä-Savon sosiaali- ja terveystieteiden keskus	78 200,00
Helsinki	350 000,00
Hämeenlinna	103 587,00
Jyväskylän yhteistoiminta-alueen terveyskeskus	304 451,00
Keski-Satakunnan terveydenhuolto Ky	72 792,00
Kuusamo	105 000,00
Oulu	150 000,00
Perusturvakuntayhtymä Karvinen	50 500,00
Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä	223 743,00
Rovaniemi	190 949,56
Siun sote - Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystieteiden keskus	146 000,00
Tornio	55 000,00
Turku	100 000,00
Vantaa	79 000,00

Kotiin vietäviin palveluihin lisämääräraha oli yhteensä 9 292 708,61 euroa.

Lisämäärärahaa yli 50 000 euroa saaneet kunnat:

Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystieteiden keskus	186 200,00
Haapaveden kaupunki	102 336,13
Heinolan kaupunki	80 000,00
Hyvinkään kaupunki	175 000,00
Hämeenlinnan kaupunki	90 000,00
Jyväskylän kaupunki	297 000,00
Kaavin kunta	102 226,88
Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä	100 000,00
Kemin kaupunki	98 416,00
Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveystieteiden keskus	387 612,00
Kouvolan kaupunki	71 200,00
Kuopion kaupunki	2 259 442,00
Kuusikuntien sosiaali- ja terveystieteiden keskus	67 000,00
Lohjan kaupunki	78 000,00
Loimaan kaupunki	74 000,00
Mänttä-Vilppulan ja Juupajoen yhteistoiminta-alue	77 352,00
Naantalin kaupunki	76 300,00
Oulun kaupunki	532 862,00
Paimion-Sauvon kansanterveyskuntayhtymä	69 865,00
Porin kaupunki	120 000,00
POSA peruspalvelu-liikelaitoskuntayhtymä	89 000,00
Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä	280 000,00
Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymä	418 000,00
Riihimäen kaupunki	50 000,00
Rovaniemen kaupunki	200 000,00
Salon kaupunki	162 000,00
Sastamalan sosiaali- ja terveystieteiden keskus	146 100,00
Siun-sote - Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystieteiden keskus	82 300,00
SoTe kuntayhtymä Perusturvaliikelaitos Saarikko	86 250,00
Tampere-Orivesi-sote-yhteistoiminta-alue	82 000,00
Turun kaupunki	1 424 967,00
Vaasan kaupunki	60 000,00
Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä	121 250,00
Ylöjärven kaupunki	54 800,00

VIAFIN
Terästorni

KAIKKI
PAKKAUKSEEN
PakkausÖhman

www.pakkausohman.com

Juhlavuosi 2017 – mitä kuuluu veteraaneille?

Aloitimme joulukuun lehdessä 2016 artikkelisarjan: Mitä kuuluu veteraaneille juhluvuonna 2017. Seuraamme lehdessämme muutaman veteraanin elämää omalla paikakunnalla kuluvan vuoden aikana. Mitä heille kuuluu ja miten palvelut ja kuntoutus toimivat lisääntyneiden määrärahojen turvin? Järjestömme sosiaalineuvojat tapaavat heitä ja kirjaavat kuulumiset heidän luvallaan.

Pirkanmaa

Aimo on rintamasotilastunnuksen omaava 93-vuotias. Hän asuu yksin seniorikerrostalossa vuokralla.

Syksy on tullut ja Aimon harrastuspiirit Työväenopistossa toimivat jo täydellä teholla. Puu- ja metallityöt sekä jumppa ja kokoukset täyttävät viikon ihan mukavasti. Aimo on käyttänyt Tampereen kaupungin tarjoamaa taksipalvelua yhdeksän kertaa ja on palveluun hyvin tyytyväinen. Palvelun käyttö on ollut kuitenkin Tampereella aika vähäistä, koska sitä voi käyttää vain virkistysmatkoihin. Aimon mielestä olisi hyvä, jos taksia voisi käyttää ilman rajoituksia, koska veteraanien matkat useimmiten liittyvät terveyden hoitoon.

Aimo käyttää lounasaseteleitä ja se palvelu toimii myös oikein hyvin. Palveluseteli, jonka käyttö olisi

mahdollisimman joustava, voisi olla myös yksi vaihtoehto veteraanipalveluihin. Olisi hyvä, jos sen piiriin voisi lisätä päivälehden tilauksen, koska esim. Aamulehden tilaus alkaa olla jo liian kallista veteraanille.

Edellisen tapaamisen jälkeen on ollutkin pelkkiä juhlia. Sotaveteraaniliiton upeat 60-vuotisjuhlalat Helsingissä, joista jäi erityisesti mieleen Presidentti Niinistön puhe. Seuraavana päivänä Aimo oli Tampereen Sotaveteraanien Huoltoyhdistyksen edustajana seppelen laskussa Mesukylän sankarihaudalla.1.10. Tampere täytti 238 vuotta ja Aimo oli mukana kaupungin vastaanotolla.

Aimo on menossa päiväkuntoutukseen Tammenlehvään. Tuttuun taloon on mukava mennä ja tavata tuttuja hoitajia ja ehkä vanhoja veteraanikavereitakin. Siinä vetreytyy niin keho kuin mielikin.

Lappi

Pariskunta, rintamasotilastunnuksen omaava 92-vuotias **Ville** ja hänen 90-vuotias puolisonsa **Kerttu**, jolle on myönnetty rintamapalvelustunnus.

Mennessäni heidän luokseen hämmästyin aina Villen iloista, hymyilevää ilmettä. Jokaisella on huonot hetkensä, mutta pääosin elämään on Kerttu ja Ville asennoitunut myönteisesti, sillä nauru on Villellä herkässä. Muistisairaus ei ole poistanut tuota elämää ylläpitävää piirrettä. Fyysinen kunto on ikä huomioiden hyvä. Mielellään hän lähtisi ulos, mutta yksin ei voi kulkea. Onneksi käy ulkoiluttajia ja kun Kertun vointi on parempi, he ulkoilevat yhdessä toinen

toista tukien ja rollaattoria apuna käyttäen.

Kerttu tuntuu pienenevän ja menevän aina vain hentoisemmaksi. Sairaalarissuja on taas kertynyt, mutta lääkitys tuntuu nyt olevan kohdallaan. Hengitys on helpompaa ja jalkojen turvotusta ei ole enää ollut. Omaishoitajana olo välillä huolettaa Kerttua.

Kaikki veteraaneille annettava apu on käytössä ja sen lisäksi lapset auttavat, ei ainoastaan henkisesti, vaan aivan konkreettisesti.

He olivat aikoinaan hyvin osallistuvia ja heitä kaivataan edelleen. Heidän luonaan käy kyllä ihmisiä, mutta kaipuu menneeseen, entisiin sidosryhmiin on kuitenkin olemassa.

Helsinki

Eino on rintamasotilastunnuksen omaava 95-vuotias ja hänen puolisonsa **Hilkka** on 92-vuotias.

Eino asuu yksin, kun Hilkan pitkäaikaishoito on varmistunut. Kaikki ovat nyt tyytyväisiä vallitseviin olosuhteisiin, vaikka ikävä erossa onkin asua. Varmuus Hilkan hoitopaikasta on tuonut rauhan tulesaan molemmille. Hilkka täyttää 90 vuotta ja hoivapaikka on luvannut järjestää Hilkan syntymäpäivät.

Tämä oli iso ilo heille molemmille. Eino käy poikansa kanssa joka lauantai Hilkan luona ja tapaa myös silloin henkilökuntaa. Varmuus Hilkan hyvästä hoidosta on Einolle tärkeä asia.

Tukisukkien laittaja poikkeaa edelleen aamuin illoin ja suihkuapua tulee kerran viikossa. Liikkuminen sisällä onnistuu pyörätuolissa, mutta käsien kova vapina aiheuttaa vaikeuksia monessa asiassa. Lääke- ja hoitokulujen kas-

vaessa myös taloudellisesti on välillä tiukkaa, mutta poika avustaa tiukan paikan tullen ja on muutenkin apuna arkisissa asioissa.

Eino osallistui liiton juhlaan ja näkyipä sitten jopa televisiossa. Piirin järjestämissä veteraanitapaamisissa hän ilahduneena kertoi tavanneensa vanhoja tuttuja vuosien varrelta. Pieniä, isoja asioita, joista tulee hyvä mieli muistellessa.

Kymenlaakso

Airi Marjut on rintamapalvelustunnuksen omaava 93-vuotias. Hän on jäänyt leskeksi vuonna 1985 ja asuu omakotitalossa syrjäisellä maaseudulla nuorimman lapsensa kanssa.

Tapasimme Airi Marjutin kanssa päivänä, jolloin aurinkokin pilkahteli. Airi Marjut luki apuvälineiden avulla, silmälasilla ja suurennuslasilla lehteä Meidän Suomi. Siitä tiedosta, että hänellä on mahdollisuus saada Sotaveteraanilehti äänikirjeenä, hän oli kovin ilahdunut.

Airi Marjutilla oli syysflunssa ja todella kova yskä. Lääkärisä ja sairaalakäynnillä se sitten todettiin keuhko-kuumeeksi ja poiki noin viikon sairaalahoidon. Pitkän elämän eläneen naisen sitkeydellä hän toipui ja nyt voimat

alkavat olla ”entisellään”.

Myös syksyn tapahtumiin hän on voinut osallistua. Oma kerho aloitti kokoontumiset syyskuussa, ja ensimmäisessä kokoontumisessa muistettiin paikalla olleita veteraaneja presidenttiparin, Sotaveteraaniliiton ja oman osaston muistamisilla. Presidentti Niinistön ja rouva Haukion kirje lämmitti, liiton suklaat maisuivat ja oman osaston Vapaa, Fri nauha, kaikki oli mieluisia saada. Liiton 60-vuotisjuhlallisuuksiin Airi Marjut ei rohennut ilmoittautua, jos ei sitten jaksakaan lähteä. Pohdimme kyllä, että veteraanipiireissä myös peruuntumiset ymmärretään.

Erityisen iloinen Airi Marjut oli kutsusta Lottaperineliiton 25-vuotisjuhlaan Kuopioon, jonne hän pääsi tyt-

tärensä kyyditsemänä ja saattelemana. Juhlaohjelma oli arvokas, juhlapuhujana rouva Haukio. Matka meni hyvin ja väsymys tuli vasta seuraavana päivänä.

Oma kuntoutus on alkanut kotona. Kunnan veteraanipalveluista on käynyt jo keväällä luvattu siivouspalvelu pesemässä lukuisat ikkunat. Oli hyvin työnsä osaava ja riipeä työntekijä, luonnehti Airi Marjut saamaansa palvelua.

Kotona asuva tytär on edelleen kausityössään. Vanhemmat tyttäret ja myös seuraava polvi on ollut syksyinkin aikana äidin ja isoäidin luona. ”Olen siitä kiitollinen ja hyvin onnekas”, miettii ja muistelee monia vaiheita elämässään elänyt veteraaninainen.

Etelä-Pohjanmaa

Aatos on rintamasotilastunnuksen omaava 90-vuotias leski.

Aatos on pysynyt terveenä ja hän on tyytyväinen saamiinsa palveluihin. Hän on

elämänsä tyytyväinen veteraani ja pysyy virkeänä, kun matkustelee lähikuntaan ja tapaa ystäviään. Aika ei käy pitkäksi, vaikka syyspäivät pimevätkin. Kaikki asiat ovat

kunnossa kotona ja ruoka maistuu menumaatin ”kutsuessa syömään”. Onhan se mukavaa seurassa ruokailla, mutta ruoka maistuu yksin kotonakin.

Hämeenlinnan Osuusmeijeri	Kaivinkonetyöt A. Ollikkala Renko	Kanta-Hämeen Tavarakuljetus www.tavarakuljetus.com Hämeenlinna
Joccis-Air Oy Renko	Normet Oy Iisalmi	KuljetusTimo Hartikainen Oy Iisalmi
Deivox Oy Iisalmi	www.ilvolasaatio.fi	Koneurakointi S. Erkkonen Ay Ilmajoki www.koneurakointierkkonen.fi
Ilmajoen Rakennus Ky	Molkentin Oy Imatra	Evälahti Oy Imatra

SOTAVETERAANI ARJESSA

Kuopio varmistaa veteraanien palvelut kaupungin omalla rahoituksella

Itsenäisen Suomen satavuotisjuhlavuoteen liittyen valtioneuvosto päätti kohentaa sotaveteraanien kotipalveluja. Valtiokonttorin päätöstä kunnille annettavasta lisämäärärahasta on odoteltu pitkään. Kuopion kaupunki on jo esimerkillisesti omalla, noin kahden miljoonan euron rahoituksellaan varmistanut, että veteraanit saavat heille luvutut kotipalvelut tämän juhlavuoden aikana.

Pääministeri Juha Sipilän lupaus Kansallisen veteraanipäivän pääjuhlassa Oulussa 27.4.2016 korosti sitä, että itsenäisen Suomen täyttäessä sata vuotta valtioneuvosto panostaa sotiemme veteraanien palveluihin.

Keskiössä ovat erityisesti kotona asumista tukevat palvelut eli kaikilla rintamaveteraaneilla tulee olla mahdollisuus saada tarpeitaan vastaavat, maksuttomat, kotiin vietävät kunnalliset avopalvelut.

Lisärahoitus toistaiseksi kaupungin budjetista

Pääministerin lupauksen perustuen Kuopion kaupunki kirjasi talousarvioonsa valtuuston sitovana tahtona muun muassa sen, että "valtio rahoittaa vuonna 2017 sotaveteraanien koti-

apua selvästi aiempaa suuremmilla summilla. Perusturvan palveluohjaus varautuu huolehtimaan toiminnan ko. resurssien täysimääräisestä ohjaamisesta ja käytöstä veteraanien hyväksi".

Kuopiossa on nyt 191 veteraani- ja kuntoutuspalveluihin oikeutettua veteraania. Sen lisäksi on 35 veteraania tehostetun palveluasumisen piirissä, yhdeksän laitoshoidossa ja 13 palvelutaloissa.

Kuopio sai kuluvalle vuodelle määrärahaa veteraanipalveluihin vajaat 420 000 euroa ja kuntoutukseen noin 268 000 euroa. Kaupungissa huomattiin heti, että palvelutarpeiden kustannukset eivät vastaa myönnettyä määrärahaa. Riskinä oli, että palvelutarjontaa jouduttaisiin kesken vuoden supistamaan ja perimään palveluista asiakasmaksut.

Lisärahaa on anottu valtiolta noin kaksi miljoonaa euroa. Tämä erotus on tarvittavien palvelujen takaamiseksi toistaiseksi katettu kaupungin budjettivaroista. Kuopion kaupunki on näyttänyt hyvää esimerkkiä jo aiemminkin eli se ei ole palauttanut veteraaniavustusvaroja, vaan käytti vuonna 2016 kaikki nämä varat niille tarkoitettuun toimintaan.

Palvelutarpeet selville kotikäynnillä

Tänä vuonna kuopiolaisien veteraanien kotona asumista tukevia palveluja on vahvistettu tuntuvasti. Tavoitteena on ollut järjestää veteraaneille yksilölliseen palvelutarpeeseen perustuvat, maksuttomat kotiin annettavat avopalvelut valtioneuvoston ohjekirjeen mukaisesti. Etuus on astunut voimaan heti vuoden alusta.

– Veteraanien yksilöllinen, kattava palvelutarveselvitys, palvelujen järjestäminen ja seurantatiedon organisointi jouduttiin tekemään pikaisella aikataululla. Saimme kaikki arviot tehdyiksi toukokuun ensimmäisen viikon loppuun mennessä, palveluesimies **Mari Leikas** Kuopion kaupungilta kertoo.

– Käytännön työn tekivät neljän palvelualueemme palveluohjaajat sekä yksi lisähenkilö. Jokaisen veteraaniasiakkaan luokse tehtiin noin kahden tunnin mittainen kotikäynti, jossa tarvittaessa oli mukana myös joku veteraanin omaisista. Suurin osa veteraaneista asuu kantakaupungissa ja noin 20 prosenttia liitoskunnissa eli maaseudulla, Leikas kuvailee.

– Osa veteraaneista ei tarvinnut mitään palveluja, joillain oli sen sijaan ilmeinen tarve näille palveluille ja lisäksi tarvittaessa täydensimme palvelutarjontaa niille veteraaneille, jotka jo olivat asiakkainamme, palveluohjauspäällikkö **Hanna Jokinen** kertoo.

Kuopiossa veteraanien palvelutarvekartoitus tehtiin tämän vuoden alkupuoliskolla. Kuopiolainen sotaveteraani Panu Muraja on tyytyväinen saamiinsa veteraanipalveluihin. Hän käyttää lounasseteli- ja siivouspalveluja. Panu Muraja sanoo palveluohjaaja Mari Tolvaselle olevansa tyytyväinen saamiinsa palveluihin. Tapaamisessa on mukana myös sosionomiopiskelija Julia Kettunen.

Kuntoutussihteeri **Anne Kaitosalo** kertoo, että paras ja nopein keino palvelujen toteuttamiseksi on ollut palveluseteli. Kaupunki on auttanut asiakasta ja hoitanut "seteliruljanssin" sekä tämän palvelun kokonaisuohjauksen.

– Palvelut on järjestetty lähipalvelualueiltamme palvelusetelillä, kaupungin omana palvelutuotantona ja aterioiden suora-hankinnoilla. Asiakasta kuullaan ja hänen tarpeensa pyritään täyttämään. Esimerkiksi yksin asuva sotaveteraani saa halutessaan päivittäisen lämpimän aterian kaupungin palveluna. Tavoite on kartoittaa palvelutarpeita vieläkin etupainotteisemmin, Jokinen sanoo.

Palvelut kuntoon yhteisvoimin

Sotaveteraanin palveluja tuetaan ilman lisärahoja noin 2 300 eurolla ja lisärahalla ollaan Kuopiossa lähellä sotainvalidien nykyistä palvelupakettia eli noin 10 000 euroa vuodessa.

Kaupungissa luotetaan nyt sii-

hen, että veteraanien palvelujen rahoitus valtion osalta jatkuu luvattuna kaltaisen edelleen.

Kaupungin ja sotaveteraanien yhteistyö toimii hyvässä ilmapiirissä ja yhteisenä edunvalvontana. Pohjois-Savon Sotaveteraanipiirin kunniapuheenjohtaja ja Suomen Sotaveteraaniliiton valtuuston jäsen **Jouni Perälä** kiittelee Kuopion kaupunkia ja sen henkilöstöä:

– He ovat toimineet upeasti ja esimerkillisesti, kun he ovat toteuttaneet kunniakansalaisillemme valtioneuvoston tahdon mukaisesti maksuttomat, kotiin vietävät kunnalliset avopalvelut Suomen itsenäisyyden juhluvuonna.

– Lisäksi valtiiovallan pitäisi toteuttaa Sotaveteraaniliiton vetoomuksen mukaisesti se, että veteraanit saisivat lakiin perustuvan oikeuden ja tulisivat samanarvoiseen asemaan palveluiden suhteen kuin sotainvalidit ovat sotilasvammalain nojalla, Perälä toivoo.

Teksti ja kuvat: Jarmo Seppälä

Kuopiolaisille veteraaneille on annettu yksilölliseen palvelutarpeeseen perustuvat, maksuttomat kotipalvelut valtioneuvoston ohjekirjeen mukaisesti heti tämän vuoden alusta, kertovat kuntoutussihteeri Anne Kaitosalo (vas.), palveluesimies Mari Leikas ja palveluohjauspäällikkö Hanna Jokinen.

APUVÄLINEET SUJUVAAN ARKEEN

UUSI POSTIMYYNTIKUVASTO
ON ILMESTYNYT. PYYDÄ OMASI
VELOITUKSETTA!

Palvelut paranivat kertaheitolla Turussa

Turku haki ja tullee saamaan valtiolta 1,4 miljoonan euron lisämäärärahan rintamaveteraanien kotona asumista tukeviin palveluihin. Summa rapsahtaa tilille marraskuussa ja se on käytettävä heinäkuun 2018 loppuun mennessä.

– Tuntuu äärimmäisen hyvältä, saatiin tunnustusta tehdyille työlle, kaupungin hyvinvointitoimialan toimialajohtaja **Riitta Liuksa** iloitsee.

Hänen mukaansa Turussa otettiin tietoinen riski. Ellei lisämäärärahaa olisi tullut, olisivat palvelut - joista oli tehty suunnitelma jo tammikuussa - jääneet kaupungin omalle kontollee.

– Emme kuitenkaan halunneet tinkiä veteraanien palveluista.

Liuksen mukaan Turulla on kolme vahvuutta, joiden hän uskoo auttaneen runsaan lisärahan saantia. Kaupungissa on tehty voimakkaasti työtä rintamaveteraanien eteen. Lisäksi yhteydet veteraanijärjestöihin ovat kiinteät. Hyvinvointitoimialan ja Turun sotaveteraaniiyhdistyksen johto tapaa toisiaan säännöllisesti parin kuukauden välein.

Kolmas vahvuus on Liuksen mukaan se, että sosiaali- ja terveyslautakunta on tehnyt selkeän suunnitelman rintamaveteraaneille tarjottavista palveluista.

Helppoa uudistusten läpivienti ei Turunkaan organisaatiossa aina ollut, mutta lopputulos kruunaa kaiken.

– Toivon, että muutkin kunnat ottaisivat meistä mallia ja hyödyntäisivät valtion lisämäärärahoja veteraaneille. Jos me onnistumme siinä, niin mikseivät muutkin, Liuksa hymyilee.

– Me olemme tyytyväisiä, kun veteraanit saavat kaikki tarvitsemansa palvelut. Aiemmin on tuijotettu Valtiokonttorin ohjeisiin, nyt kaikki veteraania hyödyttävä korvataan. Ennen veteraani oli alamainen, nyt hän on palvelun kohde. Tässä on tapahtunut 180 asteen asennemuutos, Turun so-

taveteraaniiyhdistyksen puheenjohtaja **Pekka Paatero** toteaa.

Turkuun on palkattu, jo olemassa olevan veteraanineuvojan lisäksi, kaksi määräaikaista veteraanihojaajaa, joiden tehtävänä on käydä henkilökohtaisesti kunkin rintamaveteraanin luona.

Ohjaajat kartoittavat veteraanien palvelutarpeet ja laativat kullekin veteraanille henkilökohtaisen palvelusuunnitelman. Tiedot veteraaneista on saatu Kelan ylläpitämästä rintamaveteraanirekisteristä.

– Lähetimme alkuvuodesta veteraaneille kirjeen, jossa kerroimme, että tulemme ottamaan yhteyttä ja tapaamaan heitä, palvelupäällikkö **Taina Kaila** muistelee.

Tällä tavoin on tavoitettu kaikki 370 turkulaista rintamaveteraanin omaavaa ja palveluihin oikeutettua veteraania. Vain neljä heistä kieltäytyi kartoituksesta tai oli sitä mieltä, että eivät tarvitse mitään palveluita.

– Nyt teemme jo toista palvelutarpeen kartoituskierrosta, sillä puolessa vuodessa tapahtuu paljon tämän ikäisten ihmisten elämässä, Riitta Liuksa toteaa.

Pekka Paatero on myös saanut apua Turun Sotaveteraanien tuki- ja perinneyhdistyksen edustajilta veteraanien tapaamisessa ja motivoinnissa palvelutarpeen arviointisuunnitelman tekemiseen.

Taina Kaila uskoo, että Turussa on nyt tavoitettu kaikki veteraanit. Yhteydenottojen ulkopuolelle on voinut jäädä vain silloin, mikäli henkilö on vasta muuttanut Turkuun kuluvan vuoden aikana.

– Siinä tapauksessa kannustan ottamaan pikaisesti yhteyttä veteraanihojaajiiimme, Kaila ohjeistaa.

Sotaveteraanit edustavat sukupolvea, joka viranhaltijoiden kokemuksen mukaan haluaa osoittaa pärjäävänsä itsenäisesti. Jopa tilanteissa, joissa avuntarve olisi läheisten mielestä ilmeinen.

Pekka Paateron mukaan katavat, henkilökohtaiset palvelu-

suunnitelmat ovat silti avain veteraanien hyvinvointiin. Palvelutarpeet kun ovat osoittautuneet hyvin moninaisiksi.

Eniten viranhaltijat yllättyivät suuresta ateriapalveluiden tarpeesta. Pääsääntöisesti ateriapalvelu merkitsee yhtä lämmintä ateriaa päivässä, mutta joillekin veteraaneille on myönnetty jopa kaksi lämmintä ateriaa päivässä.

Vastatakseen ateriatarpeeseen kaupunki otti kokeiluun Menu-matin, ateria-automaatin, joka on jo käytössä useissa kunnissa.

– Juuri veteraanit halusivat kokeilla sitä. Tästä joukosta löytyy kokeilunhalua, Taina Kaila kiittelee.

Yksinäisyys on haaste, johon törmäävät myös monet veteraanit. Siksi uusilla veteraanihojaajillakin on oikeasti aikaa asiakkailleen.

– Heillä on aikaa veteraaneille, tarvittaessa vaikka kolmekin tuntia kerrallaan, Taina Kaila vakuuttaa.

Paras lääke yksinäisyyteen olisi ystävä. Tästä syystä Pekka Paaterokin on viime aikoina ottanut tavaksi vierailla jäsenistön luona eri yhteyksissä. Tässä työssä Paatero on saanut korvaamatonta apua Turun sotaveteraanien tuki- ja perinneyhdistyksen puheenjohtajalta **Risto Kaparilta**.

– Jäsenistöstämme 70 prosent-

tia asuu edelleen kotona. Keväällä veimme veteraaneille kansallisen veteraanipäivän mitaleja kotiin, samoin toimitimme sukkaprojektimme tuloksena kudottuja sukkia yhdistyksen väen voimin veteraaneille, aktiivinen puheenjohtaja luettelee.

Lisäksi lähiaikoina kukin veteraani tullaan kohtaamaan kasvokkain. Heille viedään presidentin myöntämä kunniakirja konvehtirasian kera Sotaveteraaniliiton 60-vuotistaipaleen muistoksi.

Teksti ja kuva: Susanne Hiltunen
naantalilainen toimittaja

Yhteistyön hedelmät ovat suloisia

Itsenäisyyden juhluvuonna kotona asuvien veteraanien maksuttomia, kotona asumista tukevia avopalveluita on kasvatettu merkittävästi.

Viime vuonna sosiaali- ja terveysministeriö oli varannut näihin palveluihin 10 miljoonaa euroa, tänä vuonna summa oli 25 miljoonaa euroa.

Turun osuus summasta oli

noin miljoona euroa. Kun kaupunki sai lisäksi veteraanipalveluihin anomansa 1,4 miljoonan lisämäärärahan, ovat turkulaisten veteraanien palvelut nyt kohdillaan.

Veteraanilla tarkoitetaan tässä yhteydessä Suomessa asuvaa, vuoden 1939-1945 sotiin osallistunutta, rintamasotilastunnuksen, rintamapalvelustunnuksen tai rintamatunnuksen omaavaa rin-

tamaveteraania, jolla ei ole yli 10 %:n sotilasvammaa.

Turku myöntää automaattisesti kaikille veteraaneille, sekä kotona että palvelutaloissa itse maksavina asuville, palvelusetelin maksuttomaan siivoukseen, 2-4 tuntia kuukaudessa. Myös kotihoito on maksutonta kaikille kaupungissa asuville veteraaneille tämän vuoden huhtikuusta vuoden loppuun asti.

Muut moninaiset palvelut myönnetään tarpeen mukaan. Ennen niiden myöntämistä veteraaneille laaditaan henkilökohtainen palvelutarpeen kartoitus.

Maksuttomasti tai palvelusetelillä korvattavia palveluita ovat ikkunan pesu, kylpyapu, turva-, kauppa-, pesula-, kuljetus- ja ateriapalvelut.

Kotona asuvia veteraaneja autetaan myös pihatöissä, puiden pilkkomisessa ja lumitöissä. Veteraanien sosiaalista elämää kaupunki tukee myöntämällä veteraaneille 10 kuljetusmatkaa päivätoimintaan.

Lisäksi omaishoidettava veteraani tai veteraani, joka toimii omaishoitajana, on oikeutettu kahteen vapaapäivään kuukaudessa.

– Onnistumisen olo tulee, Turun hyvinvointitoimialan palvelupäällikkö Taina Kaila (oik.) toteaa. Hyvinvointitoimialan toimialajohtaja Riitta Liuksa ja Turun sotaveteraaniiyhdistyksen puheenjohtajan Pekka Paatero iloitsevat Kailan kanssa siitä, että kaupunki voi tulevina kuukausina panostaa reilusti veteraanien tarvitsemiin palveluihin.

THERA-TRAINER MOBI

Moottoroitu polkulaite aktiivisuuden ylläpitoon.

Hyödyt:

- Sydän- ja verenkiertoelimistön toiminnan vilkastuminen ja kestävyys lisääminen
- Lihasvoiman vahvistaminen ja säilyminen
- Jäykistymisen välttäminen ja liikkuvuuden lisääminen
- Aineenvaihdunnan ja ruoansulatuksen toiminnan tehostaminen
- Liikkuminen lisää mielihyvähormonien tuotantoa

Kysy myös vuokrausvaihtoehtoa kotiin!

Laitteen mukana jalkakaukalot ja käsikahvat, jotka vaihdettavissa pikalukituksella ilman työkaluja.

fysioline
live well.

Fysioline Oy
Arvionkatu 2
33840 Tampere

puh. 03-2350 700
info@fysioline.fi
www.fysioline.fi

THERA-TRAINER

CE medical device

reddot design award
winner 2016

Milloin ja miten saan KELAsta korvausta taksimatkasta?

Näillä Kelalta saamillamme vinkeillä varmistat, että taksimatkasi sujuu.

Millaisista taksimatkoista voin saada korvauksen?

Voit saada Kelasta korvausta taksimatkasta, jos joudut käymään lääkärissä sairauden vuoksi. Kela maksaa korvausta myös matkoista, jos menet kuntoutukseen.

Mistä tilaan Kela-taksin eli taksin, jonka Kela korvaa?

Suomi on jaettu sairaanhoitopiireihin. Jokaisen sairaanhoitopiirin alueella on yksi tilausnumero, josta Kela-taksin voi tilata. Taksi pitää tilata aina oman alueen tilausnumerosta.

Kun tilaat taksin oman alueesi tilausnumerosta, sinulta kysytään seuraavat asiat:

- nimi
- henkilötunnus
- paikka tai osoite, mihin matkustat
- tarvitsetko mukaasi apuvälineitä tai saattajan

Kerro heti puhelun alussa, jos sinulla on todistus, joka oikeuttaa pitkäaikaiseen taksin käyttöön. Silloin sinulta ei kysytä kaikkia matkaan liittyviä tieto-

Sairaanhoitopiiri	Puhelinnumero ja puhelun hinta
Etelä-Pohjanmaa	0100 860 01 (1,41 € + pvm)
Etelä- ja Itä-Savo	0601 10 003 (1,67 € + pvm)
Etelä-Karjala	0200 60 123 (1,67 € + pvm)
Helsinki ja Uusimaa	0100 84 000 (suomi, 1,74 € + pvm) 0100 84 001 (ruotsi, 1,74 € + pvm)
Kainuu	0600 398 008 (1,17 € + pvm)
Kanta-Häme	03 106 25 300 (1,49 € + pvm)
Keski-Pohjanmaa	0100 85 444 (suomi, 1,42 € + pvm) 0100 86 444 (ruotsi, 1,42 € + pvm)
Keski-Suomi	0100 876 50 (1,67 € + pvm),
Kymenlaakso	0100 84 299 (1,67 € + pvm)
Lappi ja Länsi-Pohja	0200 99 000 (1,17 € + pvm)
Pirkanmaa	0100 84 488 (1,42 € + pvm)
Pohjois-Karjala	0200 200 55 (1,41 € + pvm)
Pohjois-Pohjanmaa	0100 865 00 (1,25 € + pvm)
Pohjois-Savo	0200 200 50 (1,34 € + pvm)
Päijät-Häme	0601 100 60 (1,67 € + pvm)
Satakunta	0600 309 666 (1,67 € + pvm)
Vaasa	0600 399 411 (1,49 € + pvm)
Varsinais-Suomi	02 106 00 60 (suomi, 1,17 € + pvm) 02 106 06 00 (ruotsi, 1,17 € + pvm)

ja. Puhelu on maksullinen, mutta jonotus on maksuton. **Sairaanhoitopiirit, tilausnumerot ja puhelun hinnat ovat taulukossa (pvm - paikallisverkkomaksu).**

Mitä matka maksaa?

Maksat taksimatkasta enintään omavastuun verran. Vuon-

na 2017 omavastuu on 25 euroa yhdestä taksimatkasta.

Jos taksimatka maksaa vähemmän kuin 25 euroa, maksat koko matkan hinnan kuljettajalle.

Omavastuun katto on vuodessa 300 euroa. Kun olet maksanut kalenterivuoden aikana taksimatkoista yhteensä 300 euroa,

saat Kelasta vuosiomavastuukortin. Kun esität kortin kuljettajalle, sinulta ei enää peritä omavastuuta, vaan matka on maksuton.

Voinko tilata taksin muualta kuin oman alueen tilausnumerosta?

Sitä ei kannata tehdä. Jos tilaat taksin muualta, maksat koko matkan hinnan kuljettajalle. Sinun täytyy hakea matkakorvausta Kelasta erikseen jälkepäin. Tällöin omavastuu on suurempi eli 50 euroa yhdestä matkasta. Näitä matkoja ei myöskään laskea mukaan vuosiomavastuuseen.

Olen menossa rintamaveteraanien kuntoutukseen. Miten matkani korvataan?

Matkan korvaaminen riippuu siitä, millä perusteella saat kuntoutusta. Jos kunta on myöntänyt sinulle kuntoutusta, joka perustuu rintamaveteraanien kuntoutuksesta annettuun lakiin, Kela korvaa matkan kuntoutuspaikkaan kokonaan. Matkasta ei peritä omavastuuta. Tätä kuntoutusta varten sinulla pitää olla rintamapalvelutunnus, rintamasotilastunnus tai rintamatunnus.

Jos kyseessä on muu kuntou-

tus tai sinulla ei ole rintamapalvelutunnusta, maksat matkasta 25 euron omavastuun. Muuta kuntoutusta voi järjestää esimerkiksi veteraanijärjestö.

Toivon, että tuttu taksin-kuljettaja veisi minut rintamaveteraanien kuntoutukseen. Onko se mahdollista?

On. Jos sinulla on rintamapalvelutunnus, rintamasotilastunnus tai rintamatunnus, voit käyttää omaa tuttua taksinkuljettajaa. Tällöin maksat matkan kokonaan taksinkuljettajalle ja haet itse korvauksen Kelasta.

Anne Hauta
suunnittelija, Kela

www.sotaveteraanit.fi

<https://www.facebook.com/sotaveteraaniliitto>

DSV

It's all about logistics

Puh. 020 738 8388 • info@fi.dsv.com • www.fi.dsv.com

Palvelumäärärahan kautta veteraaneille kuljetustukea ja osallistumisen mahdollisuuksia

Taksikortti on tarkoitettu vain vapaa-ajan matkoihin. Terveystuella matkoihin tulee käyttää Kela-taksia. Taksikortti myönnetään ensisijaisesti niille veteraaneille, joille ei ole myönnetty kaupungin tai muita kuljetuspalveluita.

Lahdessa on käytössä veteraaneille "Arvokortti 200 euroa", jolla veteraani voi tarpeittensa mukaisesti tehdä taksimatkoja. Tälle vuodelle niitä on jaettu lähes 200 000 euron edestä. Tämä toimii samalla periaatteella kuin lounassetelit.

Risto Kajaste
sosiaalineuvoja, Lahti

Porissa taksikuljetusten kohdalla kuljetuspalvelujen tarve ja "kohtuus" määritellään yhdessä veteraanin kanssa myönnettäessä matkoja kotiin annettavien palvelujen määrärahasta. Porin ULA-taksin keskuksen ilmoitetaan veteraanin tiedot, joka saa käyttää ns. veteraaniajoja. Veteraani ei tarvitse rahaa eikä mitään

lappuja, vaan laskutus tulee suoraan kaupungille. Laskutuksessa seurataan ajojen toteutumista. Tämä on toiminut hyvin ja veteraanit ovat tyytyväisiä.

Kaija Kataja
Vanhuspalveluiden esimies, Pori

Helsinkiäisillä sotaveteraaneilla on mahdollista käyttää kotona asumista tukevia määrärahoja myös kuljetuksiin (taksiajoihin).

Kuljetukset toteuttaa Helsingin matkapalvelut. Tilatessaan kuljetusta veteraani ilmoittaa nimensä ja sen, että on veteraani. Matkapalvelulla on tiedot veteraaneista, joille on myönnetty kuljetuspalveluita.

Veteraanin ei itse tarvitse seurata määrärahaa, vaan sen tekevät kaupungin veteraanipalvelut. Veteraanipalveluista otetaan tarvittaessa yhteyttä veteraaniin, jos määräraha näyttää loppuvan. Kuljetuksia ei saa käyttää terveydenhoidollisiin matkoihin. Tänä vuonna 12.10. mennessä matka-

palveluita on käyttänyt 279 veteraania.

Myös Helsingin sotaveteraanipiiristä voi anoa henkilökohtaista avustusta taksimatkoihin.

Rauno Loukkola
Helsingin seudun sotaveteraanipiirin toiminnanjohtaja

Kotkassa kuntoutusmatkat toimivat seuraavasti.

Kun päätös kuntoutuksesta on tehty, niin tieto siitä lähetetään Kelalle. Kun avokuntoutusjakso sitten toteutuu, tilaamme edellisenä päivänä kyydit salatulla sähköpostilla. Yhteistyö Kela-taksikeskuksen kanssa toimii hyvin. He tuntevat toimintamme ja ongelmia ei ole. Tilauksessa on aina maininta rintamaveteraanien kuntoutusmatkasta (RiVe kyyti). Taksi ei veloita veteraania lainkaan, vaan saa korvauksen suoraan Kelalta.

Antti Olsen
Fysioterapeutti, Kotkan kaupunki

Kiitos Sotaveteraaneille
Imatralta! nro:263

Imatran Logo-paino Ky
Imatra

Kuljetus J. Raijas Oy
Rautjärvi

Hirvijärven Osuusmeijeri
Jalasjärvi

Joen Kivituote Oy
Joensuu

Kiitos Sotaveteraaneille
Joensuusta! nro:265

Kiitos Sotaveteraaneille Juupajoelta! nro:258 	Sähköurakointi Aho Oy Säynätsalo	KES-Siltaykköset Oy Jämsä
www.ads-group.net	Kuljetuspalvelu Vatiala Oy Kangasala	Maanrakennusliike Mikko Sallinen Oy Kangasala
Pesula Marko I. Lahtinen Oy Kankaanpää	Pohjan Taimi Oy Kannus www.pohjantaimi.fi	Koneurakointi Juha Mäensivu T:mi Kauhajoki
Rakennusinsinööri-toimisto JM-Rakenne Oy Kauhajoki	TKH Logistics Oy Kemi	Twinputki Oy Kerava
Enskan Remontti Oy Kerava	Trukkihuolto Marjeta Oy Kerava	www.golfsarfvik.fi
Kolarin LVI-Tarvike Ky	Kometko Oy Konnevesi	S. KAKKKO OY Koski TL
Insinööri-toimisto H. Eskelinen Oy Kotka www.heske.fi	Autosalpa Oy	Koneurakointi Hermunen Kouvola
Valkealan Sotilaskotiyhdistys Vekara	Kouvolan PTR Oy Kuusankoski	Puhdistushuolto Pertti Lehtinen Ky Kouvola
Ri-Plan Oy Kouvola www.ri-plan.fi	Kuopion Woodi Oy Kuopio	Savon Kuljetus Oy Kuopio www.savonkuljetus.fi
Koskelan Saha Oy Kuortane	Maansiirto Ari Federley Oy Lahti	Nikko Oy Jakkula

SAVOTTA

SINCE 1955
SUOMI ★ FINLAND

www.savotta.fi

Käsivarsi sodassa ja rauhassa

Lappi on siitä erikoinen paikka, että siellä on niin suomalaisten kuin venäläisten ja saksalaisten ja vähän ruotsalaistenkin jättämiä taistelujälkiä toisen maailmansodan ajoilta. Lapissa vietettiin syyskuun puolivälissä oikeata sotahistoriallista superviikonloppua. Esitelmää ja taistelupaikkoihin tutustumista riitti roppakaupalla alkaen Enontekiön Järämän sotamuseoalueesta päättyen Kemijärven Mäntyvaaran taistelun muistomerkillä.

Järämä matkailijoiden suosiossa

Käsivarren puolella välissä, Lätäseno-jokilinjan länsipuolella on tässäkin lehdessä aikaisemmin esitelty saksalaisten kesällä 1944 lähinnä vankityövoimalla rakentama Sturmbock-Stellung -taisteluasema. Se rakennettiin alun pitäen sen tilanteen varalta, että Suomi irtautuu Saksan rinnalta sodan vielä jatkuessa ja venäläiset miehittävät maan.

Saksalaiset varautuivat pitämään elintärkeäksi katsomansa Petsamon nikkelimäalueen. Siltä varalta, että venäläiset etenisivät Kilpisjärven tietä Jämelelle asti, rakennettiin mainittu puolustusasema. Siinä ei kuitenkaan koskaan varsinaisesti taisteltu, kun venäläiset eivät miehittäneet Suomea eivätkä suomalaiset häätyneet saksalaisia yrittäneetkaan murtaa vahvasti varusteltua asemaa. Saksalaisten rakentamat linnoitteet näkyvät maastossa hyvin vielä tänäkin päivänä. Osa puolustusasemasta on Enontekiön kunnan toimesta entisöity Kilpisjärvelle johta-

van tien läheisyydessä ja alueella on rakennettu museo ja opastuskeskus.

Kesän aikana alueella vieraili lähes 4 000 matkailijaa ja 15.9 vietettiin kesäkauden päättäjaisiä. Ohjelmaa ja tapahtumia oli klo 10:stä alkaen iltaan saakka ja kävijöitä riitti. Aamupäivästä alkaen museoon tutustui useita koululaisryhmiä Enontekiön eri kouluista ja lapset ja nuoret osoittivat erityistä kiinnostusta kaikenlaisen sotakalustoon - niin vanhaan kuin Sodankylän Jääkäriprikaatin ja Rajavartiolaitoksen esittämään uuteenkin kalustoon.

Enontekiön kunta ja sen opetustoimi ansaitsevat erityiskiitoksen toimeliaisuudestaan. Järämän museo avautuu taas ensi kesäkuussa ja käyntiä tässä Käsivarren ainutlaatuisessa museossa voi suositella lämpimästi.

Suomen Sotahistoriallisen Seuran maakuntaseminaari Rovaniemellä

Sattumalta seuraavana päivänä 16.9. oli Rovaniemellä hyvän suosion saanut seminaari liittyen La-

pin saksalaisaikaan ja Lapin sotaan. Tilaisuuden avasi seuran puheenjohtaja dosentti **Mikko Karjalainen** ja sen jälkeen prikaatikenraali (evp.) **Pentti Airio** esitelmöi jatkosodan sotatoimista Rovaniemen näkökulmasta. Dosentti **Marianne Junila** puolestaan puhui saksalaisten sotilaiden ja suomalaisen siviiliväestön kanssakäymisestä sodan aikana Rovaniemellä. Junilan mukaan väestö otti uudet naapurinsa vastaan lähinnä hyötynäkökulmasta. Kun kaikkea oli pulaa, saatiin saksalaisilta sentään pieniä palveluksia vastaan tuntuvia korvauksia niin rahassa kuin tavarasakin. Kadetti **Eetu Happonen** taas puhui sotastrategiasta, siitä, mitkä olivat suomalaisten suunnitelmat Rovaniemen valtaamiseksi syksyllä 1944. Rovaniemi tuhoutui sotatoimissa hyvin perusteellisesti, kun ratapihalla ollut täysi ammusjuna räjähti. Tänäkin päivänä kiistellään vielä siitä, kumpi osapuoli ammusjunan räjäytti ja oliko kysymyksessä ollenkaan tahallinen teko vai vain puhdas vahinko.

Päätteenä everstiluutnantti (evp.) **Olli Dahl** kertoi Sturmbock Stellungin merkityksestä saksalaisesta näkökulmasta. Hän toi myös uunituoreet terveiset ko. puolustusasemasta, missä oli vierailut seminaaria edeltävinä päivinä.

Jokaisen esityksen päätteeksi seurasi kysymyksiä ja keskustelua.

KÄSIVARSI SODASSA JA RAUHASSA

15.9.2017 klo 10-18

Järämän linnoitusalueella

Tutustu näyttelyyn sekä linnoitusalueelle.

klo 10-14 Koululaisia Järämässä

klo 10-15 Jalkaväen aseiden kalustoesittely, Jääkäriprikaati, Sodankylä

klo 10-15 Rajavartiolaitos esittäytyy

klo 11 Historiallinen kehityskulku, joka johti Muurinmurtaja- linnoitusketjun rakentamiseen Enontekiön käsivarteen Järämää vuosina 1943-44, **Kari Murtola**

klo 12 Opastettu kiertokävely, lähtö museon edestä

klo 12 Sota-ajan gramofonimusiikkia pitkin päivää

Gramofoniveljekset Pentti ja Markku Alatalo

klo 12-14 Ulkona myytävänä hernekeittoa

klo 14 Opastettu kiertokävely, lähtö museon edestä

klo 15 Pohjan Jääkärikilta ja Käsivarren taistelut

Kunniapuheenjohtaja Juhani Paakkola

Muistikuvia evakosta

Siiri Karisaari

klo 16.30 Joppausmuisteluksia

klo 17-18 Yhteislaulua sota-ajan hengessä

Reijo Kumpulainen

Järämän kanttiinista saa ostaa Gevalia-kahvia ja munkkeja koko päivän.

Tempaudu mukaan tunnelmaan ja pukeudu 1940-50 -luvun vaatteisiin! Mikäli kierrät linnoitusalueella, varaudu kostean maaston.

Tervetuloa!

Järj. Enontekiön Kehitys Oy

Pentti Airio kertoi Sallassa talvisodan taistelujen kulusta.

Lähes 100-päinen yleisö osoitti suurta aktiivisuutta kertomalla omista sota-ajan kokemuksistaan ja kommentoimalla kuulemaansa.

Itä-Lapin kunnissa on monta sodan ajan taistelupaikkaa

Sunnuntaina 17.9. kiersi vielä täysi bussilasti sotahistoriasta kiinnostunutta väkeä Kemijärven, Pelkosenniemen, Sallan ja Savukosken talvisodan aikaisilla taistelupaikoilla. Monessa paikassa myös pysähdyttiin ja maastossa saatiin kuulla retkeä johtaneen Pentti Airion asiantunteva selostus paikan taistelujen kulusta ja merkityksestä kokonaistilanteen kannalta.

Pidempi tauko pidettiin Sallan Sodan ja jälleenrakennusajan museossa, missä kuultiin museopoppaan **Jarkko Sipilän** perusteellinen ja mielenkiintoinen katsaus liittyen museon esineisiin ja dokumentteihin. Myös Sallan Paikanselässä pysähdyttiin ja kuultiin oikein paikan päällä ruotsalaisen vapaaehtoisjoukon Svenska Frivilligkåren toiminnasta tällä rintaman osalla.

On ilolla todettava, että monessa Lapin kunnassa lännestä itään tunnetaan aktiivista ja elävää sotahistorian harrastusta. Sotatantereena ollut Lappi tuntee

Kari Murtola valaisi Enontekiöllä Järämän puolustusaseman synthyistoriaa.

vastuunsa ja haluaa siirtää sotahistoriansa kautta sotaveteraaniperinnettä myös jälkipolville - niin materiaalisesti kuin myös henkisesti tasolla.

Teksti ja kuvat: Esko Vuorisjärvi
Sotahistorioitsija, VTT

Kenttäpostikirje tuohikuoressa

Kesällä 1941 oli isäni Vilho Kettunen rintamalla kaukana Karjalassa, kaukana repusta-

Sodasta 1941 Sukevalle lähetetty kenttäpostikirje suljettiin tuohikuoreen.

ja osittain kavereistaankin. Siellä hän ajatteli vaimoaan, joka viettää pian 40-vuotissyntymäpäiväänsä.

Sotasaaliikseen Vilho oli saanut paperilehtiön, johon hän kirjoitti hellyttävän kirjeen puolisolleen Katrille. Kun kuorta ei ollut, hän teki sen tuohesta ja antoi kirjeen ruokakuskin mukaan viettäväksi postiin. Postittaja epäili kuoren kestävyyttä. Hän sulki kirjeen oikeaan kuoreen ja kirjoitti siihen osoitteen. Kun Katri sai vieraalla käsialalla kirjoitetun kenttäpostikirjeen, hän pelästyi luullen miehensä kaatuneen. Suuri oli hänen ilonsa, kun sisällä oli oikea kirje omalta mieheltä! Jälkeenpäin molemmat harmitelivat, kun tuohisesta kuoresta puuttuu se kenttäpostileima!

Teksti ja kuva: Tiina Kempainen

Fasismi, natsismi ja kansallismielisyys

Internetin ja sosiaalisen median kiihdyttämä yhteiskunnallinen ja poliittinen keskustelumme käy kuumempuna kuin kenties koskaan ennen. Informaatioteknologisen vallankumouksen myötä tilanne nykyisin eroaa aiemmista vuosikymmenistä ennen kaikkea siinä, että tähän keskusteluun pääsevät ottamaan osaa oikeastaan lähes ketkä tahansa. Samalla on noussut huoli siitä, että niin sanottu vihapuhe pelottaa osan ihmisistä vaikenemaan ja näin rajoittaa heidän sananvapauttaan.

Historialliselta näkökulmalta mielenkiintoista on, kuinka usein nykykeskustelussa puhutaan fasismista ja natsismista. Perinteisesti fasismilla on totuttu viittaamaan Benito Mussolinin johtamaan vuosien 1922-1943 Italiaan ja natsismilla Adolf Hitlerin johtamaan vuosien 1933-1945 kansallissosialistiseen Saksaan. Nykyisin näitä termejä viskotaan sinne tänne osin erittäinkin huolimattomasti eikä niillä useinkaan ole mitään todellista liittymäkohtaa varsinaisiin historiallisiin vastineisiinsa. Niistä on tullut poliittisia lyömäaseita, joita käytetään, kun halutaan alleviivata vastapuolen kaikinpuolista kelvottomuutta.

Asiaan kuuluu myös se, että aatehistoriallisesti epäpätevällä tavalla käytetään fasismia ja natsismia toistensa synonyymeinä. Aiheeseen pintapuolisestikin perehtyvä tajuaa nopeasti, että kaikista yhtäläisyyksistään huolimatta fasismi ja natsismi erosivat toisistaan monissa keskeisissä suhteissa. Fasismi uskoi yhteiskunnan ammattikunnittain tapahtuvaan korporatistiseen järjestäytymiseen ja kohotti valtion kaiken muun yläpuolelle. Juutalaisvastaisuus ja rotuopit eivät kuuluneet fasismiin.

Natseille sen sijaan rodun käsite oli avain koko maailmanhistoriaan, sarana, jonka ympärillä koko yhteiskunta kääntyi. Heidän mukaansa ihmiskunta ja kaantui rodullisesti eriarvoisiin kansoihin, joista vahvimpien suoranaisensa velvollisuutena oli alistaa ja tarvittaessa tuhota alempi-arvoiset. Rotuhierarkian huipulla oli arjalainen rotu, sen vaarallisimman vihollisen taas muodostivat juutalaiset. Antisemitismi ja rasismi olivat natsismin tärkeimpiä käyttövoimia.

Fasismin ja natsismin toisiinsa rinnastava puhetapa alkoi levitä toisen maailmansodan aikana Moskovasta käsin. Kommunismien emämaassa natsismia ei haluttu kutsua sen oikealla nimellä kansallissosialismiksi, koska eihän voitu kuvitella, että Hitlerin järjestelmässä olisi ollut mitään aidosti sosialistista. Kylmän sodan aikana fasismin käsite laajeni itäblokin poliittisessa retoriikassa tarkoittamaan lähes kaikkea sellaista, joka oli neuvos-

tokommunismien virallisen doktriinin näkökulmasta tuomittavaa. Fasisteja eivät olleet ainoastaan toisessa maailmansodassa nujerretut natsit vaan myös mm. Kylmän sodan ideologisessa kamppailussa neuvostoliittolaisten vastapuolella olleet amerikkalaiset ja ylipäätään koko kapitalistinen länsi.

Historiantutkijan näkökulmasta yksi vaikeimmin käsitettäviä ilmiöitä ajassamme on Kylmän sodan maailmassa rautaesiripun itäpuolella kyllästymiseen saakka viljellyn antifasismi-termin paluu yhteiskunnalliseen keskusteluun. Esimerkiksi Yhdysvalloissa presidentti Donald Trumpia äänekkäimmin vastustavat tahot kutsuvat itseään yleisesti antifasisteiksi, samoin kuin kotimaiset militantit rasismien vastustajamme. Historian kertauskurssi toisesti olisi heille paikallaan.

Antifasismi oli keskeinen osa kommunistisen maailman retorista arsenaalia. Esimerkiksi DDR:ssä eli "Saksan demokraattisessa tasavallassa" puhuttiin toisen maailmansodan jälkeen tapahtuneesta "antifasistisesta vallankumouksesta", jossa natsismi revittiin juuriaan myöten irti ja sen tilalle istutettiin rauhantahtoinen, ihmisoikeuksia kunnioittava ja demokraattinen sosialistinen kulttuuri ja yhteiskunta. Tosiasia itäsaksalaisessa antifasismissa oli kyse jostakin aivan päinvastaisesta: ihmisten perusoikeuksien ja -vapauksien häikäilemättömästä polkemisesta, kansanvallan tukahduttamisesta ja omia kansa-

laisiaan vakoilleen ilmianto- ja ajatustenvahdintajärjestelmän pystyttämisestä. Historiankirjansa luenut henkilö tietää, että antifasismi oli pelkkää sananhelinää, kiertoilmaisu pakkokeinonsa ja valvontansa kaikkialle ulottaneelle kommunistiselle poliisivaltiolle.

Sukulaismiö jatkuvalle natsismin ja fasismin hokemiselle on vimma leimata kaikki kansallismielisyys rasismiksi, muukalaivihamielisyydeksi ja äärioikeistolaisuudeksi. Juutalaisten joukkotuhosta kumpuavaa saksalaista menneisyystraumaa on Euroopan Unionissa pyritty levittämään koko maanosan yhteiseksi historialliseksi identiteetiksi. Toisen maailmansodan historiaa vähänkin tunteva ymmärtää helposti, miksi tällaiset pyrkimykset herättävät niin suurta vastarintaa esimerkiksi Puolassa tai Baltian maissa.

Nykyisen hysteriaa hipovan nationalismikammon ilmapii-riissä vaatii uskallusta sanoa, että Suomen historiassa kansallismielisyys on ollut yksi merkittävimmistä positiivisista tekijöistä ja korvaamaton voimavara yhteiskuntaa rakennettaessa. Ilman sitä ei olisi syntynyt itsenäistä Suomea, ei kansallista eheytymistä sisällissodan jälkeen, ei talvisodan henkeä, ei hyvinvointiyhteiskuntaa eikä lamasta noussutta EU-Suomea.

Markku Jokisipilä

Kirjoittaja on valtiotieteen tohtori ja eduskuntatutkimuksen keskuksen johtaja

Auta, tue, palvele!
- Suomen Sotaveteraaniliiton
Naisjärjestön historia
1968-2014

Kaarle Sulamaa
Helsinki 2017

Auta, tue, palvele!
- Sotaveteraaniliiton Naisjärjestön historia 1968-2014

kertoo Sotaveteraaniliiton merkittävimmän tukiorganisaation, Naisjärjestön toiminnasta koko sen 46 vuotta kestäneeltä ajalta.

Kirjan on kirjoittanut valtiotieteen tohtori Kaarle Sulamaa. Kirja on nelivälinen ja siinä on noin 200 sivua.

Kirjaa on saatavissa sotaveteraanipiireistä ja liiton myyntitoimistosta 20 euron hintaan + postikulut.

Tiedustelut ja tilaukset: 09 6126 2015 tai 09 6126 2016
marja.riukka@sotaveteraaniliitto.fi
riina.lillfors@sotaveteraaniliitto.fi
Verkkokauppa palvelee osoitteessa:
www.sotaveteraanit.fi

BERNER

TERVEYSKIRJASTO

Luotettavaa tietoa
terveydestä ja sairauksista
kaikille suomalaisille.

DUODECIM

www.terveyskirjasto.fi

SOTAHISTORIA

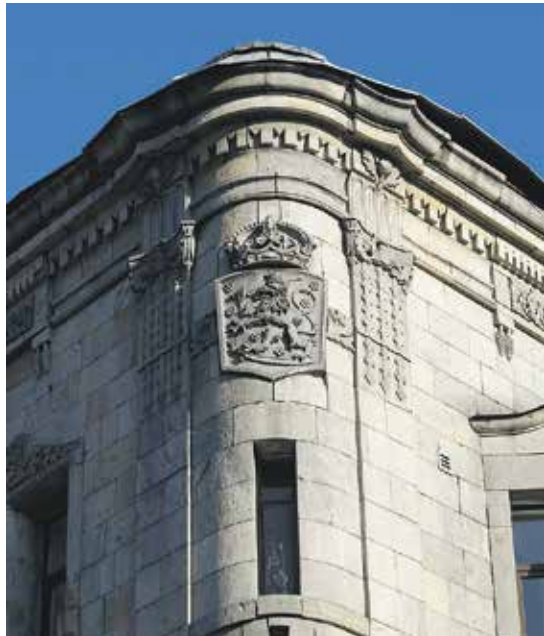
Veteraanien jalanjäljillä Karjalassa

Siiranmäki, legendaarinen jatkosodan taistelupaikka Karjalankannaksella. Juvalainen historian harrastaja **Erkki Hänninen** seisoo muistomerkin vieressä ja kertoo, kuinka punkaharjulainen 19-vuotias sotamies **Eero Seppänen** yhden vuorokauden aikana tuhosi panssarikauhullaan kuusi vihollisen panssarivaunua. Seppäselä myönnettiin tästä "tuhotyöstään" Mannerheim-risti.

Olemme Matka-Moilasen järjestämällä sotahistoriamatkalla Karjalankannaksella. Siiranmäki, yksi kohteistamme on jo pahasti pusikoitunut ja myrkylliset jättiputket rehottavat tien molemmiin puolin. Maastoon ei mäen rinneessä enää ole menemistä.

Suomi 100 -juhlavuoden merkeissä lähdettiin 13. syyskuuta Juvalta kohti Karjalaa. Heti aluksi saatiin Erkiltä tuhti tietopaketti Etelä-Savossa vuosina 1788-1790 riehuneesta Kustaan sodasta ja Savon prikaatin komentajan, eversti Curt von Stedingkin johdolla käydystä Parkumäen voittoisasta taistelusta.

Matkan yksi erikoisimmista kohteista on **Huuhannmäen sotahistoriallinen museo** Jaakkimassa. Se sijaitsee suomalaisten rakentamassa luolassa entisen kasarmialueen vieressä. Esineitä on vielä varsin niukasti, mutta kuvat ovat mielenkiintoisia ja kuvataulut hyviä. Tosin kaikissa esineissä ei ole tekstejä ja taulutekstit ovat - ainakin toistaiseksi - vain venäjäksi. Mielenkiintoinen yksi-

Entisessä Kansallis-Osake-Pankin talossa Viipurissa on Leijonavaakuna. Kuva: Juha Hyvärinen

Lumivaaran sankarihautausmaalle on tuotu ristit jokaiselle vainajalle. Kuva: Matti Hyvärinen

tyiskohta on kuva, jossa venäläinen naissotilas ratsastaa hirvellä. Puna-armeija yritti 1930-luvulla kesyttää hirviä hevosten rinnalle sotaratsuksiksi. Väitetään, että jopa pikakivääreitä yritettiin asentaa hirvien sarviin. Sotahirvihanke ei kuitenkaan onnistunut; hirvet eivät halunneet taistella suomalaisia vastaan...

Elisenvaaran asemalla on pommituksessa surmansa saaneiden muistomerkki. Asiantuntijamme Erkki Hänninen kertoo tästä pitkään vaietusta tragediasta, jossa noin 150 siviiliä joutui vihollisen pommituksen uhreiksi. Tarkkaa uhrien lukumäärää ei koskaan saada selville.

Lumivaaran sankarihautausmaalla kirkon vieressä on uudet valkoiset ristit, joissa on sankarivainajan nimi. Näky on kuin vanhoissa valokuvissa, joita otettiin sankarihautausmaista sotien jälkeen. Kirkossa on vielä - ihme kyllä - jäljellä yksi kello. Se soi kauniisti sankarivainajien muistolle.

Urheiluhistoriaakaan ei unohdettu. Kurkijoella pysähdytään Veikko Hakulisen muistomerkille. Erkki kertoo "Haku-Veikon" maineikkaasta hiihtourasta.

Hiitolassa pysähdymme vapussodan muistomerkille, joka on edelleen pystyssä hyväkuntoisena. Siinä on teksti "Kaiju kannel-

kaatuneille, sotatiellä sortuneille". Otamme Hiitolan hautausmaan vierellä maljan itsenäiselle satavuotiaalle isänmaalle.

Käkisalmen linna seisoo jyhkeänä paikallaan. Josif Stalin -panssarivaunu ja rynnäkkötykki vartioivat paikoillaan linnan parkkipaikalla. Vuoksen vanha, alkuperäinen uoma virtaa rauhallisena linnan vieritse.

Äyräpään kirkonmäki -paikka, missä taisteltiin sekä talvi- että jatkosodassa. Lohduttomat talvisodassa tuhoutuneen kirkon rauniot; otan muistoksi palan kirkon tiiliskiveä. Taisteluhautausmaalle Äyräpään harjanteella. Vuoksen takana on Vuosalmi, missä vihollisen hyökkäys pysäytettiin. Erkki Hänninen kertoo havainnollisten karttojen avulla Äyräpään - Vuosalmen taisteluista, missä olivat mukana myös pääosin Etelä-Savossa perustetut JR 49 ja JR 7, jota komensi juuri heinäkuussa 1944 everstiksi ylennetty Adolf Ehrnrooth.

"Kauppa-auto" pysähtyy kirkon raunioilla Moilasan bussin vireen, myynnissä on mm. alkoholia, suklaata ja karttoja. A vot harashoo - alkoholia saa myös miekan ja Kalashnikovin muotoisissa pulloissa...

Äyräpästä Siiranmäelle, mistä matka jatkuu kohti Raivolaa. Valitsemme väärän reitin, joka johtaa umpikujaan. Kannas jakaa yllättää vieläkin: Keskellä ei mitään seisoo portinvartijana Leninin jyrä hahmo ja puomi on kiinni. Tiukkailmeinen mies laittaa käsivarret X-muotoon pysähtymisen merkiksi. Kokenut kuskimme Eero Moilanen kääntää ison bussin taitavasti kapeassa paikassa. Otamme kuvia Leninin patsaasta, kuvausta ei kielletä. Matka jatkuu ihmetellessä, mitä puomin takana olisi ollut.

Raivolasta ajamme Kanneljärvelle Kuuterselkään, missä VT-linja murtui Kannaksen suurhyökkäyksen alkuvaiheessa kesäkuun puolivälissä 1944. Sitä ennen pääasema oli murtu-

nut Valkeasaarella. Muistomerkin äärellä kuulen sieluni korvin puna-armeijan raivoisan tykkitylen jyskeen. Täällä Kuuterselässä vihollisella oli kaksi ja puolisataa tykkiä ja heitintä murskaamassa suomalaisten puolustusta ennen läpimurtoa.

Siestarjoella on historian havinaa. Siellä laskee Suomenlahteen ikiaikainen rajajoki jo Pähkinäsaaren rauhan ajalta, vuodelta 1323. Siestarjoen tunnettu tykkitehdas on muuttunut työkalutehtaaksi. Legendaarisen "kolmen linjan kiväärin" toinen kehittäjä, Sergei Moshin on saanut patsaan tehtaan vierelle.

Summa, taistelupaikka talvisodan Mannerheim-linjalla. Taipaleen loholla rintama piti, mutta Summan ja Lähteen lohkoilla rintama taipui ja suomalaiset joutuivat vetäytymään väliasemaan. Käymme Summan kenttähautausmaalla. Siellä lepää 204 suomalaista sotilasta, jotka antoivat kalleimman uhrinsa isänmaan puolesta, oman henkensä. Heitä ei saatu kotiin.

Kesäkuun 20. päivä vuonna 1944 on Suomen sotahistorian synkkä päivä: Elisenvaaran pommitus ja Viipurin käsittämätön menetys samana päivänä. Erkki Hänninen kertoo meille Viipurin valtauksista ja puna-armeijan hyökkäyksen pysäyttämisestä Tienhaarassa. Ennen ruokailua ravintola Espilässä on meillä aikaa tehdä kävelyretki Viipurissa. Jyhkeä linna on remontissa, torni on huputettu. Entisen Kansallis-Osakepankin talon seinässä on komea Suomen leijona. Tuomio-kirkon rauniot ovat lohduttomat. Teen kunniat vieressä olevalle Viipurin kenttähautausmaan muistomerkille.

Tali - Ihantala. Siellä käytiin pohjoismaiden suurin taistelu kautta aikojen. Siellä laitettiin Suomen ovet säppiin. Suomalainen tykistö ja kranaatinheitimet osoittivat voimansa ja kykynsä keskittää tuli ja murskata vihollisosastot jo ryhmitysalueil-

Erkki Hänninen kertoo Siiranmäen taistelusta. Kuva: Matti Hyvärinen

laan. Jos puna-armeija ampui Kuuterselkään 250:llä putkella, niin sama määrä tykkejä ja heitimiä runnoi Ihantalassa venäläisten asemia majuri Unto Petäjän kehittämän nerokkaan korjausmuuntimen avulla. Unohtaa ei myöskään sovi saksalaisten apua. Panssarinyrkit ja -kauhut sekä lento-osasto Kuhlmeijer Stuka-pommittajineen ja Focke Wulf-hävittäjineen olivat tehokkaana apuna suomalaisille. Stukat, sen ajan täsmäpommittajat tuhosivat tarkkoilla syöksyllään mm. siltoja ja ylimenokalustoa hidastaen näin vihollisen etenemistä. Asiantuntijamme Erkki korostaa myös sitä taisteluhenkä ja -tuhotoa, joka vallitsi suomalaisten sotilaiden keskuudessa. Isänmaata ei anneta viholliselle!

Etsimme GPS:n avulla Ihantalassa kaatuneen jääkärikenraalimajuri Einar Vihman muistolaatant. Se löytyy kuusikosta isosta siirtolohkareesta metsän keskeltä, läheltä hänen kaatumispaikkaansa. Lähistöltä löytyy kanttarelleja. Matkakumppanimme ke-

räävät ne ja aikovat tehdä niistä kotona Vihman muistomuhennoksen. Odottelemme reseptiä.

Ihantalan taistelun muistomerkin äärellä laulamme Veteraanin iltahuudon. Kuskimme Eero Moilanen osoittautuu varsinaiseksi hanurivirtuoosiksi säestässään meitä. Olemme jo aiemmin nimittäneet hänet "Karjalan kotiseutuneuvokseksi", koska hän on todellakin kävelevä - tai pikemminkin ajava - Karjalan historian tietopankki.

Kuukaupin sillan ja Antrean kautta Ensoon ja sieltä takaisin koti-Suomeen. Viiden päivän antoisa retki on takana. Tuhti tietopaketti Karjalan historiaa ja sotatapahtumia on tuliaisina. Kun ylitämme rajan, mietin, että veteraanien ansiosta voimme nyt juhlaa satavuotiasta isänmaatamme. Imatralla maistuu suomalainen kahvi ja munkkipossu.

Teksti: Matti Hyvärinen

Suomalaisten lentokoneiden kuvataulu Huuhanmäen museossa. Kuva: Matti Hyvärinen

Moottorikelkka

Kun talvisaikaan ei suunnattomia jäälakeuksia voitu valvoa venein ja laivoin, keksittiin Neuvostoliitossa (?) varustaa veneenmuotoinen "alus" jalaksin ja moottorilla. Syntyi käsite ja liikenneväline jääreki/jääkiitäjä/moottorireki/moottorikelkka/lumikiitäjä/lumireki/kiitoreki jne. Mainitaan ensimmäisen neuvostoliittolaisen moottorikelkan valmistuneen joskus 1909 A.S. Kuzinin rakentamana. Moottorikelka sai NL:ssa melkoisen suosion ja niinpä myöhempien rakentajien joukossa esiintyvät mm. S.A. Andrejevin ja A.N. Tupolevin nimet. Jo 1930-luvulla moottorikelkkaosastoja oli puna-armeijan sekä NL:n tulli- ja rajavartiolaitosten organisaatioissa. Suomessa liikkui tietävästi ensimmäinen moottorikelkka 1922 Helsingin ja Santahaminan lentotukikohdan välillä. Väline oli aivan kuin jalaksille nostettu pienoisbussi, jonka takapäällä oli kaksilapainen lentokonemoottori voimanlähteenä. Välineen kehittäjäksi mainitaan ilmailuvoimien päällystä.

Moottorikelkkoja liikkui jatkosodan aikana Laatokalla ja Äänisellä. Niitä jäi suomalais-

ten sotasaaliiksi muutamia ja ne kunnostettiin omaan käyttöön valvontatehtäviin. Taistelukelkassa oli virtaviivaisen korin etuseinä päällystetty panssarilevyllä, kun kori muuten oli vanerista. Korin katossa oli aukko kone- tai pikakivääriä varten. Kuljetuskelkan kantokyvyksi mainitaan jopa 1000 kg tai 12 miestä. Sairaskuljetuksiin käytettynä sellaiseen voitiin sijoittaa 4-5 paripotilasta.

Vanerisen kelkan kokonaispituus oli nelisen metriä, leveys ja korkeus puolisoitoista. Moottorina oli tavallisesti kaksi-nelilapainen lentokonemoottori kelkan rungon takaosassa, ja potkuria suojasi metallikehä. Koosta ja käyttötarkoituksesta riippuen kelkka voitiin varustaa kolmella tai neljällä pari metriä pitkällä ja 40 senttiä leveällä jalaksella. Ohjaus oli kytketty etummaisiin jalkasiin ja takimmaisiin oli sijoitettu jarrulaitteet. Sysäysten vaimentamiseksi rungon ja jalasten välillä olivat iskunvaimentimet tai vain yksinkertaisesti lehtijousipakat. Sanotaan taistelukelkoilla saavutetun edullisissa olosuhteissa jopa 100 km:n tuntinopeuksia,

ja niiden nousukyky oli erinomainen. Neuvostoliittolaisten moottorikelkkoja pelättiin varsinkin Äänisellä, jossa ne moottorit ulvoen suorittivat taistelusyöksiä sekä tukivat ja huolsivat jalkaväkeä. Ilmajärvellä neuvostojoukot suorittivat talvella 1942 moottorikelkoilla operatiivisen hyökkäyksen saksalaisten selustaan.

Moottorikelkoilla oli käyttöä sodan jälkeenkin. Suomessa kunnossapidettiin sotasaaliskelkkoja sekä kokeiltiin uusia, mm. Tupolevin rakentamia. Ne kuitenkin todettiin helposti rikkoutuviksi ja liian kalliiksi rannikkomme suhteellisen lyhyillä yhteysväleillä. Kanadalainen jalaksilla ja teloilla varustettu Bombardier oli rannikkotyöstön käytössä huolto- ja yhteysvälineenä aina 1960-luvun lopulle asti. Nykyään hydrokopterit/Nasut/Bandvagnit ovat talvikäytössä korvanneet jalaksilla liikkuvat kiitoret/moottorikelkat/lentokelkat. Erämailla ovat myös yhden/kahden miehen moottorikelkat käyttökelpoisia.

Anssi Vuorenmaa

helsinkiläinen sotahistorioitsija

Selviytymistarina Suomi 1939-1945

Isänpäivälahjavihje

Kirjassa on runsaasti veteraanien muistoja, sotavuosien politiikkaa ja poliittisia uhkapelejä sekä sotavuosien erilaisia ilmiöitä sotalapsista sotilaiden puhdetyöharrastuksiin. Kirjassa on 328 sivua ja 72 kirjoitusta. Artikkelit julkaistu Sotaveteraani-lehdessä.

Kirjoittajina mm. Marianne Junila, Olli Kleemola, Mika Kulju, Jari Leskinen, Ohto Manninen, Timo Soikkanen, Ari Uino, Anssi Vuorenmaa, Esko Vuorisjärvi.

Suomen Sotaveteraaniliiton 60-vuotisjuhlavuoden kirjan on toimittanut valtiotieteen tohtori Olli Kleemola.

Kirjan hinta 30 euroa + postikulut

TILAAMALLA TÄMÄN KIRJAN TUET SOTAVETERAANILIITON TYÖTÄ VETERAANIEHYVÄKSI!

Tiedustelut ja tilaukset: 09 6126 2015 tai 09 6126 2016
marja.riukka@sotaveteraaniliitto.fi • riina.lillfors@sotaveteraaniliitto.fi
Verkkokauppa palvelee osoitteessa: www.sotaveteraanit.fi

PERINNE

Perinnetyötä Längelmäveden seudulla

Syksyllä 1939 kokoontuivat Oriveden, Eräjärven ja Längelmäen kuntien miehet omiin joukko-osastoihinsa Oriveden Opistolle. Juupajoen miehet kokoontuivat talvi- ja jatkosotaan lähtöön kirkon vierellä olevaan Suojeluskunnan taloon Suomelaan.

Tuo joukko on huvennut vähiin, mutta heidän perintöään vaalii tuleva Koillis-Pirkanmaan Veteraaniperinneyhdistys (työnimi). Yhdistyksen toimin-

ta-alue on sama kuin sotaan läheneillä miehillä, tosin Eräjärvi ja osa Längelmäkeä on sulautunut Oriveden kaupunkiin Juupajoen jatkaessa itsenäisenä kuntana. Juupajoen Sotaveteraanit ry:n toiminta puretaan todennäköisesti ennen vuotta 2020, jonka jälkeen tukeudutaan alueelliseen perinneyhdistykseen. Juupajoen Reserviläiset ry on ottanut velvoitesopimuksen mukaisesti perinnetyön hoitamisen vastuulleen.

Yhdistyksen toimialuetta mie-

tittäessä päädyttiin nykyiseen ratkaisuun alueen pitkällisen yhteisen historian vuoksi. Nykyinen Oriveden seurakunta kattaa koko perinneyhdistyksen alueen Juupajoen ollessa Oriveden kappeliseurakuntana. Orivesi tulee toimimaan alueen emoyhdistyksenä. Perinneyhteyshenkilö ja puheenjohtaja ovat Orivedeltä, perinnehenkilön työpari Juupajoelta ja varapuheenjohtaja Längelmäeltä.

Alueella on ollut aina erittäin aktiivista sotaveteraanien toimintaa ja mukaan tulleiden tukijoukkojen varaan tulee perustumaan myös perinnetoiminta. Tällä hetkellä toiminta painottuu edelleen veteraanien, puolisoitten ja leskien hyvinvoinnista huolehtimiseen. Orivedellä on yhdistyksen omin varoin järjestetty veteraaneille, puolisoille ja leskille virkistyspäiviä kahdesti vuodessa Oriveden palvelutalolla. Orivedellä on kerätty tehokkaasti rahaa veteraanien toimintaan mm. vuosittaisella joulukuusien myynnillä ja lipaskeräyksellä. Perinnetyötä on tehty paikkakunnalla pitkään, sillä Oriveden Sotaveteraanit ry:n perinnetoimikunta aloitti työnsä jo vuonna 1982.

Oriveden Sotaveteraanin perinnetoimikunta järjesti syyskuussa Oriveden kirjastoon näyttelyn teemalla Suomi 100 vuotta – Sotaveteraaniliitto 60 vuotta. Siihen oli koottu runsaasti kirjallisuutta, kuvia ja esineitä omista arkistoista. Näyttely oli avoinna yleisölle kahden viikon ajan.

Längelmäen veteraanikuoro yhteiskuvassa. Edessä vas. Matti Saarela, Ensi Karjalainen, Esko Lipponen ja Matti Syvänen. Takana vas. Matti Holttinen, Heikki Salomaa, Samuli Laurila, Valtteri Erkkilä, Rauli Nivala, Jukka Pajunen, Eino Patteri, Paavo Koivunen ja säestäjä Paavo Harola. Kuvasta puuttuu Matti Unnaslahti.

Kuvassa ovat nykyisen perinnetoimikunnan jäsenet. Eturivissä vas. Erkki Kinnari, Raimo Tonttila, Jukka Alho ja Pertti Päivärinta. Takarivissä Samuli Laurila, Pirkanmaan piirin puheenjohtaja Pasi Alho, Martti Ahonen, Jukka Tuomaala ja Tauno Kaukonieniemi. Kuvasta puuttuu Jukka Pajunen.

Oriveden kaupunki, Oriveden seurakunta ja reservijärjestöt ovat olleet aina toiminnassa vahvasti mukana. Yhdistyksen perinnetoimikunta järjesti maaliskuussa ensimmäisen tapaamisen, johon oli kutsuttu paikkakunnalla toimivia tulevia yhteistyökumppaneita. Joukko edusti likimain paria kymmentä paikkakunnalla toimivaa eri yhdistystä tai julkista organisaatiota. Tulevaisuudessa perustetaan paikallinen toimikunta, johon kuuluu myös edustajia yhteistyökumppaneista. Näin tehdään myös Juupajoella ja Längelmäellä.

Yhteistyötä koulujen kanssa on tehty mm. koulujen järjestäessä veteraanipäivän juhlia, veteraanien vieraillessa kouluissa sekä oppilaiden käydessä järjestetyissä näyttelyissä tai perinnekorsussa. Yhteistyötä koulujen kanssa tulee perinneaikana jatkaa ja sitä kautta viedä veteraanien perintöä tuleville sukupolville.

Orivedellä, Juupajoella ja Längelmäellä on perinteisesti ollut omia vuosittaisia perinnetapahtumia. Talvisodan päättymispäivä, kansallinen veteraanipäivä, kaatuneiden muistopäivä, kesäkuun 4. päivä sekä itsenäisyyspäivä ja jouluaatto ovat voimakkaasti painottuneet vuoden kierrossa. Ne tulevat säilymään myös tulevien perinnetapahtumien runkona. Painotukset tulevat luonnollisesti aikaa myöten muuttumaan ja joitain tapahtumia kannatta-

nee järjestää vuorovuosin. Erilaisen teematapahtumien ja näyttelyiden avulla voidaan nostaa juhlavuosina veteraanien työn muisto esiin. Juupajoella edellä mainittujen perinnetapahtumien yhteydessä soveltuvin osin pidetään myös Perinnekorsun ovet avoinna, esitellään sisällä olevaa kalustoa sekä järjestetään pienimuotoista ohjelmaa. Erityispiirteenä Juupajoella ovat radioamatöörit, jotka esittelevät mm. korusella sota-ajan viestivälineiden käyttöä.

Orivedellä ja Längelmäellä toimivat aktiiviset perinnekourot. Ne ovat esiintyneet perinnetapahtumissa ja juhlissa sekä tehneet vierailuja erilaisiin hoitolaitoksiin ja kouluihin. Oriveden kirkossa 12.3.2017 järjestettyä veteraanikuoron ja orkesterin konserttia oli kuulemassa yli 300 henkeä.

Perinnetyötä vetämään valittiin tammikuussa pidetyssä kokouksessa perinnehenkilöksi **Erkki Kinnari** Orivedeltä ja työpariksi hänelle **Tauno Kaukonieniemi** Juupajoelta. Puheenjohtajana toimii **Jukka Alho** Orivedeltä ja varapuheenjohtajana **Martti Ahonen** Längelmäeltä. Aluetoimikuntaan kuuluvat lisäksi **Raimo Tonttila** ja **Pertti Päivärinta** Orivedeltä, **Jukka Tuomaala** Juupajoelta ja **Samuli Laurila** sekä **Jukka Pajunen** Längelmäeltä.

Erkki Kinnari

Loimaan Tilipiste Ky	NDT Inspection&Consulting Oy Loviisa	Forest Strömberg Oy Ab Loviisa
Koneurakointi Malinen Oy Merimasku	Fingeo Oy Mikkeli	Mäntän Rengaspiste Oy Mänttä
Turun Korjaustelakka Oy Naantali	Nastolan Yrityspalvelu Oy	T:mi Jimmy Granqvist -rakennustöitä- Nauvo

Minikonevuokraus J. Vanttinen Oy Nokia	Puuwatti Oy Nokia, Ylöjärvi www.puuwatti.fi	Valtimon Sähkötyö Oy Nurmes
Charter Tuomi Ky Nurmijärvi	Timpuri Lammensalo Ky Orimattila	Kuosan Betoni Oy Orimattila
Oulun Palvelusäätiö	Arkkitehtitoimisto Laatio Oy Oulu, Helsinki	Kiitos Sotaveteraaneille Oulusta! nro:260
Kiitos Sotaveteraaneille Oulusta! nro:261 	Koneurakointi Holtinkoski Oy Ylikiminki	Markkinointi Niemi-Korpi Oy Oulu
Paimion Logistiikkakeskus Oy Paimio	Oy Potoj Trading Ab Parainen	Kuljetusliike Trans-Mantila Ky Parkano
Kiitos Sotaveteraaneille Pertunmaalta! nro:259 	Pieksämäen Seudun Talohuolto Oy Pieksämäki	Byggnads Ab Nynäs Rakennus Oy Pietarsaari
Oy Johnson Metall Ab Pirkkala	AK-Raudoitus Oy Porvoo	Kiinteistö-ja tilitoimisto Sydän-Häme Pälkäne
Kuljetusliike Timo Tuominen Pälkäne	Kyrötekniikka Oy Kyrö	Er-ra Metalli Oy Pöytyä www.tikkurilanromu.fi
Sydbevakning/Eteläkartiointi Oy Karjaa www.etelavartiointi.fi	Brödtorp Trädgård Raasepori www.brodtorp.fi	Wagner Industrial Solutions Skandinavia Ab Raisio
Asuntokauppa Fajanssi Oy LKV Rauma	Muoviura Oy Riihimäki www.muoviura.fi	Lapin Lattiamestarit Oy Rovaniemi
www.kukkolayhtiot.fi	www.lehmiraanta.fi. www.elakeliitto.fi	Salon Tilausmatkat Oy Salo www.salontilausmatkat.fi
Biohaketus Lehtinen Oy Perniö, Salo	Veikko Heinonen Oy Savonlinna	Kaivu ja Kuljetus Terävä Oy Savonlinna www.teravaoy.fi
Kuljetusliike Pulkkinen Oy Savonlinna	www.tunturiauto.fi	Saukrast Oy Soini
Stainless Team Finland Oy Suonenjoki	JPT Jaskari Oy Köyliö	AV-Palvelut Tykkimies Oy Tampere
Tampereen Messut Oy Tampere	Kalevan Isännöinti Oy Tampere	Arnon Oy Tampere www.arnon.fi
Kiitos Sotaveteraaneille Tampereelta! nro:262. 	Insinööritoimisto Comatec Oy www.comatec.fi	Kuljetusliike PG-Trans Oy Tampere

PERINNE

Kun toimeen tartutaan

Tampereella ja lähiympäristössä on sotiemme veteraaneja ja heidän perheitään pyritty tukemaan jo ennen veteraanien yhdistystoiminnan aloittamista. Monipuolinen talkootyö on ollut arvostettua ja sen tuloksia on vieläkin nähtävissämme. Talkoita jossakin muodossa järjestetään nykyään ainakin yhdessä alueen yhdistyksistä - perinteitä menneiltä vuosikymmeniltä.

Jo välirauhan aikana tamperelaisissa asevelipiireissä ja Tampereen kaupungin johdossa nähtiin asunnoista valtava tarve, kun sodista kotiutetut miehet palasivat rauhan toimiin kotiseuduilleen. Niinpä Tampereella suuren innostuksen vallassa talkoolaiset tehtaista ja laitoksista riensivät työpäivän jälkeen rakentamaan pientaloja Nekalaan. Vuonna 1943 Asevelikylä oli valmiina tarjoamassa 26 perheelle hyvät asumismahdollisuudet. Tämä kylä on vielä nytkin pysyvässä, vaikka asukkaina on tuskin yhtään veteraanien jälkeläistä.

Asevelikylän muistopatsas ”Läpi harmaan kiven” vuodelta 1974 on muistuttamassa meitä jälkipolvia uhrautuvasta veljestötoiminnasta.

Eri puolilla kaupunkia on vielä jäljellä nimenomaan sotaveteraanien käyttöön tarkoitettuja kerrostaloja tai niistä huoneistoja. Tämän tukimuodon ovat aloittaneet jo ennen nykyisen veteraaniihdistyksen perustamista toimineet aktiiviset veteraanitahot.

Huomattavan suuri veteraanien asuntohanke veteraanien ja lukuisien yhteistyökumppanien toimenpitein aloitettiin 1990 Tampereen Kaupinmäellä.

Kymmenen vuoden aikana sinne rakennettiin kolme kerrostaloa, jotka tarjosivat 167 laadukasta asuntoa. Nykyään alue muodostaa yhdessä Sotainvalidien Veljeskodin kanssa Tammenlehtäkeskuksen monipuolisine palveluineen. Veteraanien osuus asukkaista vähenee jatkuvasti ja kaupunki osoittaa aikanaan muuta vanhuksia näihin tiloihin.

Havuseppele haudalle

Eräs tärkeä perinteisiin kuuluva seikka kannattaa vielä muistaa. Nimittäin veteraanitoiminnan alkuaikoina innokas vaikuttaja, Aamulehden päätoimittaja ja Sotaveteraaniliiton johtotehtävissä toiminut Jaakko Hakala lausui ikiajoiksi kaikumaan jääneet sanat: ”Yhdenkään sotaveteraanin haudalta ei saa puuttua havuseppele”. Tätä periaatetta on noudatettu vuosikymmenien ajan ja poisnukkuneiden veljien ja sisarien siunaustilaisuuksissa on laskettu havuseppele ja soitettu Finlandian hymniosa. Näin on kunnioitettu heidän elämäntyötään arvokkaasti.

Pirkanmaan Sotaveteraanipiirin aloitteesta pantiin vuonna 1974 perinnekeruu alulle. Myöhemmin järjestettiin perinne-esineiden ja puhdetöiden näyttelyitä ja perustettiin perinnehuone. Tätä toimintaa on suoritettu aktiivisesti kaikissa alueen yhdistyksissä.

Kirjallisesta perinteestä voidaan mainita Tampereen sotaveteraanien huoltoyhdistyksen kolme historiikkia ja ansioituneen jäsenemme **Oiva Kulon** kirjoittamat teokset ”Kohtalon vuodet 1939-45 I ja II.” Yhdistyksemme jäsen **Pentti Salmelin** toimitti tuoreimman historiategoksen ”Aseveljien Tampere.” Pirkkalan yhdistyksessä on julkaistu kaksi kirjaa ”Pirkkalan sotaveteraanit 1966-2006” ja ”Silloin kerran siellä jossakin”.

Jäsenillemme suunnatut omat lehdet ”Tampereen Sotaveteraani” ja ”Pirkkalan veteraaniposti” ovat antaneet tärkeää tietoa veteraanitoiminnasta ja saavutaneet hyvin arvostetun aseman.

Perinnetoimikunnan jäsenet kokouksessa 26.5.2017. Kuvassa oikealta: Pasi Alho ja Raimo Nuutinen Tampereelta, Erkki J. Kivinen Tampereelta, Heikki Karhu Kangasalta, Jouko Viitanen Nokialta sekä Tuomo Koiranen. Toimikuntaan kuuluvat myös Juhani Husa Pirkkalasta, Seppo Järvinen Teiskosta, Jorma Kuoppala Nokialta ja Erkki Taulaniemi Teiskosta.

raanitoiminnasta ja saavutaneet hyvin arvostetun aseman.

Erikoislaatuista perinnettä on edustanut yhdessä sotainvalidien, rintamaveteraanien ja rintama-naisten kanssa toteutettu suuria suosia saavuttanut Veteraaniradio 1990-94.

Ideojana tähän oli tunnettu ”radioääni” Esko Mustonen. Mukana tässä toiminnassa on ollut edustajia Tampereen lisäksi ainakin Nokialta.

Tallenteet näistä radio-ohjelmista ovat antamassa mielenkiintoista perinnetietoa menneiltä vuosikymmeniltä.

Yhteydet kouluihin

Paikallista koulunuorisoa on pyritty tavoittamaan varsin tehokkaasti kouluvierailujen muodossa alueen yhdistyksissä Kansallisen veteraanipäivän ja itsenäisyyspäivän aikoihin.

Hieno nuorten tavoittamista pahtuma on aikanaan ollut ylioppilaiden lakkiaispäivän ohjelman eräs osa Kalevankankaan sankarihaudoilla. Siellä uudet ylioppilaat laskivat ruusunsa sankarivainajien hautakiville. Veteraanit seisivat kunniavartiassa sankaristinten äärellä ja yhdistyksen edustaja lausui kiitoksensa ylioppilaille sankarivainajien muiston kunnioittamisesta.

Vuosikymmenien saatossa olemme kaikissa alueen yhdistyksissä saaneet kiitollisina iloitusta suuresta tuesta ja veteraanien arvostuksesta. Tätä ovat osoittaneet lukuisat yhteistyökumppanimme sekä yksityiset henkilöt lahjoituksin, talkoolaisina ja monin muin eri tavoin.

Perinteistä tänä päivänä

Jo koeteltuja ja hyviksi havaittuja perinteisiä toimintoja jatketaan edelleen niiltä osin kuin se on mahdollista. Ymmärrettävistä, luonnollisista syistä useita perinteistä on varsinaisten jäsenten ikääntyessä ja sairastellessa pakko luopua tai ainakin niitä rajoittaa.

Perinteisiin tilaisuuksiin jäseniä osallistuu voimiansa mukaan,

monesti saattajien avustamina.

Yhdistykset eivät itse kykene järjestämään tilaisuuksia entiseen tapaan. Vastuita perinnetilaisuuksien toteuttamisesta on saatu kantamaan joitakin yhteistyökumppaneitamme. Varojen hankintaankin on jouduttu turvautumaan lipaskeräysten ja muiden toimenpiteiden muodossa. Vapaaehtoisten jäsentemme osuus on tässäkin toiminnassa ollut kiitettävää.

Tärkeätä on korostaa, että jo yhdistysten säännöissä mainittu isänmaallisen hengen ylläpitäminen on säilynyt elinvoimaisena. Eräänä osoituksena tästä kannattaa mainita uudelleen henkiin herätetty Tampereella järjestetty Isänmaan ilta, jossa musiikin, runojen ja puheiden muodossa on muistutettu meitä rakkaasta isänmaastamme.

Naapuriyhdistyksissä vuoden mittaan on useita perinteisiä tilaisuuksia mm itsenäisyyspäivän tienoilla. Pirkkalassa on valmiilla sotaan ja veteraanityöhön liittyvä näyttely kunnan näytelytiloihin. Marraskuun lopulla Pirkkala-seura ja paikallinen sotaveteraaniihdistys järjestävät yleisöluennon Talvisodan torjuntavoitoista.

Yhteyksiä koulujen opettajiin ja rehtoreihin pyrimme lisäämään voidaksemme välittää lapsille ja nuorille tietoutta veteraanien uhrautuvasta työstä maamme hyväksi.

Veteraanien tapaaminen ohjelmaan

Sotiemme veteraanien lukumäärä kaikesta hyvästä huolenpidosta huolimatta näinä vuosina vähenee huomattavasti. Siispä nyt on tähdellistä ja paikallaan valmistautua siihen aikaan, jolloin heitä ei enää ole keskuudessamme. Alueemme Nokian, Pirkkalan ja Teiskon yhdistyksissä varsinaisten jäsenten lukumäärä on niin pieni, että heitä on mahdollista käydä tapaamassa ja heidän hyvinvoinnistaan huolehtia. Tällainen henkilökohtainen tapaaminen veteraanien ehdoilla on

parasta mahdollista terapiaa varsinkin yksinäisille henkilöille.

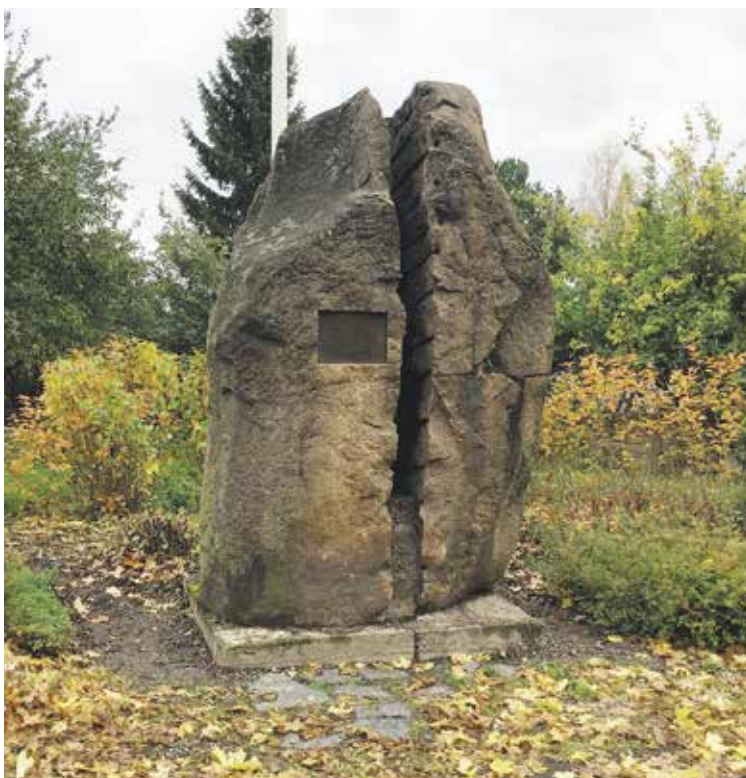
Täällä Pirkanmaalla sotaveteraanipiiri on veteraanijasta perinneajasta siirtymistä varten vuonna 2014 jaettu seitsemään yhteistoiminta-alueeseen. Keski-Pirkanmaan yhteistoiminta-alueen muodostavat Tampereen, Nokian, Pirkkalan ja Teiskon sotaveteraaniihdistykset. Tämän alueen jäsenmäärä kattaa piirin jäsenistä noin kolmanneksen. Kuluvan vuoden alussa yhdistyksissä oli 1355 jäsentä. Tunnuksen saaneita heistä oli 525. Puolisojäseniä oli 99 ja leskiä 254 henkilöä. Kannattajajäsenten lukumäärä oli 477 henkilöä.

Perinnetoimintaa alueella valmistelee aluetoimikunta, joka koostuu alueen sotaveteraaniihdistysten edustajista ja perinnehenkilöistä. Nykyiseen kokoonpanoon kuuluvat: **Raimo Nuutinen**, puheenjohtaja ja **Tuomo Koiranen**, sihteeri Tampereelta, jäseninä **Erkki J. Kivinen**, perinnevastaava Tampereelta, **Jorma Kuoppala** ja **Jouko Viitanen** Nokialta, **Juhani Husa** ja **Reino Pellikka** Pirkkalasta sekä **Erkki Taulaniemi** ja **Seppo Järvinen** Teiskosta. Alueen perinnehenkilönä ja toimikunnan jäsenenä toimiva **Heikki Karhu** Kangasalta edustaa Tampereen seudun rintamaveteraaneja.

Aluetoimikunta kokoontuu pari kertaa vuodessa käsittelemään ajankohtaisia perinneasioita. Lukuisien yhteistyökumppanien edustajat kutsutaan kerran vuodessa aluetoimikunnan kokoukseen kuulemaan perinnetoiminnan valmistelun edistymisestä ja esittämään näkemyksiä ja kokemuksia oman yhteisönsä kannalta.

Aluetoimikunnan kokouksissa on useaan kertaan käsitelty veteraaniperinteen nykytilaan kuuluvia asioita ja kohteita. Tällaisia ovat olleet mm.

- alueen sankarihautojen ja muistomerkkien kartoittaminen ja niiden kunnosta huolehtiminen
- alueellisen perinneyhdistyk-

Asevelikylän muistokivi ”Läpi harmaan kiven” on yksi perinnekohteista.

sen sääntöihin perehtyminen ja kannanotto niihin

- aktiivisten yhteistökumppaneiden hankkiminen ja toiminnan koordinointi
- emoyhdistyksen nimeäminen
- veteraanien aineellinen ja henkinen tukitoiminta nyt ja tulevaisuudessa
- nuorten tavoittaminen kouluissa, oppilaitoksissa ja kutsunnoissa
- alueen median tehostettu käyttö
- nuorten kannattajajäsenien saaminen toimintaan mukaan

Myönteisiä tuloksia asioista on toki saavutettu, vaikka joidenkin kohdalla samat seikat pyörivät uudelleen odottamassa ratkaisuaan.

On todettu, että kokousasiakirjojen vaihto ja säännöllinen tapaaminen piirin muiden yhteistoiminta-alueiden kesken saattaa olla hyvinkin hedelmällistä kokonaisuuden kannalta.

Perinnetoimintaa tulevaisuudessa

Näin paikallisella tasolla perinnetoiminta jatkuu vielä joita-

kin vuosia samojen yhteisöjen ja järjestöjen toimesta kuin nytkin. Luonnollisesti toimintaan tulee jossakin määrin muutoksia, koska veteraaneja ei enää ole siinä mukana.

Toimintaa tuleville vuosille suunniteltaessa saadaan hyviä lähtökohtia ja viitteitä Sotaveteraaniliiton sääntömuutoksesta 2018, jossa muodostettavat perinneyhdistykset tulevat olemaan liiton jäseniä. Liittohan on maamme johtava perinnetyön asiantuntija.

Perinnetoiminnan arvoina pidetään isänmaanrakkautta, veteraanisukupolven kunnioitusta, velvollisuudentuntoa ja yhteisöllisyyttä.

Alueen yhdistykset jatkavat toimintaansa niissä puitteissa kuin se on mahdollista jäsenten lukumäärän ja heidän kuntonsa perusteella.

Nuorempia vastuunkantajia saatava mukaan

Nykyisin mukana olevat perinnetyön yhteistökumppanit on syytä kutsua tilaisuuksiin, joissa sovitaan yhteisesti oman paikka-

kunnan perinnetyön muodoista ja toimijoista.

Yhteistökumppaniemme kirjo on jo aika mittava käsittäen kuntien, seurakuntien, maanpuolustusjärjestöjen, sotainvalidien, kaatuneitten omaisten, vapausoturiin, lottien, sotien perinneyhdistyksen, kadettiin ja rintamaveteraanien edustuksen. Nokialla, Pirkkalassa ja Teiskosella Lions-klubien antama tukeminen on huomattavaa. Lisää yhteistökumppaneita alueellemme on hankkeilla ainakin rauhan- turvaajien, partiolippukuntien ja historian opettajien joukosta.

Velvoitesopimuksien tai yhteistoimintasopimuksien solmiminen yhteistökumppanien kanssa lieenee ihan aiheellista yhteistoiminnan selkiyttämiseksi ja järkeväksi tekemiseksi.

Nykyisen varsin runsaiden kannattajajäsenien joukon käyttöön perinnetoiminnan suorittajina ja luottamushenkilöinä lasketaan todella paljon. On kuitenkin hyvä muistaa, että tuokin osa jäsenistämme on jo aika iäkäs. Heistä kaikista ei perinneaikana enää ole aktiivisiksi toi-

mijoiksi. Siispä katseemme tulee kohdistua nuorten innostuneiden henkilöiden saamiseksi toimintaan mukaan.

Perinnetoimintaakaan ei voida tehdä kokonaan ilman varoja. Taloudellisia mahdollisuuksia joudutaan pohtimaan hyvin perusteellisesti. Veteraanityötä vuosikymmeniä ansiokkaasti tukeneet tahot tulisi saada innostumaan perinneajakauden toiminnan turvaamisesta.

Jäljellä olevan veteraanijoukon ja leskien taloudellisen tukitoiminnan tulee jatkua keskeytyksettä tulevana vuosina ja perinneaikana siirryttyäkin. Avun tarve lisääntyy, vaikka väki vähenee. Toivottavasti Valtiokonttori pitää edelleen osaltaan huolta veteraanien aineellisesta toimeentulosta.

Nykyinen emoyhdistys tulee aikanaan muuttamaan perinneyhdistykseksi omine sääntöineen. Ainakin tällä hetkellä on avoimena kysymys siitä, mitä nimitystä alueen kolmesta yhdistyksestä käytetään. Ovatko ne osastoja, kerhoja vai jaostoja?

Koskaan ei voida liikaa korostaa, kuinka tärkeätä on henkisen

ilmapiirin luominen ja ylläpitäminen alueemme asukkaiden keskuudessa. Kaikkia mahdollisia keinoja tässä mielessä on pohdittava ja käytettävä niitä hyväksi.

Monipuolinen median käyttö veteraaniperinteen vaalimiseksi ja edistämiseksi on ehdottoman välttämätöntä.

Täällä Keski-Pirkanmaan alueella pyrimme pysymään virkeästi ajan valtimolla paneutuen tehokkaasti niihin monenlaisiin haasteisiin, joita on jo nyt esillä ja myöhemmin tulossa lisää.

Perinneajakauteen valmistautuminen vaatii innostunutta näkemystä ja aktiivista panostusta vaativien tavoitteiden toteuttamiseksi.

Isänmaamme hyväksi uhrautuvasti ja sitkeästi palvelleet sukupolvet ansaitsevat ehdottomasti sen, että me jälkipolvet muistamme heidän toimintansa kunnioittavasti ja veteraaniperintönsä säilyttämisen ja vaalimisen arvoisena.

Työryhmä: Raimo Nuutinen,
Tuomo Koiranen ja
Johanna Vuori

Siikalatvan perinneyhdistys rakennetaan yhteistyössä

Siikalatvan perinneyhdistyksen muodostavat vanhan kuntajaon mukaiset viisi maaseutukuntaa, Kestilä, Piippola, Pulkkilä, Pyhäntä ja Rantsila, jotka sijaitsevat Suomen keskiosien lähistöllä. Kuntien yhteenliittämisen jälkeen perinneyhdistyksen muodostavat Siikalatvan ja Pyhäntä kunta.

Pulkkilassa ja Pyhäntällä toimii Rintamaveteraaniosasto ja Kestilässä, Piippolassa ja Rantsi-

lassa Sotaveteraaniiyhdistys.

Perinneyhdistyksen suunnittelutoimikunta on kokoontunut Paavo Kurttilan johdolla kolme kertaa. Heti ensimmäisellä kerralla olimme yksimielisiä siitä, että toimimme yhdessä huolimatta eri järjestöistä, koska olemme suunnittelemassa sodissa 1939-45 taistelleiden miesten ja naisten perinnettä, emme järjestöjen perinnettä, unohtamatta kotirintaman ratkaisevaa merkitystä.

Tällä hetkellä Kestilässä on neljä veteraania, Piippolassa kaksi, Pulkkilassa kolme, Pyhäntällä yksi ja Rantsilassa viisi. Tärkeimpänä tehtävänä on jo varsin iäkkäiden veteraanien hyvinvoinnista ja jaksamisesta huolehtiminen. Alueellamme toimivat Arja Akbaba ja Marja-Leena Moisa- la ovat kiitettävästi saaneet kohdennetuksi ja käytetyksi valtion veteraaneille myöntämät määrärahat kotiin vietävien palvelujen kustannuksiin.

Alueellamme on päätös, jonka mukaan kansallisen veteraanipäivän juhla vietetään yhdistyksen kotikylällä niin kauan kuin veteraaneja on elossa. Itsenäisyyspäivän juhlan järjestää Siikalatvan kunnan eri kylät vuorollaan. Pyhäntä kunta järjestää omat juhlat.

Yhteistökumppaneitamme ovat tähän asti olleet kunnat, seurakunta, koulut, reserviläisjärjestöt ja kotitalousseurat. Kouluilla on tietenkin ensisijainen merkitys sotiin liittyvän tiedon välittämisessä. Oppilaiden osallistuminen eri juhlatilaisuuksiin ja tapahtumiin on tärkeää myös kansalaistaitojen kannalta.

Tulevan perinneyhdistyksen toimikunnan jäsenet (vas.) Kaarlo Jormalainen (Pulkkilä), Raimo Karpakka (Rantsila), Seppo Karppinen (Kestilä) ja Erkki Kauranen (Piippola). Kuvasta puuttuvat Irma ja Mauno Leppikangas (Pyhäntä). Kuva: Markku Tervonen

Perinneyhdistyksen huolehtimisen kohteita ovat kansalliset juhlapäivät, muistomerkit ja veteraanien lesket.

Toimikunnassa sai kannatusta ajatus, että sepeleenlaskujen järjestelyistä vastattaisiin seuraavasti: kansallinen veteraanipäivä/perinneyhdistys, kaatuneitten muistopäivä/seurakunta ja itsenäisyyspäivä/kunta. Kustannus-

ten jako on sitten neuvottelukysymys.

Ongelmakohtiksi todettiin toimijoiden ikääntyminen, nuorten muuttaminen alueelta ja taloudellisten resurssien riittäminen.

Seppo Karppinen
Kestilän Sotaveteraanien
puheenjohtaja

Perinneyhmä valmiina kulkueeseen Kestilässä 1. heinäkuuta 2017. Kuva: Seppo Karppinen

Tammer-Puhallin Oy Tampere	Verokonsultointi Vesa Häkli Oy Tampere	Kiviketo Oy Tampere
Finnsukellus Oy Tampere	RealMachinerv Lempäälä	Turtolan Kaivin Oy Tampere

KENTÄLTÄ

Seppeleenlaskut ja tervehdyskäynnit Sotaveteraaniliiton juhlapäivänä

Haapavesi

Haapaveden lukiolaiset laskivat seppeleet viime sotien muistomerille ja kentälle jääneiden sankarivainajien muistomerille. Koululaiset laskivat myös henkilökohtaisen havun jokaiselle 244 sankarivainajalle.

Kuva: Pertti Hankonen

Harjavalta

Harjavallan sankarihaudalla kunniakäynnillä oli satoja koululaisia. Kuvassa kunniavartiossa ja sepeleen laskussa vas. Senni Härkälä, Elli Hämäläinen, Nea Ahlfors, sotaveteraani Yrjö Rimpinen, Juho-Matias Viitala ja Toni Pöysti. Kunniavartiossa oli lisäksi Frans Saari. Puheen piti Aada Uotila.

Kuva: Pasi Annala

Kalvola

Sepeleenlaskijoina Kalvolan sankarihaudalla olivat oppilaat Ronja Vuorinen ja Erja Rastila sekä sotaveteraanit Sulo Heinonen ja Martta Elo. Kunniavartijoina toimivat Matti Heikkilä ja Jorma Mäntytörmä.

Kuva: Timo Jaakkola

Kemijärvi

Isokylän koulun edustajat laskivat tervehdyskäynnin sankaripatsaalle. Oppilaskunnan sihteeri Vili-Voitto Kivilahti (vas), puheenjohtaja Aino Päätaalo, oppilas Jarkko Tervola ja vs. rehtori Karoliina Hofmann.

Kuva: Timo Käkilehto

Malmi

Lukiolainen Tuike Hakkarainen Helsingin uudesta yhteiskoulusta pitää nuorten puheen Malmin sankaripaadella.

Kuva: Hans-Göran Gabrielsson

Kurikka

Kurikkalaisen ala-asteen Sääntin koulun kaikki 32 oppilasta pääsivät osallistumaan sepeleen tekoon rehtori Katja Saarikosken järjestämissä työpajoissa. Sepelettä sitomassa Viivi Leppiniemi samassa koulussa 1932 aloittaneen sotaveteraani Onni Kivistön seurassa vieressä.

Kuva: Mikko S. Sääntti

Hollola

Kunniavartiossa Hollolan hautausmaan sankarimuistomerkillä ovat reservin kapteeni Tero Tuohimaa (vas.) ja reservin ylikersantti Juha Simola.
Kuva: Veikko Koivula

Kiikoinen

Toukolan koulun oppilaat lauloivat opettaja Heidi Iltasen johdolla Finlandia-hymnin ja Sininen ja valkoinen -laulun.
Kuva: Päivi Lumme

Helsinki

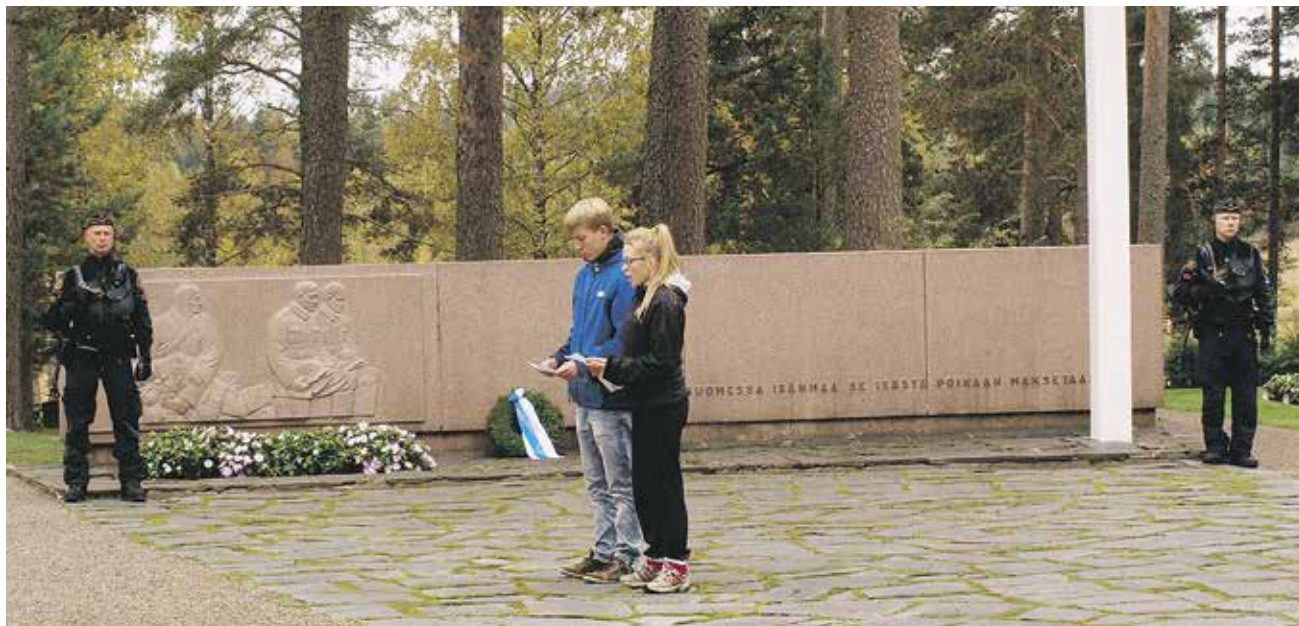
Markku Ahponen laskee seppeleen Heimoveteraanien paadelle ja Töölön Reserviupseerien Antero Jauhiainen seisoo lippuvartiossa.
Kuva: Hans-Göran Gabrielsson

Joensuu

Seppeleenlaskijoina vas. Päivi Seitava, Aulis Laine ja Martta Karttunen. Taustalla on yli 100 lasta Joensuun Pataluodon ja Nepenmäen kouluista.
Kuva: Marko Jalkanen/Kainuun prikaati

Miehikkälä

Miehkälän yläkoulun oppilaat Joonas Salmela ja Essi Oikarinen pitivät puheen seppeleenlaskutilaisuudessa.
Kuva: Armi Oinonen

Isojoki

Peruskoulun 9 lk:n oppilas Konsta Kytöneva piti puheen Isojoen Sankarihaudalla.
Kuva: Tapio Pitkäranta

KENTÄLTÄ

Lappfjärd

Hans Ingvesgård (vas.) ja Per-Erik Rosenback laskevat seppeleen Lappfjärdin kirkon sankarihaudalle.
Kuva: Tony Westerlund

Somero

Kirkonmäen koulun kuoro lauloi "Nostetaan lippu salkoon" ja nosti liput ylös veteraanien kunniaksi Someron hautausmaalla.
Kuva: Merja Ryhtä

Maalahti

Sotaveteraani Bern Hydén ja Maalahden kirkon sankarihautausmaalle laskettava havuseppele.
Kuva: Jarl Silfver

Orivesi

Seppeleenlaskun jälkeen lukiolainen Laura Heikura piti puheen sankarihaudoilla, taustalla Oriveden Veteraanilaulajat.
Kuva: Anne Kotipuro/Oriveden Sanaomat

Ruovesi

Ruovedellä seppeleen laski Ruoveden sotaveteraaniiyhdistyksen hallituksen jäsen, sotaveteraani Yrjö Soranummi. Häntä avustivat lukiolaiset Saara Pajunen ja Mikko Hakola.
Kuva: Juhani Sillanpää

Virolahti

Seppeleenlaskijoina Leo Kurko (vas.), Matti Leikkonen, Emilia Pelttoheimo ja Oona Suni.
Kuva: Hellevi Karhula

Pudasjärvi

Pudasjärven Sarakylän hautausmaan sankarimuistomerkillä seppeleenlaskun suorittivat Sarakylän koululaiset sotaveteraani Eino Anttilan johdolla.

Kuva: Toivo Kiminki

Mänttä

Savosenmäen ala-asteen kuoro esitti opettaja Johanna Husarin johdolla ”Ystävyyden laulun” ja ”Auringon alla”.

Kuva: Jukka Karppinen

Utajärvi

Oppilaat laulavat ”Synnyinmaan” laulunopettaja Reeta Immosen johdolla. Kunniakäyntiin sankarihaudalla osallistui noin 80 lukion, ylä- ja ala-asteen oppilasta.

Kuva: Anna-Mari Tuovinen

Keitele

Koululaiset Henna Heinonen ja Tapio Savolainen laskivat seppeleen Keiteleen sankaripatsaalle. Tilaisuuteen osallistui Nilakan yhtenäiskoulu noin 195 oppilaan voimin.

Siikajoki

Siikajoen Sankarivainajien muistomerkillä seppeleen laskusta huolehtivat Siikajoen Gummeruksen koulun oppilaat.

Kuva: Kauko Lumiaho

Muhos

Havuseppeleen laskivat pääpaadelle Sanni Tihinen (vas.), sotaveteraaniyhdistyksen puheenjohtaja Pertti Marttinen, sotaveteraani Kaarlo Maneilius ja Sofia Tokola.

Kuva: Tero Haipus

KENTÄLTÄ

Hämeenlinna

Hämeenlinnan Seudun Sotaveteraanit kokoontuivat 27.9. keskusseurakuntatalolle juhlatilaisuuteen, jossa sotaveteraaneille luovutettiin presidenttiparin allekirjoittama kunniakirja ja kassi, joka sisälsi tuhdit villasukat, suklaarasian, Osuuskunta Hämeenmaan lahjoittaman kahvipaketin ja Lähitapiolan keksipaketin. Tilaisuuteen osallistui kolmisenkymmentä Tammenlehvän kunniakansalaista.

Kuva: Pekka Joutsen

Ikaalinen

Sotaveteraani Vilho Pitkänen tutustuu arvokkaaseen huomionsoitukseen. Päivä oli hänelle merkityksellinen myös siksi, että hän pääsi vihdoin asumaan samaan asuntoon Ikaalisten Jyllin Kodeille yhdessä vaimonsa Sanelma Pitkäsen kanssa.

Kuva: Tarja Vikman

Haapavesi

Vilho Pirnes vastaanotti tuliaiset kotonaan.

Kuva: Pertti Hankonen

Joensuu

Sotaveteraani Erkki Pesosta (istumassa oik.) käytiin tervehtimässä 4.10. Erkkille luovutettiin presidentin kiitoskirje, suklaata, villasukkia ja kirja "Selviytymistarina". Takana oik. puoliso Aira Pesonen vieressään Joensuun sotaveteraaniyhdistyksen puheenjohtaja Pentti Martikainen. Istumassa (vas.) JR 9 Perinneosaston sihteeri Erkki Lehtinen.

Kuva: Jorma Mikkonen

Karttula

Karttulan Sotaveteraanit ry:n sihteeri Lauri Antikainen luovuttaa tasavallan presidentin ja rouva Haukion kiitoskirjeen sotaveteraani Veera Karhuselle.

Kuva: Veikko Pulkkinen

Iitti

Sotaveteraanit Osmo Porevesi (vas.) ja Salmi-kodissa asuva Sulo Sepälä tapasivat toisensa pitkstä aikaa juhlahetken merkeissä.

Kuva: Timo Hopponen

Muhos

Sotaveteraaniyhdistyksen puheenjohtaja Pertti Marttinen lukee kiitoskirjettä palveluasunnossa asuvalle 92-vuotiaalle sotaveteraani Aleksanteri Rajatielle.

Kuva: Titta Kukkonen

Nivala

Nivalan Sotaveteraanien Martti Heikkilä kävi tervehdyskäynnillä Väinö Sarmalkankaan kodissa Nivalan Padingissa Sarmalkankaan 94-vuotispäivänä. Presidentti Sauli Niinistön ja rouva Jenni Haukion allekirjoittama kunniakirja ja juhluvuoden konvehtirasia olivat arvokkaat ja mieluisat lahjat juhluvuoden kiitoksena sotaveteraaneille.

Kuva: Elsa Löytynoja

Sotaveteraaniliiton ansiomitali Raimo Salolle

Reijo Viitala (oik.) onnittelee Raimo Saloa. Keskellä takana Teuvo Mahberg.

Yliluutnantti, muusikko, dokumentaristi Raimo Johannes Salo Kyyjärveltä vastaanotti Suomen Sotaveteraaniliiton ansiomitalin Hämeenlinnan Sotaveteraanien toimistolla, joka sijaitsee Suomen kasarmilla ja jossa nuori Raimo Salo aloitti palve-

luksen kersanttina Jääkäripatteristossa. Ansiomitalin luovutti Suomen Sotaveteraaniliiton Kanadan piirin puheenjohtaja Reijo Viitala, joka oli saapunut edustamaan Kanadan veteraaneja liiton 60-vuotisjuhlissa Helsingissä.

Ansiomitaliehdotuksessaan

Reijo korosti Raimon pitkää ja ansiokasta työtä veteraanien ja lottien hyväksi sota-aikaa koskevista dokumenteista levytyksiin ja viihdytyskiertueisiin, jotka olivat vieneet muusikon useaan kertaan jopa Yhdysvaltoihin ja Kanadaankin viihdyttämään lottia ja veteraaneja.

”Raimon dokumentit talti- oivat nyky- ja tuleville sukupolville sota-ajan realiteetteja juuri hetkellä, jolloin henkilökohtaiset kontaktit veteraaneihimme ja lottiimme ovat harvenemassa heidän poistuessaan luotamme. Raimon työ on ainutlaatuista ja korvaamatonta. Lottadokumentti *Viimeinen testamentti* jättää kuulijakuntansa kyyneliin”.

Raimon ansiomitali saa erikoisen hehkunsa Suomen satavuotisjuhlavuonna myönnettynä. Onnittelumme Raimolle!

Reijo Viitala

Suomen Sotaveteraaniliiton
Kanadan piirin puheenjohtaja

Perinnetyö esillä Kymenlaaksossa

Kymenlaakson piirin neuvottelupäivä pidettiin 6.10.2017 Valkealassa Puhjonrannan kursikeskuksessa. Tilaisuuteen osallistuivat kaikkien yhdistysten ja kerhojen edustajat. Päivän aikana syvennyttiin perinnetyöhön ja sen etenemiseen. Liitosta oli tilaisuuteen saatu **Pertti Suominen**. Hän johdatti perinnetyöhön valtakunnan tasolla. Piirin perinnetyö- vastaava **Eero Mattilan** johdol-

la alueelliset vastuuhenkilöt kertoivat oman alueensa tilanteen. **Antti Laherto** Kouvolasta, **Esa Anttas** Iitistä, **Aapo Tokkola** Kotkasta ja **Matti Sahala** Haminasta esittelivät omien alueidensa suunnitelmia.

Marika Martomaa esitteli Haminassa aloitettua kummitoimintaa, **Eila Kohopää** kuntoutuksen ja kotiaavun järjestämistä sekä **Toivo Hartikainen** ajan-

kohtaisia asioita. Piirin puheenjohtaja **Arto Mikkonen** tiedotti liiton ajankohtaisista asioista, mm. sääntömuutoksista. Aiheet olivat kiinnostavia ja kysymyksiä esitettiin runsaasti. Vuoden päästä taas tavataan samoissa merkeissä.

Teksti: Toivo Hartikainen

Kuva: Eero Mattila

Pertti Suominen johdolla tutkitaan perinnetyön tilannetta. Kuvassa aluevastaavat (vas.) Esa Anttas, Aapo Tokkola, Matti Sahala, Antti Laherto ja Pertti Suominen.

Kaavilla tammenlehväaulan avajaiset

Viisi Kaavin seitsemästä elossa olevasta veteraanista. Vas. Kaino Ränsänen, Viljo Lampi, Viljo Muinonen, Vilho Savolainen ja Veli Hiltunen.

Veteraanit kunniavieraina Tuntematon sotilas -näytöksessä

Etelä-Pohjanmaan Lähtäpiola järjesti 12-13.10.2017 Tuntemattoman sotilaan kutsuvierasnäytöksen kahdeksalla paikkakunnalla. Näytöksen kunniavieraina olivat alueen sotaveteraanit.

Tilaisuuteen osallistui Kurikassa kahdeksan tammenlehväveteraania. Veteraanien mielestä tätä elokuvaa ei voi verrata van-

haan alkuperäiseen mustavalkoiseen elokuvaan, jota on tullut katseltua monet kerrat televisios- ta. Rytinää ja räiskettä oli. ”Saakohan nyt nukutuksi?” ja ”Tuloko unihin?”, kuuluivat kommentit.

Teksti ja kuva: Simo Kuusio

Sotaveteraani Aatos Kuusio (98) oli vanhin kutsuvierasnäytäntöön osallistunut.

Virroilla keskusteltiin räväkästi veteraanien palveluista

Pirkanmaan perinteinen kuntapäivä järjestettiin Virroilla 26.9. Tapaamisen tavoitteena oli kertoa ja jakaa tietoa hyvistä käytännöistä. Mukana oli 15 kuntien edustajaa ja yli 40 sotaveteraanien yhdistysten hallinnon edustajaa. Neljän kunnan edustajat alustivat keskustelua kertomalla omat kokemuksensa kuntoutuksen ja kotiin vietävien palvelujen järjestämisestä otsikolla ”Näin meillä tehtiin, nyt tiedetään, mikä toimi hyvin ja missä jäi parannettavaa”. Räväkät puheenvuorot herättivät runsaasti keskustelua ja ajatuksia. Suurten ja pienten kuntien käytännöt ovat erilaisia esim.

matkakulujen ja ostopalveluiden käytössä, mutta silti tavoitteiden suuntaisia. Mallia voidaan ottaa toisilta, kun vain muistetaan katsoa asioita asiakkaan eli sotaveteraanin kannalta.

Kokonaisuutena todettiin, että käytettävissä olevat varat lisääntyivät merkittävästi, mutta kunnissa pystyttiin hienosti vastaamaan ja löytämään varoil- le järkevät, tavoitteenmukaiset käyttökohteet. Sitä todisti myös lisämäärärahojen tarve.

Hannu Riikonen

Pirkanmaan sotaveteraanipiirin
toiminnanjohtaja

KENTÄLTÄ

Sotaveteraanit istuttivat sukupolvien metsää

Luonnonvarakeskuksen Punkaharjun tutkimuspuistoon istutettiin juhlametsää Suomen 100-vuotisen itsenäisyyden kunniaksi. Kohteena on avohakkuu-alue, josta oli hakattu männikkö. Sille oli rajattu 100 kpl noin aarin suuruisia ruutuja, joihin kuhunkin istutettiin 15 puun- tainta. Istutettavat puulajit ovat kotoiset kuusi, mänty, koivu, visakoivu, Euroopan- ja siperianlehtikuusi ja koristekuusia. Alkuperältään taimet ovat Punkaharjulla kasvaneista puista. Puulajit on ryhmitetty siten, että kuusen taimet muodostavat tummanvihreät ruudut, joista piirtyy juhla- vuosi 100. Vaaleanvihreät muiden puulajien ruudut korostavat näkymää.

Istutukset aloitettiin elokuussa kahden ministerin johdolla. Eri yhteistyötahojen toimesta työtä on jatkettu. Suunnitteilla olevan Savonlinnan seudun veteraaniperinneyhdistyksen merkeissä oltiin asialla kuukautta myöhemmin. Tuleva perinneyhdistys kattaa Savonlinnan kaupungin mukaan lukien entiset Savonrannan, Punkaharjun ja Kerimäen kunnat sekä Enonkosken, Rantasalmen ja Sulkavan.

Kunkin kunnan alueelta oli kutsuttu istuttajia. Alueelliset yhteyshenkilöt hoitivat veteraanien kuljetukset istutuspaikalle. Parissa tapauksessa veteraanin terveys ei sallinut tulla paikalle, niinpä heidän edustajansa hoitivat istutustyön. Vanhin istuttaja oli 95-vuotias. Tähän mennessä

Sotainvalidi Eino Henttonen (oik.) istuttaa taimensa puheenjohtaja Jukka Torvelaisen varmistaessa vierellä. Sotaveteraani Erkki Makkonen (vas.) Savonrannalta sujauttaa pottiputkeen taimen aloittamaan uutta elämää metsässä.

istuttajia on ollut kaikkiaan vajaa 1000 henkeä, joista n. 600 oli koululaisia, näistäkin nuorimmat viisivuotiaita esikoululaisia. Näin ollen voidaan puhua todella sukupolvien metsästä.

Taimet yksilöitiin istuttajan mukaan. Myöhemmin istuttaja voi seurata oman puun kehitystä.

Alue kuvataan kuvauskohterilla, dronella ja taimien sijainnit merkitään koordinaatistoon. Taimet ovat tulevaisuudessa osa metsänviljelyaineiston testauskoetta. Luken erikoistutkija **Teijo Nikkanen** ja metsätalousinsinööri **Esko Oksa** esittelivät hankkeen metsätieteellisiä hienouksia istuttajille.

Istuttajien joukossa oli metsäammattilaisia ja metsäomistajia,

joille työ sinällään oli tuttua entuudestaan.

Hanke otettiin innostuneena vastaan. Veteraanit olivat hyvillä mielin, että he tälläkin tavalla voivat osallistua juhluvuoden tapahtumiin. Ensimmäiset ovat jo käyneet paikan päällä taimiaan katsomassa.

Juhlametsän istutuksesta voit katsoa videon osoitteessa: <https://www.youtube.com/watch?v=rxZuGoPxxkjg>

Teksti: Juhani Hämäläinen
Savonlinnan seudun veteraaniperinneyhdistyksen henkilö
Kuvat: Seppo Korpelainen
Punkaharjun alueellinen yhdistyksen henkilö

Juhlametsikkö sotiemme veteraaneille Joensuuhun

Suomen juhluvuoden Tulevaisuuden kuusi -kampanja saatiin kansallisesti päätökseen Joensuussa,

kun viimeinen Tulevaisuuden kuusi istutettiin Mehtimäen Vekarapuistoon. Mukana istutuksessa olivat ENO-verkkokoulutuen lisäksi Pohjois-Karjalan Yrittäjät, Pohjois-Karjalan Sotaveteraanipiiri sekä veteraanien edustaja **Veijo Saloheimo**.

Nokiolla Kansallisena veteraanipäivänä startanneen Tulevaisuuden kuusi -kampanjan tavoitteena oli alusta asti päättää 100-vuotiaasta Suomesta juhlistava kampanja sotiemme veteraaneihin.

Tavoitteena oli istuttaa Tulevaisuuden kuusi -kampanjan ta-voitteena oli alusta asti päättää 100-vuotiaasta Suomesta juhlistava kampanja sotiemme veteraaneihin.

Ensi keväänä koululaiset istuttavat jokaiselle pohjoiskarjalaiselle veteraanille kuusen. Kaiken kaikkiaan niitä tulee runsaat 600. Metsikkö tulee Joensuuhun. Tulevaisuuden kuusi -kampanjan projektipäällikkö **Mika Vanhanen** toteaa, että mikäli kampanjaan saadaan mukaan yrittäjät, jo ennen joulua jokainen maakuntamme veteraani saa itselleen tästä metsiköstä merkiksi Tule-

vaisuuden kuusi -kirjan ja kuparilaatan, johon on kaiverrettu veteraanin nimi ja metsikön koordinaatit.

Pohjois-Karjalan Yrittäjien toimitusjohtaja **Merja Blomberg** haluaa haastaa alueen yritykset ostamaan kuusia, jotta metsikköön saadaan nimikko-kuusi jokaiselle veteraanille. Jo useita yrityksiä onkin lähtenyt kampanjaan ja joulukuun mennessä on tavoitteena saada loputkin mukaan.

Vekarapuistossa juhla-kuusta istutetaan sotaveteraanin ja sotainvalidin Veijo Saloheimon mukaan kuuset kasvavat muistuttamaan itsenäisyyden arvosta. ”Nämä kuuset merkitsevät viestiä. Toivon, että kuuset välittävät tarkoituksensa tuleville polville vielä vuosikymmenien päästä”.

Projektipäällikkö **Mika Vanhanen** kertoi, että kampanja jatkuu vielä ulkomailla ja siihen onkin osallistuttu jo 26 maassa. Mukaan on lähtenyt niin Suomen lähetystöjä, Suomi-kouluja, Suomi-seuroja kuin ulkosuomalaisiakin.

Jorma Mikkonen
Pohjois-Karjalan Sotaveteraanipiirin puheenjohtaja

Iloisesti istutuksen päätteeksi lyövät käsiä yhteen toimitusjohtaja Merja Blomberg ja veteraani Veijo Saloheimo. Tapatunaa todistavat Yrittäjien puheenjohtaja Jouni Porokka (vas.) ja projektipäällikkö Mika Vanhanen.

Kartta istutusalueesta, jossa tummat kuusiruudut erottuvat selkeästi lehtipuuruuduista. ”Satasen” ensimmäisen nollan vasen alakulma on Savonlinnan seudun veteraanien istuttama.

Kiitos Sotaveteraaneille
Tampereelta! nro:266

Kilsa Tools Oy
Toijala

Mukana yhteistyössä!
HANKOOK ja NEXEN renkaat

Kirkkopäivän tunnuksena "Kiitos isänmaasta ja kohtaloista sen"

Kirkkopäivää vietettiin Oulun Rauhanyhdistyksellä.

Sotiemme veteraanien Oulun seudun kirkkopäivää vietettiin Oulussa 10.9.2017. Kirkkopäivä on kaikkien veteraanijärjestöjen yhteinen juhla. Ouluun oli saapunut lähes 450 veteraania ja veteraanien ystävää.

Haukiputaan kirkkoherra **Jaakko Tuisku** puuttui saarnas-

saan rakkauteen, vihaan, ja vihamiehiin. "Vihamiehen vihaamista ei tarvitse jäljittää lähi-itään tai muihin konfliktialueisiin maailmassa. Vihamies on se kokonaisuus, jonka kanssa en tule toimeen

Juhlapuheen piti sotiemme veteraani, kunnallisneuvos **Onni**

Toljamo. "Koti, uskonto ja isänmaa ovat ilmeisesti jokaiselle kansalle, niin myös suomalaisille lähes pyhiä asioita. Me sotiemme veteraanit annoimme aikoinaan sodan olosuhteissa niille suuren arvon ja annamme edelleenkin.

Nuorten tervehdyksen juhlaan toi yo **Martti Pentikäinen.** "Kuinka paljosta me nykynuoret saamme olla kiitollisia. Ei tule tarpeeksi usein mietittyä, kuinka hyvin asiamme ovat. Olemme vapaita sanomaan, mitä ajattelemme, uskomaan mihin haluamme ja elämään valitsemallamme tavalla. Ja tämän kaiken me olemme saaneet lahjana. Nyt on meidän tehtävämme viedä teidän perintöänne eteenpäin. Te olette antaneet meille yliveraisen esimerkin, ja sen tahdomme pitää mielessämme".

Teksti ja kuva: Kari Ahokas
Oulun seudun kirkkopäivän pääsihteeri

Virret sadan vuoden ajalta kirkkopyhän keskiössä

Nuorten tervehdyksen juhlaan toi partiolainen Juuso Lindberg.

Uudenmaan seutukunnallista kirkkopäivää vietettiin Tuusulan kirkossa lauantaina 16.9.2017. Tilaisuus alkoi jumalanpalveluksella, jossa saarnasi rovasti **Jaakko Simojoki.** Liturgina toimii lääninrovasti **Ulla Rosenqvist.** Hän totesi meidän kaikkien olevan jollakin tavalla sodan koskettamia ja muistutti meidän tarvitsevan toisiamme, sillä kukaan ei jaksaks yksin.

Rovasti **Hannu Hartala** lähetti seppelpartion, jonka muodostivat meri-, maa- ja ilmavoimien edustajat.

Juhlapuheen pitäjän emeritusprofessori **Reijo Pajamon** aiheena oli itsenäisyyden ajan virret.

Hän nosti yhdeksi merkittävimmäksi virreksi Suomalaisen rukouksen, joka kuultiin Tuusulan Mieslaulajien esittämänä ennen juhlapuhetta.

Nuorten tervehdyksen juhlaan toi Tuuspartiota edustanut **Juuso Lindberg.**

Uudellamaalla on järjestetty seutukunnallisia kirkkopäiviä vuodesta 2010 alkaen. Tässä muodossa kirkkopäivä on viimeinen ja vuodesta 2018 alkaen kirkkopäivät siirtyvät pidettäväksi pienemmillä alueilla.

Teksti: Tarja Sievänen
Kuva: Jouko Kaivonurmi

Veteraanien muistokoivikko Järvelään

Kärkölen Järvelässä siunattiin 29.9. Veteraanien muistokoivikoksi nimetty visatamikko. Järvelän seurakuntakeskuksen puistoalueelle istutetut kymmenen visakoivua kuvaavat sotave-

teraanien sitkeyttä ja työn arvoa. Näin totesi tilaisuuden tervetuloaissaanoissa Kärkölen Sotaveteraanien puheenjohtaja **Matti Järvelä,** joka yhdessä varapuheenjohtaja **Tapio Kanervan** kanssa toimi

hankkeen puuhamiehenä.

Koivikon siunauksen toimitti rovasti **Martti Myllärinen.** Hän muistutti, että vielä on aika istuttaa, viljellä ja varjella tätä maata, minkä olemme Jumalalta saaneet. Vielä on aika kiittää ja kunnioittaa heitä, jotka ovat vapauttaneet puolustaneet. Visakoivu ja veteraani sopivat mitä parhaimmin yhteen. Kärkölä antoi yli sata sankarivainajaa vapautemme hyväksi.

Visakoivujen toimittaja, metsäasiantuntija **Antero Lehti** kertoi, että samanlaisia "Presidenttivisa"-nimisiä koivuja oli istutettu elokuussa 2017 presidentin kesäasunnolle Kultarantaan. Koivikon siunausta edelsi seppelenlasku sankarivainajien muistomerkillä Kärkölen kirkolla. Koululainen **Max Markkola** luki siellä presidenttiparin allekirjoittaman kunniakirjan.

Teksti: Martti Myllärinen
Kuva: Jarkko Juselius

Veteraanien muistokoivikko siunattiin 29.9., jolloin Suomen Sotaveteraaniliitto täytti 60 vuotta. Visakoivutaimikon ja siitä kertovan kivipäädän siunauksen toimitti rovasti Martti Myllärinen.

Kyrönmaan alueen kirkkopäivä

Laihialla vietettiin 1.10. Kyrönmaan alueen sotaveteraanienyhdistysten alueellista kirkkopäivää. Mukana olivat Sotaveteraanien- ja sotainvalidienyhdistykset Isostakyröstä, Laihialta, Vähästäkyröstä ja Ylistarosta. Päivä aloitettiin mikkelinpäivän messulla, jonka jälkeen laskettiin seppelä sankarihaudalle. Laihian Reserviläisten valmistama lounas nautittiin Laihian seurakunnan tiloissa vanhalla meijerillä. Juhlan avauksen jälkeen Laihian kirkkohera **Marja-Liisa Mäki** esitti seurakunnan puheenvuoron. Juhlapuheen piti rovasti **Eino Rauha.** Juhlissa esiintyi myös laulukouoro Elnat. Päätössanat lausui Etelä-Pohjanmaan Sotaveteraanipiirin puheenjohtaja **Esko Petäjä.**

Teksti: Juhani Torkko
Laihian Sotaveteraanit ry:n
puheenjohtaja
Kuva: Esko Petäjä

Rovasti Eino Rauha piti tilaisuudessa juhlapuheen.

rakeistus

KENTÄLTÄ

Muistojen ilta Oulussa

Satavuotiaan itsenäisen Suomen vaiheisiin syvennyttiin musiikin keinoin Muistojen ilta -tapahtumassa Oulun Madetojan salissa 23. lokakuuta. Oulun Sotaveteraanikuoro, Lapin sotilassoittokunta ja Madetojan musiikkilukion tyttökuoro saivat esiintyä konserttisalin täysin täyttäneelle yleisölle. Musiikkimajuri **Jaakko Nurila** johti soitto-kuntaa ja yhteisesitykset kuor-
 rojen kanssa. Tyttökuoron johtajana toimi **Elina Könönen**, laulusolistina oli **Emmi Löppönen**.

Tervehdyssanoissaan Oulun Sotaveteraanikuoron puheenjohtaja **Paavo Saari** totesi sotavete-

raanien toiminnassa olevan kä-sillä siirtyminen perinneaikaan. Kuoromme riveissä on vielä kak-si tammenlelvätunnuksen omaa-vaa laulajaveljeä, ja he saavat lau-laa sotaveteraanikuorossa niin kauan kuin jaksavat. Sen jälkeen on kuoron nimenmuutoksen aika”.

Saari viittasi Oulun sotavete-raanijhdistyksen puheenjohta-jan **Reijo Sallisen** toteamukseen, että Oulussa perinneaikaan siir-tyminen tapahtuu kuoro edellä. Kuoro on myös näkyvin ja kuu-luvin osa yhdistyksen toimintaa.

Musiikkiohjelmaan sisältyi tammenlelväsukupolvelle sota-vuosilta tuttuja lauluja. Tilaisuus-

den juonsi, majuri evp **Martti Kähkönen**.

Yllätysohjelman laulettiin yhteislauluna ”En päivääkään vaihtaisi pois”. Sitä säesti haitaril-laan sotaveteraaniveli **Alpo Hui-kuri** (94), ainoa vielä mukanaole-va kuoron perustajajäsen.

Muistojen illat ovat olleet Ou-lun Sotaveteraanikuoron vuosit-
 taisina päätapahtumina jo kol-menkymmenen vuoden ajan. Ja pysyvät jatkossakin, konserttisi-li on jo varattu jälleen ensi syksyksi.

Teksti: Pekka Koivisto

Kuva: Puolustusvoimat/Lapin sotilassoittokunta

Oulun Sotaveteraanikuoron perinteinen vuosittainen päätapahtuma Muistojen ilta liittyi nyt Suomi 100 -ohjelmaan. Mukana olivat myös Lapin sotilassoittokunta sekä nuorta sukupolvea edustanut Madetojan musiikkilukion tyttökuoro, yhteensä yli sadan esiintyjän joukko.

Liisa Karekiven maalaama taulu isäs-tään Erkki Karekivistä. Hän lähti 17-vuotiaana vapaaehtoisesti sotaan ja taisteli Jatkosodassa ja Lapin so-dassa. Lapsena kuulin usein hänen koskettavia sotatarinoitaan. Monet ve-teraanit ovat vaienneet sodan tapah-tumista. Isäni ei vaiennut, hän kertoi, suri ja itki. Sotamiehenä hän suoritti velvollisuutensa. Jälkeenpäin hän su-ri orvoksi jääneitä lapsia, kun katseli omien lasten leikkimistä keittiön lat-tialla.

Sotamiehistä sotilasmuotokuvanäyttely

Tornionjoen varrella on tavattu taidenäyttely, joka koostuu yli 50:stä öljyväreillä ja grafiittikynällä valmistetuista Ylitornion veteraaneja ja lottia kuvaavista teoksista. Mukana on myös pari muotokuvaa Suo-men hevosesta.

Veteraanien omaiset toimit-tivat kopioita sotilaskuvista ku-vataiteilija Liisa Karekivelle, joka on valmistanut muotoku-vat kopioiden pohjalta. Näytte-ly kuuluu osana valtakunnalli-seen Suomi Finland 100 -ohjel-mistoon.

Näyttelyssään taiteilija Ka-rekivi on nostanut kunnia-paikalle tavalliset sotamiehet, jotka yleensä ovat jääneet kas-vottomiksi. Muotokuvat kun on useimmiten tehty johtajis-ta. Ensimmäisenä tein isästä-ni muotokuvan, sitten kuulin Suomi 100 -ohjelmasta ja pää-

tin hakea ohjelmaan veteraa-nien muotokuva-aiheella. Val-mistusaikaa oli vuosi, mikä oli aivan liian lyhyt aika yli 50 teokselle. Tein taulun viikossa vuoden ajan.

Näyttelyn aikana voi seura-ta, kun taiteilija Karekivi piir-tää grafiittikynällä muotoku-via. Näyttely on avoinna 100 päivän ajan, joka päivä klo 12.00-18.00, itsenäisyyspäi-vään eli 6.12. asti osoitteessa Niurontie 13, 95600 Ylitornio. Niuron perinnetalo sijaitsee Tornionjoen rannalla. Pihassa oleva muistomerkki kertoo jää-kärien etappitiestä.

Liisa Karekivi
 Kilpisjärventie 1754
 95635 Kaulinranta
 liisa.karekivi@gmail.com
 Puh. +358 408 746 527

Sydän Suomessa - sinivalkeisia sävelkuvia isänmaastamme

Komeasti kajahtaa Jääkärien laulu, kun peräti kahdeksasta mieskuorosta muodostettu suurikuoro esittää sen Sydän Suomessa -konsertissa Jyväskylän Paviljongissa. Lapsikuoro Kolmekuutosten Ystävyyden laulu sykkähdettää, lasten reippaasta esiintymisestä huomaa, että he

ovat mukana koko sydämeään, monen katsojan silmäkulma kostuu.

Karjalan mail kuldakägözet kukkuu, tunnelmoi jämsäläinen baritoni **Taisto Polvi** esittäessään Reppurin laulua. *Valon säteiden tie minut muistoihin vie* jatkaa vuoden 2007 tangokunin-

gatar **Jenna Bägeberg** ikivihreän *Valoa ikkunassa* -laulun sanoin. On nautinto kuunnella konsertin loistavia solisteja. Kyllä siinä korva lepää...

Konsertin kruunaa aina taikuvarma Jyväskylän varuskunnassa toimipaikkaansa pitävä Ilmavoimien soittokunta sotilail-

lisen juhlayllä esiintymisellään johtajanaan musiikkimajuri **Juha Ketola**. Väreet kulkevat selkäpiitä pitkin, kun suuri puhallinorkesteri säestää kuoroja.

TV:stä tuttu **Heikki Kahila** juontaa vakuuttavasti, leppoisasti ja isänmaallisessa hengessä. Hän kysyy kuorolaisilta, kuinka monta "oikeaa" veteraania on vielä joukossa. Kaksi veteraania ilmoittautuu: 99-vuotias **Heikki Isännäinen** Jämsän Sotaveteraaneista ja 92-vuotias **Kaarlo Mirkkola** Jyväskylän Sotaveteraaneista.

Konsertin päätteeksi esiintyjät kukitetaan. Jyväskylän Sotaveteraanit ry:n puheenjohtaja **Matti Krats** kiittää esiintyjä ja yleisöä. Veteraanit ovat konsertissa kutsuvieraina. Krats kohdistaa sydämeä tulevat kiitokset kaikille läsnä oleville veteraaneille - sekä miehille että naisille - heidän uhrautuvasta panoksestaan isänmaan hyväksi silloin, kun sen kohtalo oli veitsen terällä.

Konsertti on päättynyt, yleisö poistuu tyytyväisenä. Tämä Sydän Suomessa -konserttisarja alkoi Mäntästä 19.9.2017, Moskovan välirauhan vuosipäivänä. Jämsä oli vuorossa 20.9. ja Jyväskylän päätöskonsertti 30.9. Kon-

sertin toteuttivat Jyväskylän Sotaveteraanit ry ja Ilmavoimien soittokunta. Avustajina olivat Jämsän Sotaveteraanit ry ja Mäntän Sotaveteraanit ry. Kaikkiaan näissä kolmessa konsertissa oli yleisöä lähes 1800.

Suurella mieskuorossa oli mukana kolme veteraanikuoroa, Jyväskylän Sotaveteraanikuoro, Jämsän Sotaveteraanien Perinnekuoro ja Mäntän Sotaveteraanien perinnekuoro. Lisäksi konserteissa esiintyivät Harmaat Herrat, Jyväskylän Rautatieläisten Mieskuoro, Laukaan Mieslaulajat sekä Tikkakosken Mieslaulajat ja Vaajan Laulu.

Lapsikuoroja oli kolme: Mäntässä esiintyivät Savosenmäen koulun oppilaat, Jämsässä Vitikkalan koulun kuoro ja Jyväskylässä Kolmekuutokset. Tapahtuma oli lapsille varmasti yhtä ikimuistoinen kuin yleisöllekin. Musiikki yhdistää, tällaiset konsertit ovat erinomainen tapa säilyttää ja siirtää veteraanien perinnettä nuoremmille ikäpolville.

Matti Hyvärinen
Jyväskylän Sotaveteraanit
ry:n perinnetoimikunnan
puheenjohtaja
Kuva: Juha Hyvärinen

Lapsikuoro Kolmekuutokset ja Ilmavoimien soittokunta Sydän Suomessa -konsertissa Jyväskylässä 30.9.2017

Muistojen konsertti Joensuussa

Joensuun Sotaveteraaniliiton toteuttanut 30 vuoden ajan kerran vuodessa musiikillisen aktiviteetin sotaveteraanien hyväksi. Konsertti on saavuttanut suuren suosion ja ohjelma on aina esitetty täydelle 600 hengen konserttisalille. Pohjoiskarjalaiset musiikin taitajat ovat esiintyneet korvauksetta ja näin on konsertista saatu hyvä tuotto ja varoja sotaveteraanien tukitoimintaan.

Kun Joensuun sotaveteraanit päättivät lopettaa Muistojen kon-

serttien järjestämisen, Pohjois-Karjalan Sotaveteraanipiiri otti vetovastuun.

Konsertti pidettiin Yliopiston Carelia-salissa 9. päivänä syyskuuta. Kun Pohjois-Karjalan Prikaati muutama vuosi lakkautettiin, menetettiin samalla myös Karjalan Sotilassoittokunta. Onneksi tilalle on saatu "puolisotilaallinen" Joensuun ja Outokummun puhallinorkesterien pohjalte rakennettu Savo-Karjalan Maanpuolustussoittokunta. Lä-

hes 40 soittajan voimin kuultiin sodan ajan ja sotien jälkeisen ajan musiikkia. Marsalkan hopeatorvien jälkeen käytiin Vartiassa ja Eldankajärven jäällä laulusolistina **Arto Tarkkonen**.

Konserttiin oli saatu esiintyjiksi myös nuoria lupaavia musiikin taitajia, kuten Oskar Merikannon sävellyksiä laulanut sopraano **Sofia Soininen** ja Viljo Vesteristä tulkinnut harmonikan soittaja, 14-vuotias **Jere Rouvinen**. Konsertin yhdeksi veto-

naulaksi oli saatu pianovirtuoosi **Kemal Achourbekov**, joka sai raikuvimmat aplodit.

Myös yleisö sai osallistua musiikkiin, kun laulettiin yhdessä Rantakoivun alla ja Ilta skanssissa. Joensuun kaupunginorkesterin soittajista muodostetun Pano-raama-kvintetin esityksessä kuultiin Sibeliusia ja Kuulaa.

Muistojen konsertin loppuosassa Joensuun Mieslaulajat ja Seniorit esittivät Nuijamiesten marssin ja Finlandian. Ennen

konsertin päätteeksi yhteisesti laulettua Sillanpään marssilaulua kuultiin vielä jo perinteeksi muodostunut Kalervo Hämäläisen Veteraanin iltahuuto.

Konsertin juonsi Jorma Mikkonen.

Teksti ja kuva: Jorma Mikkonen
Pohjois-Karjalan
Sotaveteraanipiirin
puheenjohtaja

Ykkösvaihde Tornio	JP-Metalli Oy Turku	Catconsulting Oy Nousiainen
Mirkun Moppi Tuusula	Tuija Ukonmäki Oy LKV Isännöintipalvelut Tuusula	Dincor Oy Tuusula
Kiitos Sotaveteraaneille Tuusulasta! nro:264	Neteram Oy Tuusula	Laten KH-Palvelut Oy Kellokoski
Viimeistelykivi Oy Tuusula www.viimeistelykivi.fi	Seepsula-Yhtiöt Tuusula	Porausliike Ryth Oy Tuusula
TNT Teerimaa Oy Uusikaupunki	ACF Uussaari Oy Uusikaupunki	Avecon Oy Ab www.avecon.fi Vaasa

Kirjat

Ylipäällikkö Mannerheim menetti nopeasti uskonsa Saksan sotamenestykseen

Pekka Visuri: Saksan kenraali Suomen Päämajassa vuonna 1941, Suomalais-saksalainen yhteistyö Waldemar Erfurthin päiväkirjan valossa, Docendo 2017, ISBN 978-952-291-388-3, 373 s.

Valtiotieteen tohtori Pekka Visuri on kirjoittanut monta korkeatasoista sotahistoriakirjaa. Hänen viimeisin "aluevaltauksensa" on ollut kääntää koko jatkosodan ajan Suomen Päämajassa sotamarsalkka Mannerheimin välittömässä läheisyydessä yhteysupseerina toimineen saksalaisen kenraali Waldemar Erfurthin 1941 kirjoittamat päiväkirjat suomeksi. Erfurth itse kirjoitti sota-ajan kokemuksistaan jo vuonna 1951 suomeksi käännetyt "Suomi sodan myrskyssä 1941-1944" -kirjan. Visurin mukaan Erfurthin tulkinta oli silloisessa kylmän sodan maailmassa Suomen valintoja myötäilevä ja ehkä vähän kaunistelevakin. Näin varmasti oli, koska Erfurth tunsu suurta sympati-

aa suomalaisia kohtaan, eikä halunnut kirjallaan aiheuttaa Suomelle vaikeuksia suhteissaan itäiseen naapuriinsa.

Tiedossa on toki ollut, että Suomi lähti innolla jatkosotaan voimakkaan Saksan rinnalla saadakseen talvisodassa Neuvostoliitolle menettämänsä alueet takaisin. Visurin käännöstyön alussa on runsaan 100 sivun mittainen johdanto aiheeseen. Sen perusteella yhtä hyvin kuin Erfurthin päiväkirjamerkintöjen mukaan tämä käsitys on ollut vähintäänkin oikea. Kaikki Suomen johtohenkilöt Mannerheimiä myöten olivat halukkaita saamaan menetetyt alueet takaisin. Eikä olisi ollut haittaa siitäkään, jos Saksa olisi lyönyt Neuvostoliiton vähän perusteellisemminkin.

Kirjasta käy ilmi, että huumaa alkoi haihtua aika pian ja tietysti siitä syystä, että Saksan alkumenestyksen jälkeen sota näyttikin pitkittyvän eikä lopputuloksesta ollut enää varmuutta. Jo elokuussa 1941 Mannerheim alkoi epäillä saksalaisten

kykyä voittaa venäläiset ja valloittaa laaja maa - ja illuusiota oli pidettävä hengissä vielä kolme vuotta ja jatkettava Saksan rinnalla yhteisessä rintamassa!

Kirjassa on lukuisia mielenkiintoisia yksityiskohtia ja siitä ilmenee myös Mannerheimin realiteettien taju ja pelisilmä. Kun Saksan sodanjohto toivoi syksyn 1941 kuluessa useampaan kertaan suomalaisten joukkojen osallistuvan Leningradin saartoon, kieltäytyi Mannerheim kunniaa. Hänen mukaansa Suomen armeijan voimavarat eivät siihen riittäneet.

Ilmeisesti Erfurth on ollut taitava sanankäyttäjä tai sitten Visuri on onnistunut käännöstyössään erityisen hyvin tai sitten on kumpaakin kiittäminen. Joka tapauksessa teksti on nokkelaa ja sujuvaa ja siis luettavaa.

Esko Vuorisjärvi
Sotahistorioitsija, VTT

Lottalaulujen kertomaa

Kouvolalainen Dir.mus. Jouko Törmälä on toimittanut laulukirjan, joka pohjautuu sotien aikaisiin lottalauluihin ja -sanoituksiin. Koelman pohjana on opetusneuvos Raili Malmbergin 1990-luvun lopulla keräämiä lauluja. Lauluja löytyi mm museoista, Kansalliskirjastosta, kansallisarkistosta sekä perinneyhdistyksiltä.

Usein lottalaulu syntyi rintamolosuhteissa. Tehtiin uusi sanoitus tutun laulun sävelmiin.

Lottien joukossa oli luovia, sanallisesti lahjakkaita henkilöitä. Tutut sävelmät saivat uudet, lottaelämään soveltuvat sanat.

Rintamalla olosuhteet olivat jännittäviä. Ihmisten väliseen kanssakäymiseen tarvittiin mukaan huumoria jännityksen lievittämiseksi. Oli myös kauniita haaveilevia siviilielämän asioita koskettelevia lauluja. Esimerkkeinä laulut Lottani, Kanttiinin Maaria ja Serenadi lotalle.

Laulujen joukossa on myös muutama uunituore laulu. Sellaisia ovat

kokoelman kolme viimeistä laulua Pikkulotan paluu, Kaukainen muisto ja Tunnustus Suomen lotalle.

Laulujen perimmäinen sanoma kiteytyy Isänmaan, kodin ja uskonnon vapauteen.

– Monet sävelmät ja sanoitukset ovat uinuneet yli 70 vuotta muistojen lippaissa odottaen uutta aikaa päästäkseen kajahtamaan kiitokseksi menneille sukupolville. Antaamme laulujen raikua raikkaasti menneiden aikojen sekä lottien ja pikkulottien kunniaksi, lausuu kokoelman toimittaja.

Kirjan on kuvittanut taiteilija Helena Törmälä. Kaikki laulut on nuotitettu.

Kirjaa voi tilata Kouvolan Lottaperinneyhdistykseltä. Vähintään 5 kirjaa tilattaessa kappalehinta on 10 €, yksittäiset kappaleet 12 €.

Yhteystiedot:
marjatta.nykanen@kouvola.fi
puh. 040 828 5704

Mauno Koiviston kausi lähihistorian puntarissa

Taistelu Koivistosta, valtiotieteiden tohtori Risto Hauvonen, Oy Sigillum Ab 17.8.2017, 350 sivua

Keväällä 2017 edesmennyttä Suomen viimeistä sotaveteraanipresidenttiä Mauno Koivistoa luonnehdittiin muistopuheissa muun muassa presidentiksi, joka palautti Suomeen parlamentarismen. Miten aikalaiset ja tutkijat oikeastaan ovat suhtautuneet Koivistoon? VTT Risto Hauvosen laajaan tutkimustyöhön perustuva uutuusteos pureutuu muistelijoiden, tutkijoiden ja toimittajien esityksiin Koivistosta ja hänen presidenttiaikakaudestaan. Kirjoittaja on kirjoitusprosessissa hyödyntänyt historioitsija Donald C. Wattin kehittämää typologiaa. Siinä tutkittavana olevan lähihistorian tapahtuman kuva kehittyvä vähitellen kertomuksista muistelmiin, elämäkertoihin sekä tuoreimpiin tutkimuksiin. Tapahtumia käsittelevät osallistuja-havainnoitsijat näkevät asiat subjektiivisesti. Hauvonen analysoi teoksessaan viiltävän tarkasti Koivistoa koskevia, osin ristiriitaisiakin muistoja ja tulkintoja sekä niiden taakse kätkeytyviä motiiveja. Esiin nousee kuva Koivistosta monen mielipiteen miehenä.

Kirjan julkistamistilaisuudessa kommenttipuheenvuorot käyttivät ministeri Kalevi Kivistö ja päätoimittaja Jyrki Vesikansa. Tilaisuuden avasi kustannusjohtaja Olli Kleemola, joka toimii Sotaveteraaniliiton perinnetyön valmistelutehtävissä.

Kirja käsittelee Mauno Koiviston nousua valtaan 1982 ja hänen kahtatoista vuottaan presidenttinä aikana, jolloin sekä Suomi että Eurooppa kokivat perusteellisen myllerryksen. Taloudellinen nousukausi ja syvä lama, Euroopan yh-

dentyminen ja itäblokin romahdus taustoittavat Mauno Koiviston aikaa, presidentin, josta tuli koko kansan "Manu". Epäilykset ja pelot ensimmäisestä sosialistipresidentistä olivat syvät. Kirja on Bibliotheca Sigillumiana -sarjan vertaisarvioitu poliittisen historian tutkimus.

Presidentti Mauno Koiviston ensimmäinen virkakausi oli huomattavan varovainen. Neuvostoliiton romahtamisen myötä tilanne kuitenkin vapautui. Teoksen sävyttävän nimen taakse kätkeytyy Koiviston virastaan käymä poliittinen valtakamppailu. 1980-luvulla Hauvosen mukaan taistelussa korostui etenkin teollisuuden antama voimakas tuki Koiviston vastaiselle kampanjoinnille, etenkin 1982 käydyissä presidentinvaaleissa. Esimerkiksi Helsingin Sanomiin ostettiin koko sivun mainos, jossa varoitettiin Suomen kansaa valitsemasta sosialistia presidentiksi.

Suomalaisten teollisuuspomojen ja Neuvostoliiton suosikki Urho Kekkosen seuraajaksi oli keskustapuolueen Ahti Karjalainen. Nokian pääjohtajan Kari Kairamon johdolla neuvoteltiin KGB-diplomaatti Viktor Vladimirovin kanssa Karjalaisen tukemisesta. Rahavirat olivat merkittäviä. Rahavirran seuraaminen on kuitenkin vaikeaa, sillä se oli samanlaista "kirjekuorirahaa", jota juoksija Paavo Nurmelle aikanaan junailtiin. Väryrynen nouseekin julkistamistilaisuudessa esiin monta kertaa. Koiviston ja Väryrysen käymä valtataistelu osoitautuu Koiviston presidenttikausille ominaiseksi piirteeksi. Vuonna 1986 solmittu "kassakaappisopimus" kytkeytyy luonnollisesti seuraavan vuoden presidentinvaaleihin. Vuonna 1987 valittu eduskunnan varapuhemies Mikko Pe-

sälä oli saanut omien kanaviensa kautta vihiä sopimuksesta. Hän kuvaa muistelmissaan erästä kokousta, jossa Väryrynen kiisti ajatuksen, että jokin sopimus oli tehty. Pesälä kertoo: "Olin paikalla ja sanoin viressäni istuneelle Esko Aholle, että sopimus oli olemassa. Esko ei puheitani uskonut, sillä hän oli varma, että Väryrynen puhuu totta. Kyseessä oli puhdas kamppailu vallasta, jonka Väryrynen hävisi. Tämä selviää kaikista lähteistä, jopa Väryrysen oikeana kätenä toimineen Seppo Kääriäisen kirjoittamista.

Hauvosen teos on tutkimus, jolle on ominaista pyrkiä etsimään eri muistelmien ja aikalaiskirjoitusten välistä kultaista keskilinjaa. Teoksessa ei ole käytetty ainuttakaan arkistolähdettä, vaan se pohjautuu ainoastaan ajankohtaa käsitteleviin tutkimuksiin, muistelmateoksiin ja lehtien artikkeleihin. Kirja on käynyt läpi anonyymien vertaisarvioinnin ja se on tieteellisen tutkimuksen kriteerit täyttävä esitys. Hauvonen korostaa, ettei hänellä ole minkäänlaista poliittista sitoutumista, joka voisi vaikuttaa teoksen sisältöön. Arvostus Koiviston toimintaan nousee silti esiin Hauvosen tekstistä. Koiviston toimintaa 1990-luvun alussa arvostellut lehdistö saa häneltä kyytiä etenkin käsiteltäessä Baltian maiden itsenäistymispyrkimyksiä.

Presidentti Mauno Koivisto oli kiintynyt neuvostojohtaja Mihail Gorbatshoviin ja oli hidas hyväksymään sen, että valta siirtyi käytännössä Venäjän presidentille Boris Jeltsinille elokuussa 1991. Tuolloin Jeltsin kukisti vanhoillisten kommunistien vallankaappausyrityksen ja Gorbatshov joutui sivuraitteelle. Kehitys johti nopeasti koko Neuvostoliiton hajoamiseen. Kirjan mukaan Suomen ja Koiviston

varovaista linjaa varsinkin Baltian suhteen ei aina ymmärretty Pohjoismaissaakaan. Tanskan ulkoministeri Uffe Elleman-Jensen kritisoi sitä, että Suomi ei tarpeeksi "kovin sanoin" tuominut kaappausta. Mihin vihollisia tarvitaan, kun ystävätkin ovat tällaisia, Koivisto vastasi tv-haastattelussa tanskalaiselle. Koivistoa moitittiin noihin aikoihin myös passiivisuudesta itsenäistyvien Baltian maiden asiassa. Hänen väitettiin suhtautuvan jopa kyyneisesti Viron, Latvian ja Liettuan itsenäistymishankkeisiin.

"Suurissa kysymyksissä tunne menee valitettavasti usein järjen edelle", Hauvonen kirjoittaa. Yhdysvallat ja Saksa olivat yhtä varovaisia kuin Suomi. Kaikki halusivat nähdä, miten vallasta kamppailevalle viimeiselle neuvostojohtajalle Gorbatshoville kävisi. Koivisto kuitenkin piti tiukasti kiinni Suomen eduista. Kun YYA-sopimuksen määräyksistä haluttiin eroon, Koivisto piti Moskovaan yhteyttä KGB:n agentin Felix Karasevin kautta ja ohitti vastahakoisen Neuvostoliiton ulkoministeriön.

Koivistoa on arvosteltu passiivisuudestaan kovin sanoin. On muun muassa kuvailtu, että hänellä olisi ollut paikka jäädä historiaan voimakkaammin antamallaan tukea Viron itsenäistymispyrkimyksille. Hauvonen korostaa, että presidentin virka on kyseisen kaltaisessa tilanteessa hyvin yksinäinen ja tuulinen paikka. Kun merellä on hätä, niin maalla on helppo olla viisas. Suomen johtavat ulkoministeriön ammattivirkamiehet hoitivat asiaa. Heillä oli varmasti parempi tieto asioista kuin lehdistöllä. Koiviston ja virkamiehien toiminnassa järki meni tunteen edelle, ja pelattiin varman päälle.

Koiviston suhdetta Esko Ahoon voidaan myös pitää omanlaisenaan. Alkuun Koivisto suhtautui nuoreen pääministeriin nuivasti ajatellessaan tämän toimivan, jälleen kenenkäs muun kuin Paavo Väryrysen etäispäätteenä. Väryrynen yritti hajottaa Ahon hallitusta hartiavoimin. Ahon ja Koiviston yhteistyö muodostui lopulta hyväksi. Aho oli omapäinen, mutta arvosti ja kunnioitti presidentti Koivistoa.

Hauvosen teoksessa nousee voimakkaasti esiin myös Koiviston rooli parlamentarisuuden palauttajana presidentti Urho Kekkosen valtakauden jälkeen. Koivisto kunnioitti syvästi valtiosääntöä ja pysyi omalla toimialueellaan. Hän ei vaikuttanut aktiivisesti esimerkiksi hallituksen talouspolitiikkaan, mutta kuitenkin antoi valtiovarainministeri Iiro Viinaselle sekä pääministeri Esko Aholle henkistä tukea.

Koiviston toiminnassa on nähtävissä selkeä ero verrattuna Kekkoseen. Kekkosen tyyliin kuului nimittää hallitus, jota hän sitten itse arvosteli suoraan kansan mieliksi. Koiviston valtakautta voikin ymmärtää tarkastelemalla hetkeä, kun hänen taistelunsa presidenttiydestä toden teolla alkoi keväällä 1981. Tuolloin presidentti Kekkonen ja pääministeri Koivisto ajautuivat valtaoikeuskiistaan, ja Kekkonen painosti Koivistoa eroamaan. Koivisto kieltäytyi, eikä hajottanut hallitusta. Kansansuosio lähti huiimaan nosteeseen. Fundeeraajana ja vähäpuheisena miehenä tunnettu Koivisto oli paaluttanut maahan sen perustuksen, josta hänen presidenttikautensa muistetaan.

Eero Mattila
Kymenlaakson perinnevaatava, VT

Siellä jossain – täällä kotona Paimiolaiset sodassa 1939-1945

Siellä jossain – täällä kotona on paimiolainen arvoteles, joka juhlistaa itsenäisyytemme juhluvotta sekä Paimion Sotaveteraanit ry:n 50-vuotista toimintaa. Kirjahankkeen taustavoimina ovat Paimion Sotaveteraanien Tuki ry, joka myös on teoksen vastuullinen kustantaja, sekä Paimion Reserviupseerit ry. Kirjassa on 450 sivua. Kirjan ISBN 978-952-93-8885-1.

Kirjaan on tallennettu sotavuosien paimiolaiskokemuksia ja elämää niin rintamalla kuin kotirintamalla.

Kotiseututeos on sikäli poikkeuksellinen, että se on koottu kokonaan paikallisista tai paikalliset juuret omaavien vapaaehtoisten kirjoittajien voimin. Työryhmässä on ollut toistakymmentä kirjoittajaa ja työtä on tehty määrätietoisesti syksystä 2014 asti.

Kirjahanke sai alkunsa 2013 järjestetystä Paimion Reserviupseeriyhdistyksen 50-vuotisjuhlaselämä-

rista. Paimiolaissyntyinen prikaatikenraali, sotatieteen tohtori Pentti Airio esitti ajatuksen veteraanikirjan kirjoittamisesta. Hänen tietämässä mukaan Paimio oli yksi kunnista, joissa veteraanimatrikkeliä tai -teosta viime sodista ei oltu kirjoitettu.

Paimion Sotaveteraanien Tuki tarttui tähän ehdotukseen ja sai tukea paikalliselta reserviupseeriyhdistykseltä. Kirjaa on koostettu huolella ja lähdetietoa on täydennetty haastatteluin sekä mm. paikallisten yksityishenkilöiden valokuvilla. Kirjan sisällössä on yhtenä punaisena lankana hyödynnetty paikallislehti Kunnallislehden sota-ajan lehtileikkeitä. Teos on monelta osin tarinallinen, ja siinä on pystytty merkittävässä määrin hyödyntämään sota-ajan kokeneiden kokemuksia ja kertomaa.

Kirjan sisältö ulottuu itsenäistymisestä jälleenrakentamiseen painopisteen ollessa talvi- ja jatkosodan tapahtumissa. Pääosa paimiolaisista sotilaista taisteli talvisodassa JR 14:n ensimmäisessä pataljoonassa ja jatkosodassa JR 35:n ensimmäisessä pataljoonassa. Paimiolaisten sotatie kulki talvisodan Summan taisteluista jatkosodan Maaselän kannaksen ja lopuksi Ihantalan torjuntataisteluihin. Kotirintamaa tarkastellaan lomitain sotarintamatapahtumien kanssa. Sotien jälkeiseen aikaan kuuluvat siirtokarjalaisten sijoittaminen, ase- ja internointi, jälleenrakentaminen sekä sotainvalidi- ja veteraanitoiminta.

Kirjassa on hyödynnetty runsaasti yksityishenkilöiden työryhmän käyttöön antamaa kuvamateriaalia, ja paimiolaisten sotatie esitetään myös kartoilla. Ulkoasu on paimiolaisen graafikko Johanna Marttilan. Kirjatyöryhmän puheenjohtajana toimi Henrik Carlstedt.

Viina, hermot ja rangaistukset - Sotilasylijohdon henkilökohtaiset ongelmat – vaiettu aihe

Sotilasjohtajien henkilökohtaisilla ongelmilla on ollut merkittäviä vaikutuksia Suomen armeijan rakentamisessa ja sotien aikaisessa johtamisessa. Niitä ei kuitenkaan ole juurikaan tutkittu ennen Docendon julkaisemaa ja dosentti Lasse Laaksonen kirjoittamaa laajaa uutuusteosta Viina, hermot ja rangaistukset - Sotilasylijohdon henkilökohtaiset ongelmat 1918-1945 (650 s.)

Kestävä pohja

Sotilasjohtajien alkoholinkäytön, hermojen ja rikkomusten vaikutusten arvioiminen on ajankohdainen juuri nyt, kun Suomen sota- ja henkilöhistoriaa tarkastellaan myös uusista näkökulmista.

Millään kepeällä otteella ja toisella kädellä pyyhkäisten teosta ei ole ryhdytty kokomaan, vaan sen pohjana on laaja-alainen, vuosia kestänyt tutkimustyö, jossa spe-

kulatiivisilla tulkinnoilla ei löydy sijaa. Laaksonen ei ole myöskään mikään ”mutu”-tietojen mies, huhut hän on jättänyt omaan arvoonsa. Kaikelle hänen esittämälleen löytyy lähdeviitteensä, joita kirjassa onkin kunnioitettavat 1200 kappaletta.

Suuren yleisön ei kannata tätä kuitenkaan säikähtää, koska kirja aukeaa helposti myös maallikoille, sillä se on kerronnallinen ja sujuvuinen. Henkilöhakemisto helpottaa yksittäisten tietojen löytämistä.

Sisällöstä

Lasse Laaksonen selvittää kirjassaan millainen merkitys henkilökohtaisilla ongelmilla ja persoonallisilla piirteillä on ollut Suomen armeijaa rakennettaessa, talvi- ja jatkosodan ratkaisuisa tai rauhan aikaan palatessa. Kuinka suuria haittoja sotilasjohtajien alkoholinkäytöstä aiheutui? Miten mielenjärkytyksistä selvitettiin? Minkälaisia rikoksia tehtiin? Kuinka virheistä rangaistiin? Teoksessa paneudutaan rintamakomentajien henkilökohtaisiin piirteisiin, hermojen hallintaan ja rikkomuksiin.

Kirjan teeman Laaksonen osaa nostaa oikeinsävyisenä ja ajallisesti oikeaan viitekehukseen puettuna – sillä alkoholinkäyttöön suhtauduttiin tuolloin suvaitsevaisemmin, eikä sen vaaroista ja terveysvaikutuksista ollut samanlaista tietoa kuin nykyisin. Sota-aikana korkeimpien upseerien alkoholinkäyttö oli melko lailla yleistä, sitä lietsosivat myös poikkeukselliset olot.

Airo erikoisasemassa

Ylimpien upseerien alkoholinkäyttöä Mannerheim katsoi osin läpi sormiensa, hän kun ei itseään sylkäissyt lasiin, mutta hermojen menettämistä ylipäällikkö ei ymmärtänyt lainkaan. Tuli pitää itsensä koossa, oli tilanne sitten minkälainen tahansa. Kaikista eniten Gustaf Mannerheim sieti kenraali Airon juopottelua, hän ei saanut sanktioita, koska Airo oli ylipäällikölle korvaamaton mies. Sen sijaan kenraalimajuri K. M. Wallenius ei saanut armoa kyseenalaiselle alkoholinkäytölleen.

Filosofian tohtori, dosentti Lasse Laaksonen on tullut tunnetuksi sotahistorian alan kipupisteiden käsittelijänä. Hän on murtautunut myös aikaisemmissa teoksissaan Mannerheimiin ja kenraaleihin liittyneitä tabuja ja myyttejä. Tutkimuksen tulokset ovat aihepiirin tutkimattomuuden takia perustavanlaatuisia. Kirjoissaan Laaksonen ei sorru moralisointiin eikä myöskään arvottamiseen.

Julkistamistilaisuudessa dosentti Laaksonen muistutti, että väkevät maistuivat myös muualla maailmassa sodanjohdolle. Laaksonen mukaan Iso-Britannian pääministeri Winston Churchill saattoi juoda kymmenkuntakin laimennettua viskiä päivässä ja johti samalla maataan sodassa. Nykypäivänä tällainen ei tulisi Iso-Britanniassakaan enää kuuloon. Entä Venäjällä, joka on tunnettu tujusta vodkastaan – ei ehkä enää sieläkään.

HAUTAUS- JA KUKKAPALVELUJA SOTAVETERAANEILLE

LAPPEENRANTA

Hautaustoimisto ja Kukkakauppa
 Tolvanen Oy
 ALAN PALVELUA LAPPEENRANNASSA
 YLI 80 VUOTTA
 Kauppakatu 53, Lappeenranta
 puh. 453 0568 – 453 0772, fax 453 0566

MUSTASAARI

**Hautaustoimisto
Begravningsbyrå Fant**
 Keskustie 3, 65610 Mustasaari
 puh. 06-322 2744 ja 050-313 8142
päivystys 24 h
 Carina Lähdesmäki
www.begravningsbyrafant.fi

ROVANIEMI

 **JOKELAN
HAUTAUSTOIMISTO**
 Alan erikoisliike Rovaniemellä vuodesta 1923
 Ruokasenkatu 6, 96200 ROVANIEMI
 puh. (016) 312 616 fax (016) 312 043
 s-posti: jokela@hauta.us.info
www.hauta.us.info

LAUKAA

 Hautauspalvelua Laukaassa vuodesta 1932
**Kukka- ja Hautauspalvelu
VEHVILÄINEN**
 Laukaantie 10, Laukaa, puh. (014) 831 941
 miia@vehvilainen.fi
www.vehvilainen.fi

OULU

**Kirkollinen Hautaustoimisto
Ikäheimo Ky**
 Isokatu 11, 90100 Oulu
 puh. 08-311 3354

TAMPERE

**VIITASSEN
HAUTAUSTOIMISTO**
 posti@viitasenhautaustoimisto.fi
 puh. (03) 212 4107 (päivystys 24 h)
 faksi (03) 212 4412
 Tuomiokirkonkatu 20, 33100 Tampere

APTEEKKIPALVELUA SOTAVETERAANEILLE

Alajärvi

Alajärven Apteekki

Keskuskatu 14, 62900 Alajärvi
puh. 06-557 2249

Hamina

Haminan Keskusapteekki

Satamakatu 9, 49400 Hamina
Puh. 05-344 0172
www.haminankeskusapteekki.fi

Hattula

Hattulan Apteekki

Tallitie 4, 13720 Parola
puh. 03-656 261

Helsinki

Munkkiniemen Puistoapteekki

Munkkiniemenpuistotie 15, 00330 Helsinki
puh. 09-417 1444

Kruunuhaan Apteekki

Liisankatu 21, 00170 Helsinki
puh. 09-612 0760

Runebergin Apteekki

Runeberginkatu 32, 00100 Helsinki
puh. 09-436 6560

Kipparlahden Apteekki

Hitsaajankatu 13, Herttoniemenranta,
00810 Helsinki
puh. 020 741 5260

Himanka

Himangan Apteekki

Kannuskyläntie 7, 68100 Himanka
puh. 06-875 014

Lohtajan sivuapteekki

puh. 06-877 078

Hämeenlinna

Joensuu

Noljakan Apteekki

Linjatie 2, 80140 Joensuu
puh. 029 3400 690

Atolli Apteekki

Purosuunkatu 1, 80160 Joensuu
puh. 013-823 550

Jyväskylä

Kyllön Apteekki

Keskussairaalan tie 20, 40620 Jyväskylä
puh. 010 271 6890

Voionmaan apteekki

Voionmaankatu 9,
puh. 010 271 6895

Korpilahti

Korpilahden Apteekki

Joensuuntie 2, 41800 Korpilahti
puh. 014-821 775
www.korpilahdenapteekki.fi

Kotka

Kontio Apteekki

Karhulantie 30, 48600 Kotka
puh. 05-220 0440

Lappeenranta

Lieksa

Lieksan Pielis Apteekki

Pielisentie 29, 81700 Lieksa
puh. 010 321 4550

Loviisa

Kruunu-apteekki

Kuningattarenkatu 15, 07900 Loviisa
Puh. 019-531 275

Nakkila

Nakkilan Apteekki

Kauppatie 3, 29250 Nakkila
puh. 02-531 9320

Nauvo

Nauvon Apteekki

Rantapolku 1, 21660 Nauvo
puh. 02-465 1414

Orimattila

Orimattilan Apteekki

Erkontie 12, 16300 Orimattila
puh. 03-887 430

Parikkala

Parikkalan 1. Apteekki

puh. 05-430 016

Saaren sivuapteekki

puh. 05-435 255

Pihtipudas

Pihtiputaan Apteekki

Asematie 5, 44800 Pihtipudas
puh. 014-561 804

Pori

Puuvillan Apteekki

Kauppakeskus puuvilla, 28100 Pori
puh. 02-633 3304

Kampuksen sivuapteekki

Satakunnankatu 23, puh. 02-633 2213

Punkaharju

Punkaharjun Apteekki

Kauppatie 18, 58500 Punkaharju
puh. 040 710 6626

Salo

Salon Vanha Apteekki

Kauppakeskus Plaza, 24100 Salo
puh. 02-777 6400

Sastamala

Häijään Apteekki

Kauppakeskus Häijään Äijä, Sastamala
puh. 03-518 1135

Suodenniemen sivuapteekki

puh. 03-517 113

Tampere

Haka Apteekki

Prisma Kaleva, Sammonkatu 75, 33540 Tampere
puh. 03-225 9000

Tornio

Tornion Apteekki

Satamakatu 3 A, 95400 Tornio
Puh. 016-480 014
www.tornionapteekki.fi

Vaasa

VAASAN VANHA APTEEKKI GAMLA APOTEK i VASA

Vaasanpuistikko 13, Vasaesplanaden
puh. 06-357 5300

Varkaus

Taulumäen Apteekki

Kauppakatu 58, 78200 Varkaus
puh. 017-555 0300
www.taulumaenapteekki.fi

Veikkola

Veikkolan Apteekki

Eerikinkartanontie 2, 02880 Veikkola
puh. 09-887 42810

Veteli

Vetelin Apteekki

Koulutie 63, 69700 Veteli
Puh. 068 621 419, www.vetelinapteekki.fi

Ylivieska

Ylivieskan Apteekki

Rautatiekatu 6, 84100 Ylivieska
puh. 08-420 110, www.ylivieskanapteekki.fi

Poimintoja Suomen Sotaveteraani 5/1967 -lehdestä

21.10.1967

Suuri lähetystö Helsingissä

Suomen Sotaveteraaniliiton adressi, jonka oli allekirjoittanut 66 444 sotaveteraania ja jossa esitettiin valtiovallalle sotaveteraanien toivomukset eläke-, asunto- ja työllisyyskysymyksissä jätettiin lokakuun 16. päivänä Valtioneuvostolle. Adressin toimittanut lähetystö – noin 300 yhdistysten edustajaa – kiersi Suurtorin ja asettui sitten rintamaan Valtioneuvostoa vastapäätä halki torin ja liput rintaman edessä.

Mieliinpainuvat 10-vuotisjuhlallisuuDET Tampereella

Liiton 10-vuotisjuhlalat 15.10. Tampereella onnistuivat joka suhteessa erinomaisesti. Ne antoivat varsin vakuuttavan todisteen veteraanivielijien yhteenkuuluvuudesta. Kautta maan saapui juhلاميellisiä veteraaneja tapaamaan veljiä, joita ei oltu nähty useinkaan sitten sotavuosien. Etelä-Pohjanmaalta saapui parinkymmenen linja-auton kolonna, Kymenlaakson kolonnaan kuului kymmenkunta linja-autoa.

Sotaveteraanien maailmanjärjestön jäsenyys

Sotaveteraanien maailmanjärjestö on hyväksynyt Haagissa 12. yleiskokouksessaan Suomen Sotaveteraaniliiton jäsenekseen. Järjestöön kuuluu nyt noin 160 kansallista sotaveteraania ja sotainvalidiliittoa yli 50 maasta. Järjestön perustivat kuuden toiseen maailmansotaan osallistuneen maan liitot 1950 työskentelemään rauhan, vapauden ja oikeuden puolesta.

Maaherra Risto Höltän tervehdys

Pohjois-Savon maaherra Risto Hölttä toteaa tervehdyksessään lehden lukijoille: ”Liiton 10-vuotisjuhlassa korostettiin aivan oikein, että sotaveteraanien hyväksi tehtävän työn on oltava politiikasta vapaata. Sama koskee myös sotilaallista puolta. Jos järjestö säilyttää täydellisen puolueettomuutensa ja toimii yksinomaan sotaveteraanien huoltopulmien hoitamiseksi, sillä on hyvä ja menestyksellinen tulevaisuus ja se voi kehittyä koko kansaa yhdistäväksi tekijäksi”.

Marja Riukka

Sanakilpa

Lehdessä 4.2017 kilpailusanamme oli ”Yöpakkanen”. Hyväksyttyjä sanoja löytyi 18 kpl, jotka ovat alla olevassa luettelossa:

Akka, akne, ankka, apnea, (4)

Enkka, (1)

Kana, kanna, kannake, kanne, (4)

Napa, (1)

Paanne, pakana, pakka, pakkane, panna, penkka, penny (7)

Ykkönen (1)

Kaikkien vastanneiden kesken arvottiin kolme pakkausta (10 kpl) Sotaveteraaniliiton joulukortteja. Palkinnon saavat **Aimo Koskentola**, **Hollola**, **Linnea Puurunen**, **Tuusniemi** ja **Ruut Soidinmäki**, Tampere. Seuraava kilpailusanamme on ”MUUTTOLINTU”. Lähettäkää vastauksenne perjantaihin 24.11. mennessä kirjeessä tai postikortilla: Sanakilpa, PL 600, 00521 HELSINKI tai sähköpostilla osoitteeseen toimitus@sotaveteraaniliitto.fi. Vastaukseen kirjoitetaan lähettäjän nimi ja osoite, kirjekuoreen lisäksi ”Sanakilpa”. Kaikkien vastanneiden kesken arvotaan kolme Sotaveteraanikalenteria 2018.

Marraskuun krypto

22	24	21	12	6	8	9	8	19	4	23	12	17	6	8	4	23	20	3	22
9	3	16	15	23	23	19	6	12	18	23	18	9	23	2	6	23	16	8	
24	23	19	12	23	6	16	23	3	12	23	6	4	23	10	18	7	10	12	6
23	15	24	22	6	19	15	23	6	19	18	19	18	3	11	22	23	12	15	
23	23	10	16	23	19	18	23	11	8	19	2	8	16	18	12	6	12	4	24
12	24	3	23	23	12	6	23	18	8	19									
4	8	22	22	24	16	23	21	6	24	6	23	16	23	22	6	23			
18	22	12	15	20	16	6	12	18	24	22	6	18	6						
17	8	16	24	19	6	1	23	24	11	8	5	8	4	18	6				
6	10	23	14	21	8	20	6	6	22	6	18	18							
1	24	12	18	23	16	6	1	23	16	22	6	23	23	19	6	18			
14	7	22	22	19	8	3	17	24	17	24	8								
10	16	18	18	6	18	8	8	18	1	19	23	3	14	3	16	6			
23	6	23	14	8	18	8	4	23	18	7	18	8	19						
4	23	16	18	14	23	2	24	24	23	18	24	9	6						
4	23	16	6	12	23	5	6	6	16	6	7	9							
22	23	6	19	14	23	3	18	5	17	19	23	18	12	6	18				
23	19	8	18	8	4	8	22	8	8	18	6	18							
H	23	6	14	21	3	18	8	8	22	18	13	22	22	13	18				
24	13	8	6	18	7	18	3	3	22	6	23	19							

www.sanaris.fi/Erkki Vuokila

Oy Business Services Ab Vaasa	Kuljetus Leo Koivulahti Oy Vantaa	Kara Trans Heinävesi Oy Heinävesi
J-PV Kuljetus Varkaus	BP Asennus Oy Varkaus	Maanrakennus Jari Kivijärvi Vesilahti
Autotarvike Marpa Oy Viitasaari	JJ-Konehuolto Oy Ylistaro	E. T. Listat Oy Ylivieska
Tärpäntikkeli Oy Ähtäri	Muovilami Oy Ähtäri	Varis Forest Oy Istunmäki

Sotaveteraaniliiton myyntitoimisto palvelee

Toimisto avoinna ma-pe 8.30-16.00

Soita Riinalle 09 6126 2015 tai Marjalle 09 6126 2016

Sähköposti: riina.lillfors@sotaveteraaniliitto.fi • marja.riukka@sotaveteraaniliitto.fi

Verkkokauppa palvelee osoitteessa: www.sotaveteraanit.fi

41 Suomen Sotaveteraaniliiton Naisjärjestön historia
Hinta 20 euroa

40 Sotahistoriakirja
Kirjassa on yli 20 arvostetun suomalaisen sotahistorioitsijan kirjoittamaa artikkelia.
Hinta 30 €

20 Suomen Sotaveteraaniliiton 60-vuotisjuhlamitali
Hinta 30 euroa

35 Sotaveteraanikalenteri vuodelle 2018
Kalenteri on tarpeellinen ja hyvä tietopaketti jokaisen jäsenen taskuun.
Hinta 6 euroa

1 Sotaveteraanimitali
Myös kannattajajäsenille
Hinta 15 euroa

2 Jäsenmerkki
Myös kannattajajäsenille
Hinta 15 euroa

4 Liiton standaari
Hinta 35 euroa

6 Suomen lippu
Hinta 30 euroa

43 Sama kaiku on askelten -CD
Kymmenen sotaveteraanikuoron ja Haminassa sotaveteraanien konsertissa taltioituista äänitteistä on koottu 38 laulua sisältävä tupla-CD. Uusi painos
Hinta 20 euroa

KÄYNTIOSOITE: Kellosilta 4 C, Itä-Pasila. Raitiovaunut 7 ja 9 kulkevat Kellosillan pysäkillä.

TILAUSKORTTI
Suomen Sotaveteraaniliitto
PL 600, 00521 HELSINKI

Nimi (tekstaten):
.....

Lähiosoite:
.....

Postinumero ja -toimipaikka:
.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Täytä ja postita oheinen tilauskuponki tai tilaa puhelimitse.

5/17

Hyvinvointia,
kuntoutusta ja hoivaa

25-vuotta
työtä vanhusten hyväksi

- asumispalveluja täysihoidolla kodikkaissa tiloissa
- lyhytaikaisia kuntouttavia lomajaksoja
- päiväpalveluja

Tervetuloa tutustumaan!

Palvelukoti
Jaatinen

Toipilaspolku 4, 86800 Pyhäsalmi. p.040-7528 750
www.palvelukotijaatinen.fi

Peurunka

TERVETULOA
KUNTOUTUMAAN!

KUNTOUTUSASIAINTOIMISTO PALVELEE:

ma-ti klo 8-14.30

pe klo 8-13

SOITTOASI ODOTTAA:

Päivi Holstikko

p. 020 751 6712

PEURUNKA.FI
Peurungantie 85, Laukaa

Puhelun hinta 8,35 snt/ puh + 7,02 snt/ min.
Matkpuhelimesta 8,35 snt/ puh + 17,17 snt/ min.

Krypton ratkaisu

L	O	D	S	I	E	M	E	N	K	A	S	V	I	E	K	A	B	U	L
M	U	R	J	A	A	N	I	S	T	A	T	M	A	G	I	A	R	E	
	O	A	N	S	A	I	R	A	U	S	A	I	K	A	Y	T	Ä	Y	S
A	J	O	L	I	N	J	A	I	N	T	N	T	U	P	L	A	S	J	
A	A	Y		R	A	N	T	A	P	E	N	G	E	R	T	S	I	S	K
				S	O	U	A		A	S	I	A	T	E	N				
C	G	U	K	F	I			K	E	L	L	O	R	A	D	I	O	I	A
Ä	E	M	Y	P	S			T	L	S	J	B	R	I	S	T	O	L	I
Ö	H	J	R	V	T			V	E	R	O	N	I	C	A	O	P	E	F
N	B	D	L	A	O			I	Y	A	H	D	E	B	I	I	L	I	T
								C	O	S	T	A	R	I	C	A	R	L	I
								H	Ä	L	L	N	E	U	V	O	V	O	E
								Y	R	T	T	I	T	E	E	T	C	N	A
								A	I	A	H	E	T	E	K	A	T	Ä	T
								K	A	R	T	H	A	G	O	O	A		T
								K	A	R	S	A	F	I	I	R	I	Ä	M
								L	A	I	N	H	A	U	T	F	V	N	A
								A	N	E	T	E	K	E	L	E	E	T	I
								H	A	I	H	D	U	T	E	E	L	T	Ö
								O	Ö	E	I	T	Ä	T	U	U	L	I	A

Haetaan yhteyttä

Kuvassa äitini Heleena Erosen edesmennyt isä **Heino Hakula** sparraa nyrkkeillen jonkun kanssa rintamalla. Emme tiedä, mikä sota on kyseessä tai sitä, missä kuva on otettu. Heino Hakula syntymävuosi oli 1920 ja kotipaikka Nivala. Olisi mielenkiintoista tietää, tunnistaako kukaan kahta muuta kuvassa olijaa. Heino Hakula on kuvassa oikealla puukko vyölä roikkuen, kuka mahtaisi olla verryttelypukuinen nyrkkeilijä ja taka-alalla oleva mies? Yhteydenotot: eronenjkm@gmail.com tai Heleena Eronen, 050 492 4660.

Julkaisija

Suomen Sotaveteraaniliitto ry–Finlands
Krigsveteranförbund rf

Suomen Aikakauslehtien liiton jäsen

Päätoimittaja Markku Seppä

Toimitus

Kellosilta 4 C

00520 Helsinki

puh. päätoimittaja 09 6126 2012

sähköposti markku.seppa@sotaveteraaniliitto.fi

tai toimitus@sotaveteraaniliitto.fi

faksi 09 6126 2020

internet www.sotaveteraanit.fi

Osoitteenmuutokset ja lehden peruutukset

Sotaveteraaniliiton jäsenet ilmoittavat osoitteenmuutoksista omaan

yhdistykseensä tai liittoon Riina Lillforsille,

PL 600

00521 Helsinki

puh. 09 6126 2015

sähköposti riina.lillfors@sotaveteraaniliitto.fi

Lehden tilaukset ja hinnat

Sotaveteraaniliittoon kuulumattomat voivat tilata Sotaveteraani-lehden liiton

toimistosta puh. 09 6126 2015 /Riina Lillfors. Lehden vuosikerran

hinta on 15 euroa.

Irtonumero maksaa 4 euroa.

Toimitus ei voi vastata pyytämättä lähetetystä aineistosta.

Ilmestyminen 2017

1/17: 22. helmikuuta • 4/17: 20. syyskuuta

2/17: 26. huhtikuuta • 5/17: 1. marraskuuta

3/17: 14. kesäkuuta • 6/17: 20. joulukuuta

Ilmoitushinnat

1,60 euroa/pmm. Väri- ja määräpaikkailmoituksista
sovitaan erikseen.

Lehti CD-levynä

Sotaveteraani-lehden pääsisältö on kuunneltavissa CD-levynä

(ns. Daisy-äänite), jonka vuosikerran hinta on liiton jäsenille 8,50 euroa

ja muille 17 euroa. Näkövammaisten Keskusliitto lainaa kuunteluun

tarkoitettuja Daisy-soittimia. CD-levyjä voi tilata Sotaveteraaniliiton

myyntitoimistosta: PL 600, 00521 Helsinki, puh. 09 6126 2015,

sähköposti riina.lillfors@sotaveteraaniliitto.fi

Ilmoitusmyynti

T:mi Veli Matti Wilska

Kiipolantie 2

59100 Parikkala

Isto Valkeapää

puh. 040 735 7571

Taitto

Taittotalo PrintOne

Vehkalahdentie 12 A

00950 Helsinki

puh. 050 320 8972

sähköposti minna.komppa@printone.fi

Painopaikka

Lehtisepät Oy

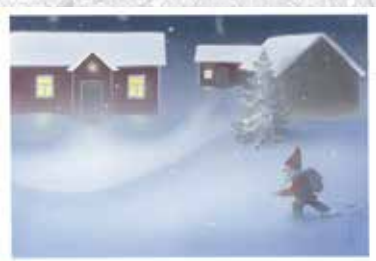
ISSN 0782-8543

Joulukortit 2017

Lähetä lämmin joulutervehdys Suomen Sotaveteraaniliiton joulukorteilla

112 Tonttu ja kuusi

115. Jouluaatto

116. Lyhde

117. Jouluyö

Kortit toimitetaan pakattuina:

- 10 kpl:n lajitelma (vaihtuva lajitelma)
- 10 kpl:n pakkaus (pakkauksessa 10 samaa korttia)

12 €/pakkaus

12
€/pakkaus

213. Talvimaaisema

214. Kukkatervehdys

215. Joulukirkko

217. Punatulkku

313. Korsukortti

314. Kodin kynttilät

315. Lyhdyt

413. Metsän joulu

414. Joulurauha

416. Taikametsä

514. Kuuset

Vaihtuva lajitelma

Tiedustelut ja tilaukset: Puh. 09 6126 2015 tai 09 6126 2016

marja.riukka@sotaveteraaniliitto.fi

riina.lillfors@sotaveteraaniliitto.fi

Verkkokauppa palvelee osoitteessa:

www.sotaveteraanit.fi

SUOMEN SOTAVETERAANILIITTO
Veteraania ei jätetä

Toimintaamme voitte tukea myös ostamalla kirjeensulkijamerkkejä. Arkissa on 20 merkkiä, arkin hinta on 20 €/kpl.

20
€/arkki

KÄYNTIOSOITE: Kelloilta 4 C, Itä-Pasila. Raitiovaunut 7 ja 9 kulkevat Kellosoilan pysäkillä.

JOULUKORTTITILAUS

Suomen Sotaveteraaniliitto, PL 600, 00521 HELSINKI

Nimi (tekstaten):

Lähiosoite:

Postinumero ja -toimipaikka:

Jos tilaamanne kortti on loppunut, korvaamme kortin toisella mallilla. (rasti ruutuun) ☐

Nro pkt.....

Nro pkt.....

Nro pkt.....

Nro pkt.....

Nro pkt.....

Lajitelma pkt.....